

รูปแบบและหน้าที่ของการสถาบันและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

โดย

นางสาววิกานดา เกียรติมาโนชญ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รูปแบบและหน้าที่ของการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

โดย

นางสาววิกานดา เกียรติมาโนชญ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

FORMS AND FUNCTIONS OF VOWING AND CURSING
IN THAI POLITICAL DISCOURSE

BY

MISS WIKANDA KEARTMANOCH

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS IN
LINGUISTICS FOR COMMUNICATION
DEPARTMENT OF LINGUISTICS
FACULTY OF LIBERAL ARTS
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาววิกานดา เกียรติมาโนชญ์

เรื่อง

รูปแบบและหน้าที่ของการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรีลัมพ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา อังคพนิชกิจ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กานดากร เจริญกิตบวร)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ อุดยฤทธิกุล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบและหน้าที่ของการสาบานและสาปแช่งใน วาทกรรมการเมืองไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาววิกานดา เกียรติมาโนชญ์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา อังคพณิชกิจ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบ รวมถึงหน้าที่ของ ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมาจากวาทกรรม ของนักการเมืองและผู้ที่มีบทบาททางการเมืองไทย ที่ปรากฏในข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน 5 รายชื่อ ได้แก่ มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก ระหว่างเดือนมกราคม 2551 ถึงเดือน พฤษภาคม 2557

ผลการศึกษาพบองค์ประกอบถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการ เมืองไทยทั้งหมด 2 องค์ประกอบหลัก คือ ถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่ง และบุคคล โดย สามารถจำแนกเป็นองค์ประกอบย่อยได้ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้การสาบานหรือ สาปแช่ง คำสาบานหรือสาปแช่ง คำเน้นย้ำพิเศษ คำลงท้าย การอ้างถึงพยาน ผู้พูด และผู้ที่เป็น เป้าหมาย สำหรับรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย แบ่งได้ เป็น 2 รูปแบบหลัก คือ รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบาน และรูปแบบของถ้อยคำแสดงการ สาปแช่ง ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรูปแบบย่อยได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบของถ้อยคำสาบาน รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง และรูปแบบของถ้อยคำสาปแช่ง ผู้อื่น ส่วนผลการศึกษาในประเด็นของหน้าที่พบว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งมีหน้าที่ สำคัญในวาทกรรมการเมืองทั้งหมด 5 หน้าที่ ได้แก่ การปฏิเสธข้อกล่าวหา แก้อ้างข้อกล่าวหาและแสดง ความบริสุทธิ์ใจ การย้ำความจริง การสัญญาและการตักเตือน การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่าย ตรงข้าม

คำสำคัญ: สาบาน, สาปแช่ง, วาทกรรมการเมืองไทย, รูปแบบ, หน้าที่

Thesis Title	FORMS AND FUNCTIONS OF VOWING AND CURSING IN THAI POLITICAL DISCOURSE
Author	Miss Wikanda Keartmanoch
Degree	Master of Arts (Linguistics for Communication)
Major Field/Faculty/University	Department of Linguistics Faculty of Liberal Arts Thammasat University
Thesis Advisor	Assistant Professor Jantima Angkapanichkit, Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

This research purposes to explore the forms and functions of vowing and cursing utterances in Thai political discourse. For data collected and analysis, Thai political spoken discourse of Thai politicians and involving people launched during January 2008 to May 2014 in five Thai newspapers.

The result of this research shows that there are two main components of vowing and cursing utterances in Thai political discourse— person, and vowing or cursing utterances, and seven subcomponents— speaker, target, indicator, vow or curse, intensifier, end, and witness. Furthermore, the study shows an extensive amount of variety in forms that can be separated into two major forms— form of vowing, and form of cursing, and four minor forms— form of vowing, form of challenging, form of self-cursing, and form of others-cursing.

Moreover, the analysis of this study have shown the uses and functions that serve a wide range of communicative functions, e.g. negation, excuse, affirmation, promise, warning, attack, and discredit. These findings reveal that vowing and cursing in Thai political discourse are used for exploiting an opportunity and discrediting opponents.

Keywords: vow, curse, Thai political discourse, forms, functions

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา อังคพณิชกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่ให้โอกาสและชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนการทำวิทยานิพนธ์ โอกาสและกำลังใจที่อาจารย์หยิบยื่นให้เปรียบเสมือนพลังที่ช่วยผลักดันให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สำหรับความเมตตา คำแนะนำ คำสอน ตลอดจนสิ่งดีๆ ที่อาจารย์มีให้ศิษย์ตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรีลัมภ์ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กานดากร เจริญกิตติบุตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อวิจารณ์ที่เป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทงธรรม อินทจักร ผู้ประสิทธิ์ประสาทพื้นฐานการเขียนงานวิชาการและเป็นต้นแบบของนักวิชาการที่ดีให้แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ ขอขอบคุณเพื่อนๆ และพี่น้องชาวภาษาศาสตร์ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือและอยู่เคียงข้างกันมา โดยตลอด

ขอขอบคุณนางสาววรพร ชำนาญศิลป์ และนายกฤษณพงศ์ ประชา สำหรับมิตรภาพ กำลังใจ คำแนะนำ และความช่วยเหลือต่างๆ ที่มีให้น้องสาวคนนี้เสมอมา ขอขอบคุณนางสาวพัชรินทร์ แก้วบุญเรือง ที่คอยให้คำปรึกษาและกำลังใจในยามที่ผู้วิจัยรู้สึกท้อ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ ผู้มีพระคุณสูงสุด ผู้ที่คอยให้การสนับสนุน ด้านการศึกษา ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยมีแรงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

นางสาววิกานดา เกียรติมาโนชญ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	6
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	6
1.4 แนวคิดและทฤษฎีเบื้องต้นที่ใช้ในงานวิจัย	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ภาษาระดับข้อความ วาทกรรม และการวิเคราะห์ข้อความ	9
2.2 ทฤษฎีวิัจจนกรรม	11

2.3	ไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ	14
2.4	การศึกษาวาทกรรมการเมืองที่สัมพันธ์กับภาษา	16
2.5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาบานและสาปแช่ง	19
2.5.1	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาบาน	19
2.5.2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาปแช่ง	21
บทที่ 3 วิธีการวิจัย		25
3.1	การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3.2	การกำหนดประเภทข้อมูล	26
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	26
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.5	การคัดเลือกข้อมูล	27
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	27
3.7	การเสนอผลการศึกษาและการอภิปรายผล	28
บทที่ 4 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย		30
4.1	องค์ประกอบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ในวาทกรรมการเมืองไทย	30
4.1.1	ถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่ง	31
4.1.1.1	คำบ่งชี้สาบานหรือสาปแช่ง	31
4.1.1.2	คำสาบานหรือสาปแช่ง	33
4.1.1.3	คำเน้นย้ำพิเศษ	34
4.1.1.4	คำลงท้าย	35
4.1.1.5	การอ้างถึงพยาน	35

4.1.2 บุคคล	37
4.1.2.1 ผู้พูด	37
4.1.2.2 ผู้ที่เป็นเป้าหมาย	37
4.2 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ในวาทกรรมการเมืองไทย	38
4.2.1 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบาน	38
4.2.1.1 รูปแบบของถ้อยคำสาบาน	39
4.2.1.2 รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน	44
4.2.2 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาปแช่ง	50
4.2.2.1 รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง	51
4.2.2.2 รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น	55
4.3 อภิปรายผลการศึกษาย้ายบท	67
บทที่ 5 หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย	80
5.1 การปฏิเสธข้อกล่าวหา	81
5.2 การแก้ข้อกล่าวหาและแสดงความบริสุทธิ์ใจ	83
5.3 การย้ำความจริง	85
5.4 การสัญญาและการเตือน	86
5.5 การลดความน่าเชื่อถือและการโจมตีฝ่ายตรงข้าม	87
5.6 อภิปรายผลการศึกษาย้ายบท	89
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	92
6.1 สรุปผลการวิจัย	92
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	94

6.2.1 การสาบานและสาปแช่งเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมือง	94
6.2.2 การสาบานและสาปแช่งกับความเชื่อในสังคมไทย	96
6.2.2.1 การสาบานและสาปแช่งกับความเชื่อทาง พุทธ พราหมณ์ และไสยศาสตร์	97
6.2.2.2 การสาบานและสาปแช่งกับความเชื่อเรื่องบุคคลศักดิ์สิทธิ์	101
6.3 ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย	104
6.4 ข้อเสนอแนะ	104
รายการอ้างอิง	105
ประวัติผู้เขียน	111

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำสาบาน	74
4.2 รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำทำสาบาน	74
4.3 รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง	76
4.4 รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น	77

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 การแสดงลำดับการลดรูปของค้ำบั้งซี่sapแข่ง	70

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน รวมทั้งถ่ายทอดประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมผ่านกระบวนการสื่อสาร เรามักจะใช้ภาษาในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น พยายามทำให้ผู้อื่นพอใจ สนุกสนาน ตลกขบขัน เพื่อสร้างสีสันและความน่าสนใจในการสนทนา แต่ในขณะเดียวกัน เราก็อาจใช้ภาษาเพื่อแสดงอำนาจเหนือผู้อื่น สร้างความชอบธรรมให้แก่ตน ตลอดจนทำลายล้างผู้อื่นได้ เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการตำหนิ การดูหมิ่น การพุดปลุกกระดมมวลชน การสาปแช่ง หรือแม้แต่การสาบาน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า นอกจากภาษาจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้คนในสังคมสื่อสารถึงกันได้แล้ว ภาษายังมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดความนึกคิด ท่าที และการตัดสินใจของผู้ฟังได้อีกด้วย

เหมือนหนึ่งว่ามี “อำนาจแฝงเร้น” ซ่อนอยู่ (เจมส์ คัดด์ ปิ่นทอง และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2547)

หากกล่าวถึงภาษาที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ ถ้อยคำภาษาที่เกี่ยวข้องกับ “การสาบาน” (vowing) และ “การสาปแช่ง” (cursing) ก็สัมพันธ์กับอำนาจเช่นเดียวกัน เนื่องจากถ้อยคำทั้งสองประเภทนี้มักมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าจะเราสาบานหรือสาปแช่งผู้ใดก็มักจะอ้างอิงให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเป็น “องค์พยาน” ในการกล่าววาจาสาบานหรือสาปแช่งครั้งนั้นด้วย ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1175-1176) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สาบาน” ว่าหมายถึง การกล่าวคำปฏิญาณโดยอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นพยาน เช่น สาบานเป็นพี่น้องกัน เพื่อนร่วมสาบาน ส่วนคำว่า “สาปแช่ง” หมายถึง การกล่าวมุ่งร้ายให้ผู้อื่นเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง เช่น สาปแช่งไม่ให้ผิดให้เกิด

ในแง่ของการสื่อสาร การสาบานมักมีจุดประสงค์เพื่อทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจในตัวของผู้พูด ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและในยามที่ประสบปัญหา บางครั้งการกล่าวถ้อยคำแบบตรงไปตรงมาอาจไม่มีน้ำหนักมากพอ จึงจำเป็นต้องอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มนุษย์นับถือ หรือมีพื้นฐานความเชื่อร่วมกันมาช่วยเพิ่มน้ำหนักให้แก่คำพูดเหล่านั้นด้วยการสาบาน แม้ผลของการสาบานนั้นอาจไม่เป็นที่ประจักษ์เหมือนผลทางกฎหมาย แต่คำสาบานจะผูกมัดจิตใจของผู้สาบานและสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้าไว้ด้วยกัน ฉะนั้น การสาบานจึงเป็นเสมือนการทำสัญญาภายใต้เงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งที่ถูกต้องขึ้นมาโดยผู้กระทำการสาบาน เช่น การกระทำสัตย์สาบานเพื่อพิสูจน์ความจริงในกระบวนการยุติธรรม (อาทิตย์ ศรีจันทร์, 2552)

ในบางครั้งการสาบานอาจปรากฏร่วมกับการสาปแช่งได้ เนื่องจากมีการอ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหมือนกัน แต่การสาบานกับการสาปแช่งก็แตกต่างกัน เนื่องจากมีเจตนาที่ต่างกัน เจตนาของการสาปแช่งคือ ผู้พูดปรารถนาให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนอ้างถึงใช้อำนาจลงโทษหรือทำอันตรายต่อผู้ที่เป็นเป้าหมายของการสาปแช่ง วัตสัน (Watson, 1991) และเจ (Jay, 1992) ได้ชี้ให้เห็นว่า ในอดีตคำการสาปแช่งถูกใช้เพื่อปกป้องบ้านเมือง สมบัติ และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา หรือเมื่อผู้สาปแช่งหมดหนทางในการต่อสู้กับผู้ที่มาคิดร้ายต่อตนเท่านั้น และจะไม่กล่าวสาปแช่งใครพร่ำเพรื่อ เพราะคนสมัยก่อนเชื่อว่า คำสาปแช่งเป็นถ้อยคำศักดิ์สิทธิ์ที่เต็มไปด้วยพลังอำนาจของเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา สามารถก่อให้เกิดอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อผู้ที่ถูกสาปแช่งได้ ดังนั้น ผู้กล่าวคำสาปแช่งจึงต้องระมัดระวังในการเลือกสถานที่ เป้าหมายของการสาปแช่ง และผู้ที่ฟังถ้อยคำสาปแช่งนั้น แต่ในปัจจุบัน คนเรากลับใช้คำสาปแช่งในสถานการณ์และวัตถุประสงค์ที่ต่างไปจากอดีต การสาปแช่งกลายเป็นเครื่องหมายของการประณาม (condemnation) (Jay, 1992) เป็นเครื่องมือในการระบายอารมณ์ (emotional release) การแก้แค้น (revenge) และการสร้างความอับอาย (humiliate) ให้แก่ศัตรู (Bitz, 2013; Demianova, 2014) โดยมักจะถูกนำมาใช้ในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้ง ผู้พูดจะใช้ถ้อยคำสาปแช่งเป็นช่องทางระบายอารมณ์โกรธ พร้อมทั้งส่งผ่านความเกลียดชัง (hatred) ไปยังผู้ที่เป็เป้าหมายของการสาปแช่ง ยิ่งไปกว่านั้น รูปภาพของการสาปแช่งก็มักจะเป็ถ้อยคำที่แสดงความก้าวร้าว (aggressive) และหยาบคาย (rude) จนบางครั้งอาจทำให้ใครหลายคนเกิดความสับสนและเข้าใจว่าการสาปแช่งและการสบถเป็สิ่งเดียวกัน (Sharifi and Ebrahimi, 2012; Demianova, 2014)

นักภาษาศาสตร์ (Austin, 1962; Searle, 1968; 1976) มองว่าถ้อยคำสาบานและสาปแช่งเป็วจนกรรม (speech act) เนื่องจากถ้อยคำทั้งสองประเภทนี้เป็ถ้อยคำที่สื่อการกระทำทางเจตนา เซิร์ล (Searle, 1976) ได้จำแนกประเภทวจนกรรมออกเป็ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบอกกล่าว (assertive) กลุ่มชี้แนะ (directive) กลุ่มผูกมัด (commissive) กลุ่มแสดงความรู้สึก (expressive) และ กลุ่มแถลงการณ์ (declaration) โดยการสาบานถูกจัดให้เป็วจนกรรมกลุ่มผูกมัด ส่วนการสาปแช่งจัดเป็วจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก

การที่สาบานจัดเป็วจนกรรมกลุ่มผูกมัด เนื่องจากเป็วจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงเจตนาในการผูกมัดตนเองให้กระทำการบางอย่างในอนาคต เช่นเดียวกับการสัญญา (promising) การเสนอตัว (offering) และการทำพนัน (betting) (Yule, 2000: 53) การสาบานอาจมีลักษณะใกล้เคียงกับการสัญญา แต่การสาบานนั้นมีพลังวจนกรรม (illocutionary force) ที่แรงกว่า และวจนผล (perlocutionary effect) หรือผลลัพธ์ของการกล่าวถ้อยคำสาบานนั้นจะเกิดกับตัวของผู้พูดเอง มิได้เกิดขึ้นกับตัวผู้ฟังดังเช่นการสัญญาหรือวจนกรรมอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน ส่วนการสาปแช่งนั้นจัดเป็วจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก เนื่องจากผู้พูดใช้วจนกรรมกลุ่มนี้เพ็บบอกถึงอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังหรือสิ่งที่อยู่ในบริบทรอบข้าง เช่นเดียวกับการชม (complimenting)

การขอบคุณ (thanking) และการขอโทษ (apologising) (Yule, 2000: 54; ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 47)

ออสติน (Austin, 1962 อ้างถึงใน Tafarroji and Malekzadeh, 2015) กล่าวว่า ถ้อยคำสาปแช่งต่างๆ ถูกกล่าวออกมาเพื่อบรรเทาความโกรธของผู้พูด ดังนั้น วจนผลไม่ได้เกิดขึ้นกับตัวของผู้ที่ถูกสาปแช่งโดยตรง หากแต่เกิดผลกับตัวผู้พูดเอง นั่นคือ ผู้พูดได้ระบายความรู้สึกโกรธแค้นผ่านการใช้ถ้อยคำสาปแช่ง

ที่น่าสนใจก็คือ การสาบานและการสาปแช่งที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มวจนกรรมต่างกลุ่มกัน แต่เมื่อใช้สื่อสาร คนเรากลับนิยมใช้ไปด้วยกัน บ่อยครั้งที่มักจะเห็นว่าการสาบานและการสาปแช่งปรากฏควบคู่กัน ตัวอย่างที่พบในสังคมไทย เรามักจะเห็นการสาบานและการสาปแช่งอยู่โดยทั่วไป คนในสังคมไทยอาจคุ้นเคยกับการสาบานและสาปแช่งมาตั้งแต่อดีต โดยจะเห็นได้จากวรรณกรรมหลายเรื่องของไทยที่ปรากฏถ้อยคำสาบานและสาปแช่ง เช่น ขุนช้างขุนแผน ราชาริราช ลิลิตโองการแช่งน้ำ ตำนานศรีปราชญ์ ดังตัวอย่าง

*ถ้าพี่ลวงน้องให้หมองสัจย์
สารพัดวิชาสง่าเปลื้อง*

จงวิบัติเกิดเข็ญให้เป็นเนื่อง

เจ้าเนื้อเหลืองดังทองมาทาบทับ

(ขุนช้างขุนแผน/กรมศิลปากร, 2538: 314)

ตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นตอนหนึ่งในเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนเข้าห้องนางแก้วกิริยาที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง โดยขุนแผนได้ให้คำสัตย์แก่นางแก้วกิริยาไว้ และเอาของสำคัญที่สุดสำหรับตนเป็นประกันความซื่อสัตย์ที่ให้ไว้ต่อนางแก้วกิริยา ไม่ว่าจะป็นวิชาอาคมและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่มีอยู่ในตัวขุนแผน ถ้าหากขุนแผนไม่ซื่อสัตย์ต่อนางแก้วกิริยาแล้วก็จะขอให้ทุกอย่างเหล่านี้เสื่อมความศักดิ์สิทธิ์ใช้การไม่ได้อีกต่อไป (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2532: 180) จะเห็นได้ว่า ขุนแผนได้ใช้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในตัวเป็นประกันความซื่อสัตย์ที่มีต่อนางแก้วกิริยา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในตัวขุนแผนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันต่อขุนแผนเป็นอย่างมาก ดังนั้น การนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มายืนยันความซื่อสัตย์ของขุนแผนทำให้นางแก้วกิริยามีความมั่นใจมากขึ้น

อีกหนึ่งตัวอย่างของการสาปแช่งที่เป็นที่รู้จักของคนในสังคมไทย นั่นคือ โคลงจากหนังสือ *โคลงกวีโบราณ* ฉบับพระยาตรัง และบทประพันธ์เรื่อง *ตำนานศรีปราชญ์* ของพระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ ตาละลักษมณ์) โดยสันนิษฐานว่า *ศรีปราชญ์* กวีเอกในสมัยพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้แต่งโคลงบทหนึ่งที่มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการสาปแช่ง ขณะที่กำลังจะถูกประหารชีวิต ความว่า

ธรรณีภพนี้แพ่ง	ทิพพยาน หนึ่งรา
เราก็ลู่กออาจารย์	หนึ่งบ้าง
เราผิดท่านประหาร	เราชอบ
เราผิดท่านมล้าง	ดาบนี้คืบสนอง ฯ

(โคลงกวีโบราณ/พระยาตรัง, 2462: 9)

จากบทประพันธ์นี้ จะเห็นได้ว่าศรีปราชญ์ได้ตั้งสัตยาธิษฐานสาปแช่งผู้ที่ให้ร้ายแก่ตน ทั้งๆ ที่ตนไม่ได้กระทำความผิดว่าให้ดาบนี้จึ่งคืบสนองแก่ผู้กระทำ และได้ยกเอาพระแม่ธรรณีที่อยู่เบื้องหน้า เป็นพยานในการกล่าวคำสาปแช่งนั้น

เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ การสาบานและการสาปแช่งมักปรากฏในการสื่อสารทางการเมืองของไทยด้วย หากพิจารณาที่ข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์ เรามักพบการตอบคำถามและการให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองที่เจือปนด้วยถ้อยคำสาบานและถ้อยคำสาปแช่ง ดังตัวอย่าง

ผมเป็นคนที่ชอบสาบาน ดังนั้น ผมจึงขอสาบานว่า หากผมไปเกี่ยวข้องกับเรื่อง 6 ตุลา แม้แต่นิดเดียว ขอให้มันเป็นไป อย่าได้มีความเจริญในชีวิตนี้ นับจากวันนี้เป็นต้นไป ผมเป็นคนชอบสาบาน วันนี้มาสาบานในนี้อีก ตอนนั้นก็ได้อาสา มีพระด้วย เพราะมีคนหาว่าผม เอาเกลือไปโรยข้างบนชั้น 3 ซึ่งเป็นความเท็จ ผมก็เอาพระมาสาบาน เพราะเป็นเรื่องที่ไม่เข้าท่า และผมเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2519 ดังนั้น ผมจึงไม่ได้อยู่ในสถานะที่จะทำอะไรใครได้ แต่ถ้าผมไม่เคยเกี่ยวข้องกับเลย ก็ขอให้นายสมัคร สุนทรเวช มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในทางการเมืองและในชีวิตทั้งหมด

(สมัคร สุนทรเวช) (มติชน, 19 ก.พ. 2551)

วันนี้ท่านไม่แน่ใจไม่เป็นไร เมื่อท่านตราหน้าผมไว้ วันข้างหน้าความจริงต้องปรากฏว่าผมทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจและเพื่อประโยชน์ของสังคม ผมขอสาปแช่ง หากผมมีใจคิดปฏิบัติแม้แต่น้อยในการวางแผนในการเลื้อยขาเก้าอี้ ผบ.ตร. หรือทำงานรับใช้ด้วยความไม่จริงใจกับประชาชน ขอให้ผมวิบัติไม่มีความสุขความเจริญทั้งครอบครัวผม แต่หากผมได้ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผมขอให้ท่านที่กล่าวหาผมจงวิบัติลบลายอย่างที่ผมได้สาปแช่งไว้ทุกประการ

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (คมชัดลึก, 2 ก.ย. 2554)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นคำให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของนักการเมือง 2 ท่าน คือ นายสมัคร สุนทรเวช และนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ จากคำสัมภาษณ์จะเห็นว่า นักการเมืองให้สัมภาษณ์เพื่อตอบคำถามนักข่าวและเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งอยู่ด้วย โดยทั่วไปการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นวาทกรรมการเมืองนั้น มักจะเป็นการให้ข้อมูล การแก้ข้อ

กล่าวหา และการตอบโต้กับนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม (Dillon, 1990; Harris, 1991; Obeng, 1997) แต่ในบริบททางการเมืองของไทยกลับพบว่า นักการเมืองไทยมีการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่แสดงการสาบานและการสาปแช่งร่วมด้วย จากการสังเกตข้อความข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์ พบว่า ถ้อยคำสาบานและสาปแช่งมิได้เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล ที่จะกล่าวได้ว่าเป็นวจนลีลาเฉพาะตน แต่พบในการสื่อสารของนักการเมืองหลายคน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจว่า ถ้อยคำที่แสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมือง (political discourse) อาจจะมีได้เป็นเพียงการให้ข้อมูลในแง่ทางการสื่อสารการเมือง หรือเป็นวจนกรรมผูกมัดหรือวจนกรรมแสดงความรู้สึกเท่านั้น แต่อาจจะมีรูปแบบและหน้าที่ในการสื่อเจตนาเฉพาะในบริบททางการเมืองไทย จึงน่าสนใจว่านักการเมืองไทยใช้ถ้อยคำสาบานและสาปแช่งด้วยจุดประสงค์ใด

เท่าที่ผ่านมาได้มีการศึกษาถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งเชิงวจนกรรมในสังคมต่างๆ มาบ้างแล้ว เช่น งานของอับด์ เอล-จาฮาด (Abd el-Jawad, 2000) ที่ศึกษาการสาบานในภาษาอาหรับ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานนั้นมีรูปแบบและหน้าที่ในการสื่อสารที่หลากหลาย อาฟดิโกส (Avdikos, 2011) ศึกษาลักษณะและหน้าที่ของถ้อยคำสาปแช่งที่ใช้ในเกาะคาร์พาทอส ประเทศกรีซ เช่นเดียวกับเดมิโนวา (Demianova, 2014) ที่ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของวจนกรรมการสาปแช่งในการสนทนาที่เกิดความขัดแย้งในภาษายูเครน ส่วนอัลฮอสเซนีย์และราเสกซ์ (Alhossaini and Rasekh, 2013) นอกจากจะศึกษาหน้าที่ของการสาปแช่งแล้ว เขายังสนใจศึกษารูปแบบและกลวิธีของการสาปแช่งในภาษาเปอร์เซียด้วย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยต่างๆ เป็นการศึกษาในแง่ของการพิจารณารูปแบบ กลวิธี และหน้าที่ของการสาบานและสาปแช่งในบริบทการสนทนาในชีวิตประจำวันเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการศึกษาถ้อยคำสาบานและสาปแช่งในสังคมไทย เมื่อเทียบกับวจนกรรมอื่นๆ เช่น การขอโทษ (ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา, 2541; ภาสพงศ์ ผิวพอใช้, 2545; อันธิกา ธรรมเนียม, 2549) การตำหนิ (นุชนารถ เพ็งสุริยา, 2549; ณิชภา เครือเอม, 2552; วีรนารถ เตชะวิบูลย์วงศ์, 2555) การปฏิเสธ (กนิษฐา กนิษฐायน, 2547; ล่าย เจ้, 2554; สาวิตรี คทวนิช, 2557) แล้วยังไม่เป็นที่นิยมและแพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะเมื่อเกี่ยวข้องกับสื่อสารทางการเมือง ยังนับว่ามีอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยเห็นว่า การสาบานและสาปแช่งเป็นเครื่องมือทางการสื่อสารเชิงสังคมวัฒนธรรม การที่ถ้อยคำสาบานและสาปแช่งถูกนำมาใช้ในการสื่อสารทางการเมือง จึงเป็นเรื่องน่าสนใจว่า ถ้อยคำสาบานและสาปแช่งจะมีลักษณะเช่นไร และมีหน้าที่อย่างไรในบริบททางการเมืองของไทย งานวิจัยนี้จึงเป็นประโยชน์ที่จะทำให้เห็นว่า ถ้อยคำสาบานและสาปแช่ง นอกจากจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและเครื่องมือทางวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นเครื่องมือทางด้านปฏิสัมพันธ์ของนักการเมืองด้วย ขณะเดียวกัน การศึกษารูปแบบและหน้าที่ของการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทยนี้ ก็อาจทำให้เห็นลักษณะเฉพาะทางสังคมวัฒนธรรมไทยที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสาบานและสาปแช่งอีกทางหนึ่งเช่นกัน

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย
2. เพื่อศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

1.3 สมมติฐาน

ถ้อยคำที่แสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมือง (political discourse) อาจมีองค์ประกอบและรูปแบบเฉพาะในการสื่อสารทางการเมือง และมีหน้าที่ในการสื่อเจตนาที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ันักการเมือง เช่น ใช้เป็นเครื่องมือโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม ใช้ในการแก้ข้อกล่าวหา เป็นต้น

1.4 แนวคิดและทฤษฎีเบื้องต้นที่ใช้ในงานวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis)
2. ทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory)
3. ภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบ (Systemic Functional Linguistics)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะถ้อยคำให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองเมืองไทย เช่น แกนนำกลุ่มผู้ชุมนุม และผู้ที่เข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองต่างๆ โดยศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวันทั้งหมด 5 รายชื่อ ได้แก่ มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก (เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 5 รายชื่อนี้ ให้ดูรายละเอียดที่บทที่ 3 หัวข้อ 3.2 หน้า 26) ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เนื่องจากเป็นช่วงที่สถานการณ์การเมืองไทยมีความเข้มข้นและอยู่ในความสนใจของประชาชน

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาบาน สาปแช่ง วาทกรรมการเมือง การวิเคราะห์ข้อความ แนวคิดภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบ และทฤษฎีวิัจจนกรรม
2. คัดเลือกแหล่งข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยในที่นี้ ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลคำให้

สัมภาษณ์ของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองไทย จากหนังสือพิมพ์รายวันทั้งหมด 5 รายชื่อ ได้แก่ มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 จากฐานข้อมูล matichon e-library โดยค้นหาจากหัวข้อข่าวทั้งหมดที่มีการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการสาบานและสาปแช่งในบริบทการเมืองไทย

3. ค้นหาและเก็บข้อมูลด้านรายละเอียด อาทิ ข่าวออนไลน์ บทความเกี่ยวกับการเมือง จากเว็บไซต์ต่างๆ และจากสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

4. คัดเลือกเฉพาะคำให้สัมภาษณ์ที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ขึ้นต้นพิจารณาจากคำสำคัญ (keyword) ของคำว่า “สาบาน” และ “สาปแช่ง” หรือ “แช่ง” ก่อน หากไม่มีคำสำคัญเหล่านี้ก็พิจารณาจากบริบทข้อความตามโครงสร้างและองค์ประกอบของการสาบานและสาปแช่ง โดยอาศัยบริบทของข้อความพิจารณาประกอบด้วย

5. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ นั่นคือ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำที่แสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย โดยอาศัยแนวคิดการวิเคราะห์ข้อความและผลการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลิวิธีและองค์ประกอบทางภาษา และ 2) วิเคราะห์หน้าที่ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย โดยใช้แนวคิดการตีความเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดตามทฤษฎีวิัจจนกรรมและตีความหน้าที่ทางการสื่อสารโดยประยุกต์แนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ

6. สรุปผลการวิเคราะห์ อภิปรายผลการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่วยให้เข้าใจความคิดเชิงสังคมวัฒนธรรมไทยที่สัมพันธ์กับการสาบานและการสาปแช่ง
2. ช่วยให้เข้าใจการสื่อสารทางการเมืองของไทยที่ใช้การสาบานและการสาปแช่งเป็นเครื่องมือของการสื่อสาร
3. ช่วยให้รู้เท่าทันความคิดและการใช้ภาษาของนักการเมืองไทย
4. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาด้านสังคมวัฒนธรรมกับการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการสาบานและสาปแช่งหรือในมิติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสาบาน หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการปฏิญาณ โดยที่ผู้พูดเป็นผู้กล่าวถ้อยคำปฏิญาณหรือทำทนายให้ผู้อื่นปฏิญาณก็ได้
2. การสาปแช่ง หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนามุ่งร้ายให้ตนเองหรือบุคคลอื่นเกิดอันตรายหรือมีเหตุร้ายเกิดขึ้น
3. วาทกรรมการเมือง หมายถึง การแสดงออกทางความคิดและความเชื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองของรัฐ ตลอดจนกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ผ่านการใช้ภาษาของนักการเมืองและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองของไทย ในงานวิจัยนี้ คือ คำให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองหรือผู้ที่มีบทบาททางการเมือง ที่อยู่ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับนัก/พรรคการเมือง สถานการณ์ทางการเมืองไทยในช่วง พ.ศ. 2551-2557
4. นักการเมือง หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา หรือผู้ที่สังกัดหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในช่วง พ.ศ. 2551-2557
5. แกนนำกลุ่มผู้ชุมนุม หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สื่อมวลชนนำเสนอว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมชุมนุมหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2551-2557 ดังนั้น ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “แกนนำกลุ่มผู้ชุมนุม” ตามที่ปรากฏในสื่อ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางการวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ภาษาระดับข้อความ วาทกรรม และการวิเคราะห์ข้อความ

ถ้อยคำภาษาที่ใช้สื่อสารในสังคม ถือได้ว่าเป็นภาษาระดับข้อความ (discourse) เนื่องจากเป็นการสื่อสารในบริบท แต่คำว่า discourse ก็มีการใช้กันอย่างหลากหลาย คำศัพท์ในภาษาไทยบ้างก็เรียกว่า *สัมพันธสาร* *ปริจเฉท* *ข้อความ* หรือบ้างก็เรียกว่า *วาทกรรม*

จันทิมา อังคพนิชกิจ (2557: 12) ได้อธิบายความหมายและการใช้คำศัพท์ในภาษาไทย เรียกแทนคำว่า discourse ในภาษาอังกฤษไว้อย่างละเอียดที่ทำให้เข้าใจถึงมิติที่หลากหลายและความแตกต่างกัน จันทิมาอาศัยคำอธิบายของเจมส์ พอล จี (Gee, 1999) แบ่งคำนิยามของ discourse ออกเป็น 2 มิติ นั่นคือ มิติทางภาษา (linguistic oriented) คำว่า discourse (little d) ในภาษาไทยจะตรงกับคำว่า *สัมพันธสาร* *ภาษาระดับข้อความ* *ข้อความต่อเนื่อง* *วจนะ* หรือ *ปริจเฉท* เน้นที่การศึกษาหน่วยทางภาษาตั้งแต่ระดับคำไปจนถึงระดับเหนือประโยค หรือเรียกว่า การวิเคราะห์ตัวบท (text analysis) การวิเคราะห์ในแนวทางนี้ช่วยให้การอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษามีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การเชื่อมโยงของรูปภาษาและความหมาย การใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นต้น เช่นเดียวกับที่บราวน์และยูล (Brown and Yule, 1987) ได้อธิบายว่า เป็นการวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความเป็นการวิเคราะห์ภาษาตามการใช้งาน (language in use) ซึ่งเราไม่สามารถศึกษารูปภาษาโดยไม่ศึกษาจุดประสงค์ หรือหน้าที่ของรูปภาษาที่ถูกนำมาใช้ในกิจกรรมทางสังคมของมนุษย์ได้ ส่วนอีกมิติหนึ่งคือ มิติทางสังคม (social oriented) หรือที่จีเรียกว่า คำว่า Discourse (capital D) ซึ่งตรงกับคำศัพท์ภาษาไทยที่เรียกว่า *วาทกรรม* เน้นการศึกษาภาษาที่ใช้ในสถานการณ์จริง เพียงแต่เป็นการมองในมิติที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ที่มีความครอบคลุมมากกว่าคำพูดหรือการใช้ภาษา เช่น การศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ (identity) และความหมาย (significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ รอบตัวเรา เป็นต้น (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2543: 19-20)

หากประมวลความหมายของภาษาระดับข้อความ (discourse) ตามจันทิมา อังคพนิชกิจ (2557: 4) ก็พบว่า ภาษาระดับข้อความ เป็นภาษาที่ใช้อยู่ในสังคม (language in use) เป็นภาษาที่คนเราใช้อยู่จริง ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มิใช่เป็นสิ่งที่สมมติขึ้นหรือประดิษฐ์ขึ้นมาเฉยๆ

โดยไม่มีการใช้จริง หรือคิดขึ้นโดยอาศัยผู้พูดผู้ฟังสมมติหรืออุดมคติ (ideal speaker or hearer) ดังที่ปรากฏในทฤษฎีการศึกษาภาษาระดับประโยคในยุคสมัยหนึ่งของการศึกษาภาษาศาสตร์ ทั้งนี้ภาษาระดับข้อความอาจมีได้อยู่ในรูปของวจนภาษา (verbal language) เพียงอย่างเดียว แต่อาจปรากฏในลักษณะของภาษาไร้ถ้อยคำหรือ อวจนภาษา (non-verbal language) ได้ด้วย เพราะในบางสถานการณ์เราอาจไม่พบรูปภาษาปรากฏชัดเจน ทว่าภาษานั้นได้ถูกฝังและแฝงเป็นเนื้อเดียวกับวิถีปฏิบัติทางสังคม (social practice) ไปแล้ว เนื่องจากภาษาและข้อความที่ใช้สื่อสารนั้นจะต้องมีผู้ใช้ภาษา มีกิจกรรม หรือวิถีปฏิบัติทางสังคม และมีชุมชนที่ผู้ใช้ภาษาเป็นสมาชิกในกลุ่มชุมชนนั้นอยู่ การสื่อสารจะต้องมีกฎเกณฑ์และกลวิธีในการสื่อสารเพื่อสื่อสารและทำความเข้าใจเพื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคม

สำหรับการวิเคราะห์ข้อความนั้นเป็นการศึกษาองค์ประกอบ โครงสร้าง และลักษณะทางภาษาตามที่ปรากฏในสถานการณ์การใช้ภาษาในชีวิตจริงซึ่งเป็นไปอย่างมีบริบท (context) ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อความจึงมิได้เป็นเพียงการค้นหาคำตอบหรือคำอธิบายถึงลักษณะของภาษาใดภาษาหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยอิสระ โดยไม่คำนึงถึงบริบท หน้าที่ หรือวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2554: 129) เนื่องจากข้อความที่ใช้ในการสื่อสารในบริบทใดบริบทหนึ่งนั้นจะต้องมีความหมายและหน้าที่บางอย่าง ผู้ที่วิเคราะห์ข้อความจำเป็นต้องหาค้นหาความหมายและหน้าที่ที่แฝงและซ่อนอยู่ภายในข้อความนั้นให้ได้ ด้วยการวิเคราะห์และตีความหมาย พร้อมทั้งอธิบายข้อความนั้นว่าข้อความดังกล่าวมีความหมายอย่างไร ทำไมข้อความนี้จึงมีความหมายเช่นนั้นในบริบทนี้ (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2557: 32)

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ข้อความมิได้เป็นการหากฎเกณฑ์ของภาษาดังเช่นการศึกษาภาษาในระดับวากยสัมพันธ์ แต่เป็นการศึกษาภาษาที่เป็นอเนกกรุป เพื่อค้นหาลักษณะ โครงสร้าง และลักษณะที่แสดงออกทางภาษาและที่มีใช้ภาษา เพื่อค้นหารูปแบบ ความสม่ำเสมอของข้อความประเภทต่างๆ ตลอดจนคำอธิบายเกี่ยวกับกลไกทางภาษาที่ปรากฏในสถานการณ์ต่างๆ การศึกษาในระดับนี้จึงต้องคำนึงถึงทั้งความหมายและหน้าที่ของภาษาพูดและภาษาเขียน ตลอดจนความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์และทางความหมายของข้อความต่างๆ ด้วย (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2554: 130)

ในมุมมองของจันทิมา อังคพณิชกิจ (2557: 23) การวิเคราะห์ข้อความเป็นการวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในมิติของภาษาเป็นสำคัญ แต่สิ่งที่จันทิมา อังคพณิชกิจชี้ให้เห็นเป็นพิเศษคือ มุมมองที่ว่าภาษาเป็นวิถีปฏิบัติทางสังคมของผู้ใช้ภาษา ภาษาที่ใช้สื่อสารจึงมิได้หมายถึงเพียงภาษาพูดหรือภาษาเขียนเท่านั้น แต่ยังมีภาษามือ ภาษากาย ภาษาภาพ และภาษาที่ไร้ถ้อยคำด้วย การวิเคราะห์ข้อความจึงมิได้เป็นเพียงการวิเคราะห์ภาษา (language analysis) แต่ยังหมายรวมถึงการวิเคราะห์ภาษาและบริบทของภาษาที่ถูกใช้สื่อสารด้วย

ในงานวิจัยนี้จะมุ่งวิเคราะห์ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในมิติทางภาษาหรือนเน้นการวิเคราะห์ตัวบทเป็นสำคัญ แต่ที่เรียกว่า วาทกรรมการเมือง เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการ

ตีความถึงมิติทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสาบานและสาปแช่งในสังคมไทยด้วย

2.2 ทฤษฎีวิัจจนกรรม

วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของงานวิจัยฉบับนี้คือ การศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยเห็นว่า ทฤษฎีวิัจจนกรรมนี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการตีความเจตนาของผู้ส่งสารในการวิเคราะห์ข้อความ เพราะเมื่อเราเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสาร ก็จะทำให้เราสามารถอธิบายได้ว่า ในการผลิตตัวบทข้อความนั้น ผู้พูดมีเจตนาอย่างไร และต้องการใช้ข้อความในตัวบทเพื่อสื่อสารอะไร นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังนำมุมมองเรื่อง “ความชัดเจนของการสื่อเจตนา” หรือการพิจารณาระดับความชัดเจนของเจตนาที่ปรากฏในถ้อยคำ มาเป็นแนวทางในการพิจารณาและคัดแยกข้อมูลสำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งอีกด้วย

“วิัจจนกรรม” คือ ถ้อยคำสื่อเจตนาที่ถือว่าเป็นหน่วยความหมายที่เล็กที่สุดที่ผู้สื่อสารใช้ในการสื่อเจตนา (Searle, 1969) วิัจจนกรรมถือเป็นหัวใจหลักในการวิเคราะห์ภาษาตามแนวทางวิัจจนปฏิบัติศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดี ในการวิเคราะห์ข้อความ แนวคิดนี้ก็ถูกนำมาใช้เพื่อพิจารณาหน้าที่ทางการสื่อสารของตัวบท เพื่อตีความเจตนาของผู้พูดด้วยเช่นกัน

สำหรับการตีความเจตนาของผู้พูด วิธีหนึ่งที่เราสามารถทำได้นั้นก็คือ การพิจารณาจากความชัดเจนของเจตนาที่ลดหลั่นกันไปตามเกณฑ์ของความชัดเจนและความอ้อมค้อม ออสติน (Austin, 1962) ได้กำหนดไว้ว่า ถ้อยคำแสดงการกระทำแบบชัดเจน (explicit performative) ต้องอยู่ในรูปประโยคบอกเล่า ประธานของประโยคต้องเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ในรูปเอกพจน์ นั่นก็คือ “I” แล้วตามด้วยกริยาแสดง ซึ่งเป็นคำกริยาที่แสดงเจตนา โดยอยู่ในรูปปัจจุบันกาลเท่านั้น อีกทั้งสามารถเติมคำวิเศษณ์ “hereby” ระหว่างประธานและคำกริยาโดยไม่ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน หากถ้อยคำเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ออสตินจะถือว่าถ้อยคำนั้นเป็นวิัจจนกรรมสื่อเจตนาแบบชัดเจนที่สมบูรณ์ เช่น ถ้อยคำว่า “I (hereby) promise that I will keep it secret.” “I (hereby) apologize for being late.” “I (hereby) order you to leave my home right now.” “I (hereby) thank you for helping me.” ผู้อ่านจะเห็นได้ว่า คำกริยา “promise” “apologize” “order” และ “thank” จัดเป็นวิัจจนกรรมการสัญญา การขอโทษ การสั่ง และการขอบคุณตามลำดับ สำหรับภาษาไทย เราสามารถพบเห็นกริยาแสดงในวิัจจนกรรมแต่ละประเภทได้เช่นกัน เช่น ถ้อยคำว่า “ฉันขอสาบานว่าจะไม่โกหกอีกแล้ว” “ฉันขอแข่งให้เขามีอันเป็นไป” “ฉันขอทำให้เธอพูดแต่ความจริง” “ฉันขออวยพรให้เธอมีความสุขมากๆ” จะเห็นได้ว่า คำกริยา “สาบาน” “แข่ง” “ทำ”

และ “อวยพร” แสดงให้เห็นถึงวัจนกรรมการสาบาน การสาปแช่ง การทำทนาย และการแสดงความยินดี ตามลำดับ

การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชีวิตจริงนั้น เราไม่สามารถกล่าวประโยคที่ประกอบด้วยกริยาแสดงได้ทุกครั้งไป อาจเป็นเพราะทำให้เกิดความเย็นเยื่อ อีกทั้งข้อกำหนดของออสตินไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาไทยได้ในบางกรณี เป็นต้นว่า ผู้พูดภาษาไทยบางคนอาจกล่าวถ้อยคำโดยละประธานและในภาษาไทยมักไม่พบการใช้คำวิเศษ “hereby” ที่แปลว่า “ด้วยประการฉะนี้” ดังนั้นการใช้ภาษาเพื่อสื่อเจตนาโดยทั่วไป อาจมิได้มีรูปแบบตามที่ออสตินกำหนดไว้ แต่ด้วยความเข้าใจในบริบทการสื่อสาร รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังสามารถช่วยให้เราเข้าใจเจตนาของผู้พูดได้ ลักษณะของการสื่อเจตนาที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของออสตินที่กล่าวไปข้างต้นนั้น เรียกว่า ถ้อยคำแสดงการกระทำแบบไม่ชัดแจ้ง (implicit performative) โดยคำว่า “ไม่ชัดแจ้ง” (implicit) ในที่นี้หมายถึง ความกำกวมทางด้านโครงสร้างประโยค (structural ambiguity) มากกว่าที่จะเป็นความกำกวมทางด้านกริยาของเจตนาของผู้พูด (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 27) เราสามารถพบได้จากสำนวนตายตัวในการสนทนา หรือ “พจนวัตร” (conversational routine) ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีรูปแบบตายตัวและมักจะเกิดในบริบทเดิมๆ บ่อยครั้ง (Coulmas, 1981; Aijmer, 1996) อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมว่าทำหน้าที่สื่อความเช่นนั้นเป็นประจำด้วย เช่น หากเราต้องการขอร้องให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างให้ เราอาจกล่าวว่า “Could you do me a favor?” หรือ “จะเป็นการรบกวนไหมหากฉันจะขอให้เธอช่วยอะไรฉันสักอย่าง” เป็นต้น ทั้งนี้ การใช้พจนวัตรสามารถสื่อเจตนาของผู้พูดได้ดีเทียบเท่าการใช้ถ้อยคำที่มีกริยาแสดง เนื่องจากทั้งถ้อยคำทั้งสองประเภทต่างก็มีการใช้ตัวบ่งชี้พลังวัจนกรรม (illocutionary force indicating device หรือ IFID) เช่นเดียวกัน

ในช่วงแรกของการพัฒนาแนวคิดด้านวัจนกรรม ออสตินมองว่าถ้อยคำที่เรากล่าวในแต่ละครั้งสามารถนำมาแยกแยะให้เห็นระดับของความหมายและผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการสื่อเจตนาได้ เช่น ในมิติ (perspective) 3 มิติ (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 37-41; 2554: 300-301) ดังต่อไปนี้

1. วัจนกรรมสื่อความหมาย (locutionary act) เป็นมิติวัจนกรรมที่พิจารณาความหมายตามรูปภาษา (sense) หรือความหมายตามรูปคำที่มีการกำหนดนิยามไว้อย่างเป็นทางการ เช่น ความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมหรือเป็นที่รู้จักกันในคนหมู่มาก รวมไปถึงการอ้างถึง (reference) ด้วย การพิจารณาถ้อยคำในลักษณะนี้เรียกว่า การศึกษาความหมายเชิงนามธรรม (abstract meaning)

2. วัจนกรรมสื่อเจตนา (illocutionary act) เป็นมิติวัจนกรรมที่ได้รับการศึกษามากที่สุด และถือเป็นหัวใจสำคัญของทฤษฎีวัจนกรรมก็ว่าได้ มิติดีนี้จะเป็นการพิจารณาสิ่งที่อยู่นอกเหนือไปจากความหมายเชิงนามธรรม และเข้าไปสู่ขอบเขตที่เรียกว่า ความหมายของผู้พูด (speaker meaning) โดยถือเอาจุดประสงค์หรือเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดเป็นหลัก โดย

ความหมายของผู้พูดสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกว้างๆ คือ 1) ความหมายของถ้อยคำ (utterance meaning) หรือความหมายตามบริบท (contextual meaning) และ 2) พลังวจนกรรม (illocutionary force) หรือเจตนา (intention) ในการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดนั่นเอง

3. วจนกรรมสื่อผลลัพธ์ (perlocutionary act) มิฉะนั้นจะมุ่งความสำคัญไปยังตัวผู้ฟัง เราจะเรียกถ้อยคำว่าเป็นวจนกรรมสื่อผลลัพธ์ในกรณีที่ต้องการย้ำว่า ถ้อยคำไม่ได้ประกอบไปด้วยการแสดงเจตนาของผู้พูดเท่านั้น แต่ยังแฝงไปด้วยความต้องการให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้ฟังด้วย และในส่วนของวจนกรรมสื่อผลลัพธ์นี้ ผู้พูดมักจะคาดหวังให้ผู้ฟังกล่าวตอบรับหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ ทั้งนี้ ผู้ฟังอาจเลือกตอบโดยใช้วจนผล (perlocutionary effect) รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งแล้วแต่ที่ตนเห็นสมควร

ในบางครั้งวจนกรรมอาจหมายถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด และบางครั้งอาจหมายถึงเจตนาที่ผู้ฟังคิดว่าเป็นสิ่งที่ผู้พูดประสงค์ที่จะสื่อ ในเมื่อถ้อยคำหนึ่งๆ สามารถมีเจตนาที่หลากหลายได้ เช่นนี้ นักวจนปฏิบัติศาสตร์จึงได้คิดกรอบการวิเคราะห์วจนกรรมขึ้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2554: 301) ถึงแม้ออสตินจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ริเริ่มการจำแนกกลุ่มวจนกรรมตามเจตนาของผู้พูด แต่เกณฑ์ที่เขาตั้งไว้กลับไม่ได้รับความนิยมเท่ากับเกณฑ์ของเซิร์ล (Searle, 1976) เซิร์ลได้พัฒนาแนวคิดวจนกรรมของออสติน โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า ถ้อยคำที่พูดออกมานั้นไม่เพียงแต่มีกริยาแสดงการกระทำ (performative verb) เท่านั้น แต่ทุกถ้อยคำย่อมมีเจตนาแฝงอยู่เสมอ (Parker, 1946: 14) โดยเซิร์ลได้จำแนกประเภทวจนกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม¹ ดังนี้

1. กลุ่มบอกกล่าว (representative หรือ assertive) เป็นกลุ่มวจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงเจตนาในการบอกกล่าวสิ่งที่ตนเชื่อให้ผู้อื่นรับทราบ เช่น การให้ข้อมูล การรายงาน การอธิบาย การวิจารณ์ การต่อว่า หรือการนินทา เป็นต้น

2. กลุ่มชี้แนะ (directive) คือกลุ่มวจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงเจตนาเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่าง เช่น การขอร้อง การวิงวอน การเชื้อเชิญ การแนะนำ การให้คำปรึกษา และการสั่ง เป็นต้น

3. กลุ่มผูกมัด (commissive) คือกลุ่มวจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงเจตนาในการผูกมัดตนเองให้กระทำการบางอย่างในอนาคต ลักษณะของวจนกรรมนี้จะคล้ายคลึงกับวจนกรรมในกลุ่มชี้แนะมาก เพราะต่างก็เป็นการพูดถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งคู่ เพียงแต่ว่า วจนกรรมในกลุ่มผูกมัด ผู้ที่จะกระทำการในอนาคตคือ ตัวผู้พูดเอง ส่วนวจนกรรมกลุ่มชี้แนะ ผู้ฟังคือผู้ที่ทำการในอนาคต ตัวอย่างถ้อยคำในกลุ่มวจนกรรมผูกมัด เช่น การสัญญา การสาบาน การทำทาย หรือการข่มขู่ เป็นต้น

¹ ผู้วิจัยเรียกชื่อกลุ่มวจนกรรมแต่ละประเภทตามทรงธรรม อินทจักร (2550, 44-48)

4. กลุ่มแสดงความรู้สึก (expressive) เป็นกลุ่มวัจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงเจตนาที่ต้องการบอกถึงภาวะทางอารมณ์ สภาพจิตใจ และทัศนคติของตนเองที่มีต่อสิ่งรอบตัวให้ผู้ฟังทราบ เช่น การชม การแสดงความเสียใจ การขอโทษ การสาปแช่ง เป็นต้น ผู้อ่านอาจเห็นว่า วัจนกรรมในกลุ่มนี้มีความคล้ายคลึงกับวัจนกรรมในกลุ่มบอกกล่าวอยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปกติ วัจนกรรมเช่นการขอโทษมักไม่ได้มีไว้เพื่อ “แจ้ง” ให้ผู้ฟังทราบว่า “ผู้พูดกระทำผิดบางอย่าง” แต่จะมีจุดมุ่งหมายหลักคือ ต้องการให้ผู้ฟังทราบ “ความรู้สึกที่ตัวผู้พูดมีต่อการกระทำผิดของตนเอง” มากกว่า

5. กลุ่มแถลงการณ์ (declaration) เป็นกลุ่มวัจนกรรมที่มีลักษณะในการแสดงเจตนาใกล้เคียงกับกลุ่มบอกกล่าว แต่มีความเป็นทางการและความเด็ดขาดของคำพูดสูงกว่า กล่าวคือ เมื่อกล่าววัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์แล้ว มักก่อให้เกิดผลของการกล่าวถ้อยคำที่เป็นการกระทำหรือเหตุการณ์ขึ้นทันที เช่น การตัดสินโทษ การไล่ออก การแต่งตั้ง เป็นต้น

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า หลักการด้านวัจนกรรมที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการตีความเจตนาของถ้อยคำต่างๆ และยังช่วยให้เราสามารถอธิบายได้ว่า ในการผลิตตัวบทข้อความ ผู้ส่งสารต้องการใช้ข้อความนั้นสื่ออะไร และมีเจตนาในการสื่อสารอย่างไร

2.3 ไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ในมุมมองเรื่องหน้าที่ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดบางส่วนของไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ (Systemic Functional Linguistics -- SFL) ซึ่งมองหน้าที่สัมพันธ์กับบริบททางการสื่อสาร หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ เป็นการพิจารณาหน้าที่ของวาทกรรมนั่นเอง

สำหรับการศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งของนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทยนั้น ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่นักปรัชญาภาษาได้เสนอไว้เกี่ยวกับศักยภาพของภาษา โดยจะใช้แนวคิดไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบของไมเคิล ฮัลลiday (Michael Halliday) เป็นจุดเริ่มต้น ฮัลลiday เป็นนักวิชาการคนแรกๆ ที่สนใจศึกษาความหมายและหน้าที่ของภาษาอย่างจริงจัง ภาษาเป็นสิ่งที่แสดงความคิด การกระทำแสดงตัวตนของผู้พูดและความสัมพันธ์ที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง (Halliday, 1970)

ไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบจัดเป็นไวยากรณ์ตามแนวหน้าที่นิยม (Functionalism) โดยไวยากรณ์แนวนี้นับว่า ภาษาเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (social phenomenon) (Leech, 1983) และมีหน้าที่ทางสังคม ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวมีผลต่อการจัดองค์ประกอบภายในระบบภาษาด้วย นอกจากนี้ยังมีความคิดว่า การรับภาษาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการที่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ

สื่อสารในสังคม ดังนั้น ไวยากรณ์แนวนี้จึงไม่เน้นศึกษาโครงสร้าง แต่เน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับหน้าที่ทางสังคม โดยฮัลลิเดย์เห็นเหมือนกับเฟิร์ธ ที่ว่าภาษาเป็นเรื่องของพฤติกรรมในสังคม เป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้สื่อสารและสืบทอดทางวัฒนธรรม และควรเป็นสิ่งที่ภาษาศาสตร์ปัจจุบันต้องให้ความสนใจศึกษา บริบททางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดว่าเรามีทางเลือกอะไรได้บ้าง (range of possibilities) ส่วนบริบทสถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่าแล้วควรจะเลือกอะไร ความสนใจของเฟิร์ธอยู่ที่เรื่องของการเลือกใช้ที่เกิดขึ้นในบริบทสถานการณ์ ซึ่งก็ไม่ได้มีลักษณะที่เป็นไปแบบสุ่ม แต่มีแบบแผนพฤติกรรมที่มักกระทำอยู่ (วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2556: 122)

ฮัลลิเดย์ได้แบ่งหน้าที่ของภาษาไว้เป็น 3 หน้าที่ใหญ่ ดังนี้

1. หน้าที่ปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal function) เป็นหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษาเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ทางสังคม ลักษณะและความรู้สึกส่วนบุคคลรวมไปถึงวัฒนธรรม เป็นหน้าที่ที่แสดงออกถึงส่วนที่เป็นทั้งภายในและภายนอกของบุคคล ผู้พูดแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติของตนต่อผู้อื่น หน้าที่ส่วนนี้จึงเป็นหลายแบบ เช่น ถามตอบ ขอร้อง อนุญาต สงสัย แสดงความไว้วางใจ ทักทาย เป็นต้น

2. หน้าที่สื่อความคิด (Ideational function) เป็นส่วนที่มีความหมายมาและซับซ้อนที่สุด เป็นหน้าที่ส่วนที่แสดงออกถึงประสบการณ์ต่างๆ (experience) ทั้งภายนอกและภายในที่เรารับรู้ ในช่วงแรก ฮัลลิเดย์แยกหน้าที่สื่อความคิดออกเป็น 2 หน้าที่ย่อย ได้แก่ ประสบการณ์ (experiential) กับตรรกะ (logical) จึงเห็นว่า ในส่วนนี้จะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงตรรกะ (logical relation) ในภาษา ในส่วนของหน้าที่ประสบการณ์ครอบคลุมเรื่องการตีความและรูปภาษาแสดงกระบวนการประเภทต่างๆ (interpretation and expression in language of different types of process) ในส่วนกระบวนการ (process) ก็ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ตัวกระบวนการเอง ผู้ร่วมเหตุการณ์ (participant) และสิ่งแวดล้อม (circumstance)

3. หน้าที่ในตัวบท (textual function) เป็นหน้าที่ของภาษาในการสร้างสาร (message) และจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างประโยค หรือความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบท (context) ไวยากรณ์ของฮัลลิเดย์จึงเป็นพวกไวยากรณ์หน้าที่ (functional grammar) ซึ่งอธิบายถึงว่า การใช้รูปภาษาต่างๆ กันนั้นเป็นผลจากการเลือกใช้หน้าที่ต่างๆ กัน แต่ละหน่วย (element) ในภาษาจะต้องสามารถอธิบายในเชิงหน้าที่ในระบบได้ และหน่วยในภาษาส่วนมากจะมีมากกว่า 1 หน้าที่

จากแนวคิดของฮัลลิเดย์ เราจะเห็นได้ว่า ภาษามีได้เป็นเพียงหน่วยสัญลักษณ์ที่จะนำมาวิเคราะห์ในเชิงโครงสร้าง เพราะภาษาไม่ได้เพียงทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ (textual function) เท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่สร้างและกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (interpersonal function) อันหมายถึงภาษาเป็นสิ่งกำหนดบทบาทและสถานะของสมาชิกในสังคม ในขณะเดียวกัน ภาษายังเป็นตัวแทนของความคิด (ideational function) เป็นรูปที่ทำให้คนสามารถสื่อความคิดและแลกเปลี่ยน

ความคิดกันได้ด้วย งานวิจัยนี้จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์รูปแบบของถ้อยคำ แสดงการสาบานและสาปแช่ง เพื่อหาหน้าที่และความหมายที่ถ้อยคำเหล่านั้นช่วยประกอบสร้างความจริงในมิติทางสังคม โดยมุ่งวิเคราะห์ว่าถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งดังกล่าวมีหน้าที่ทางวาทกรรมอย่างไร และผู้พูดมีนัยยะทางการเมืองหรือประเด็นที่แฝงเร้นอย่างไรในการกล่าวถ้อยคำสาบานและสาปแช่ง

2.4 การศึกษาวาทกรรมการเมืองที่สัมพันธ์กับภาษา

ตามที่คุณวิจัยได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในมิติทางภาษาหรือเน้นการวิเคราะห์ด้วยบทเป็นสำคัญ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากถ้อยคำให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองไทย ทั้งนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลที่ได้เก็บมาเป็นวาทกรรมการเมือง หรือก็คือภาษาที่กล่าวในบริบทการเมือง (สาวิตรี คทวณิช, 2557) แม้งานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในมิติทางภาษามากกว่ามิติทางสังคม แต่สำหรับการตีความ งานวิจัยนี้จะมุ่งเน้นไปถึงมิติทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสาบานและสาปแช่งในสังคมไทย โดยอาศัยบริบททางสถานการณ์ทางการเมืองไทยในการตีความด้วยบทความ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกการใช้ภาษาในสถานการณ์เกี่ยวกับการเมืองว่า “วาทกรรมการเมือง”

ก่อนหน้านี้มีผู้ที่ศึกษาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาภาษาในวาทกรรมการเมือง เช่น ซิลตันและแชฟเนอร์ (Chilton and Schaffner, 1997) โดยพวกเขาได้เสนอกรอบในการวิเคราะห์หน้าที่เชิงกลยุทธ์ของวาทกรรมการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. การบังคับ (coercion) คือ การกระทำที่เป็นการใช้อำนาจสั่งให้ทำหรือปฏิบัติตาม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ วัจนกรรมกรยับยั้งหรือยุติการกระทำ โดยการออกเป็นคำสั่ง กฎหมาย หรือบทบัญญัติ ส่วนการบังคับที่เห็นไม่ค่อยชัดเจนหรือคนไม่ค่อยสังเกต เช่น การตอบคำถาม การตอบสนองต่อคำขอร้อง เป็นต้น การบังคับที่มักจะพบในการเมือง ได้แก่ การจัดระเบียบวาระของนักการเมือง การเลือกหัวข้อในการสนทนาของนักการเมือง การวางตำแหน่งของตนเองและผู้อื่นในด้านความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจง การสร้างข้อสมมติฐานเกี่ยวกับความจริงบางอย่างขึ้นมาและผู้ฟังถูกบังคับให้ต้องยอมรับเพื่อที่จะดำเนินต่อบทหรือบทพูดต่อไปได้

2. การต่อต้าน (resistance) คือ การกระทำที่แสดงว่าไม่เห็นด้วย เมื่อมีฝ่ายที่มีอำนาจก็ย่อมต้องมีฝ่ายที่ต่อต้านการใช้อำนาจ วาทกรรมในรูปแบบนี้หมายรวมถึงสื่อต่างๆ อันได้แก่ โปสเตอร์ และโครงสร้างทางภาษาที่เฉพาะเจาะจง เช่น การยื่นฎีกา การอุทธรณ์ การปลุกระดม คำขวัญหรือเพลง เป็นต้น

3. การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูล (dissimulation) คือ การควบคุมการเปิดเผยข้อมูล การควบคุมทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมข้อมูล ซึ่งถือเป็นการควบคุมวาทกรรม กลยุทธ์ที่ใช้ควบคุมข้อมูล ได้แก่ การทำให้เป็นความลับเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้คนได้รับข้อมูล การเปิดเผยความจริงเพียงเล็กน้อยหรือพูดความจริงไม่หมด ซึ่งถือเป็นการโกหกอย่างหนึ่ง การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ เช่น การพูดหลีกเลียง การพูดปฏิเสธ การพูดโดยไม่อ้างอิงแหล่งที่มา เป็นต้น

4. การทำให้ชอบธรรมและไม่ชอบธรรม (legitimization and delegitimization) กล่าวคือ การทำให้ชอบธรรมมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการบังคับ เพราะเป็นการสร้างสิทธิให้แก่ผู้มีอำนาจทางการเมืองว่า ผู้คนต้องเชื่อฟัง เนื่องจากผู้มีอำนาจทางการเมืองสามารถใช้ภาษาในการโน้มน้าวใจ เช่น โน้มน้าวใจเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนผู้ลงคะแนนเสียง หลักการทั่วไปเกี่ยวกับอุดมการณ์ อำนาจบารมีและความเป็นผู้นำ การอวดอ้างเกี่ยวกับผลการทำงาน และการนำเสนอภาพทางบวกของนักการเมือง ส่วนการทำให้ไม่ชอบธรรมเป็นการเสนอภาพในทางลบของผู้อื่น ได้แก่ คนในพรรคการเมืองและนอกพรรคการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ ฝ่ายตรงข้ามจากสถาบันต่างๆ กลยุทธ์ที่ใช้จะเป็นการตำหนิ การกล่าวหา การดูถูก เป็นต้น

ทั้งนี้ หน้าที่เชิงกลยุทธ์ทั้ง 4 ประการข้างต้นสามารถมองได้ทั้งในเชิงการตีความ (interpretive) และในแง่การผลิต (productive) ในแง่การตีความคือ การวิเคราะห์ว่าผู้ฟังมีกลวิธีอย่างไรในการตีความ และในแง่ของการผลิต คือการศึกษาว่า ผู้พูดได้ใช้กลยุทธ์อะไรบ้างในการผลิตวาทกรรมที่ใช้ในสังคม

วาทกรรมทางการเมืองอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท (Chilton and Schaffner, 1997 อ้างใน อรรวรรณ ปิลันธน์โอวาท, 2544) ประเภทแรกคือ สารหรือตัวบท (text) ที่อธิบายเรื่องแนวคิด ความเชื่อ และหลักการปฏิบัติในสังคมหนึ่งๆ ซึ่งผู้ผลิตสารเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องเป็นนักการเมือง ส่วนประเภทที่สองคือ สารที่ก่อให้เกิดชุมชนทางการเมือง กลุ่มหรือพรรคการเมือง ตัวบทเหล่านี้มีหน้าที่อ้างสถาบัน กลุ่มพรรคการเมืองหรือแม้แต่ปัจเจก ในประเภทที่สองนี้ยังมีการแบ่งออกเป็นประเภทย่อยๆ คือ (ก) วาทกรรมภายในท้องถิ่นหรือภายในประเทศ (domestic discourse) เปรียบเทียบกับวาทกรรมระหว่างท้องถิ่นหรือระหว่างประเทศ (diplomacy discourse) (ข) วาทกรรมภายในของแต่ละพรรค คือนักการเมืองพูดคุยวางแผนตัดสินใจในหมู่พวกพ้องของตนเอง (internal-political discourse) และวาทกรรมนอกพรรค (external-political discourse) นั่นคือนักการเมืองสื่อสารกับสาธารณชน วาทกรรมชนิดต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดสารที่เป็นสิ่งพิมพ์และวาทะต่างๆ กัน

ในการเชื่อมโยงหน้าที่เชิงกลยุทธ์ของวาทกรรมการเมืองกับการวิเคราะห์ทางภาษาของตัวบทนั้น ชิลตันและแชฟเนอร์ (Chilton and Schaffner, 1997: 214-226) ได้ชี้ให้เห็นว่ามีความจำเป็นต้องศึกษาตามระดับภาษาด้วย โดยพิจารณาในแง่ของภาษา ดังนี้

1. วจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) การวิเคราะห์บทสนทนาในวาทกรรมทางการเมือง พบรูปแบบการจัดการบทพูดของผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ การจัดการสิทธิและหน้าที่ที่จะพูดหรือฟัง การออกคำสั่งหรือการเชื่อฟัง การกำหนดกฎหมายหรือการปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการจัดการบทพูดซึ่งกำหนดบทบาทการกระทำของผู้มีส่วนร่วมในวาทกรรมการเมือง ซิลตันและแซฟเนอร์เสนอให้ใช้กรอบแนวคิดวจนกรรมเป็นกรอบสำคัญในการวิเคราะห์วาทกรรมการเมือง เพราะทฤษฎีวจนกรรมของเซิร์ล (Searle, 1969) แสดงให้เห็นว่าภาษาและการกระทำมีความเกี่ยวข้องกัน โดยอ้างอิงกลุ่มวจนกรรมทั้ง 5 กลุ่มตามแนวคิดของเซิร์ล ดังที่ผู้วิจัยกล่าวไว้ในข้อที่ 2.2

วจนกรรมสามารถปฏิบัติได้โดยมีประสิทธิภาพภายใต้เงื่อนไขบางประการ ซึ่งในกรณีของวจนกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อาจรวมไปถึงเงื่อนไขที่ซับซ้อน เช่น อำนาจหรือสถานะของผู้พูด ที่ตั้งของสถาบัน การจัดการเลือกตั้ง และลีลาการใช้ภาษา เป็นต้น ผู้มีส่วนร่วมในวจนกรรมจะถูกกำหนดบทบาทให้เป็นที่ตั้งผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับบทบาท สถานที่ หรือจุดยืนในแง่สังคมและการเมือง (Chilton and Schaffner, 1997: 216)

2. อรรถศาสตร์ (Semantics) ในวาทกรรมทางการเมืองมีการปรับความหมายของคำศัพท์ให้เหมาะสมกับแต่ละวาทกรรม โดยคำเดียวกัน เมื่อปรากฏต่างวาทกรรมก็อาจมีความหมายแตกต่างกันหรือตรงข้ามกัน ซึ่งเป็นกลไกทางภาษาที่สำคัญในวาทกรรมการเมืองที่ทำให้ผู้พูดสามารถสื่อสารความขัดแย้งและกำหนดขอบเขตได้ เช่น หน้าที่ในการสร้างความชอบธรรม/ไม่ชอบธรรม นอกจากนี้ กลไกทางความคิดและทางความหมายที่สำคัญในการผลิตความหมายทางการเมือง คือ อุปลักษณ์ (metaphor) อุปลักษณ์ไม่ได้แสดงถึงความสละสลวยทางวาทศิลป์เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือทางภาษาสำหรับสร้างและสื่อสารแนวคิดของความจริงจากมุมมองของการปฏิสัมพันธ์อีกด้วย การใช้อุปลักษณ์ขึ้นอยู่กับระบบความคิดและระบบวัฒนธรรมของแต่ละสังคม และการใช้อุปลักษณ์ทำให้ผู้พูดหลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าผู้ฟังได้

3. วากยสัมพันธ์ (Syntax) ในการวิเคราะห์วาทกรรมทางการเมืองจะต้องศึกษาทั้งสองแง่มุมของการจัดเรียงประโยค คือ แง่บทบาท (thematic role) และแง่แก่นความ (topicalization) สำหรับแง่บทบาท จะต้องศึกษาว่าใคร กำลังทำอะไร กับใคร ที่ไหน ทำไม โดยวิธีใด ส่วนในแง่ของแก่นความจะต้องศึกษาสิ่งที่ผู้พูดตั้งใจที่จะบ่งชี้ว่าเป็นหัวข้อในการดำเนินวาทกรรมหรือเป็นการนำเสนอข้อมูลใหม่ รวมไปถึงการพิจารณาการจัดเรียงคำในประโยค

แนวคิดข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ในแง่ของการพิจารณาภาษาในวาทกรรมการเมือง จึงนำกรอบการวิเคราะห์หน้าที่เชิงกลยุทธ์ของวาทกรรมการเมือง มาใช้ประกอบการอธิบายหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาบานและสาปแช่ง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า เท่าที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาการสาบานและสาปแช่งในแง่มุมต่างๆ มาบ้างแล้ว ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาบานและสาปแช่ง โดยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาบาน และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาปแช่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาบาน

จากการสำรวจงานวิจัยในเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า การศึกษาการสาบานในภาษาไทยนั้นเป็นการศึกษาในเชิงวรรณกรรมเสียส่วนใหญ่ อาทิ งานของอาทิตย์ ศรีจันทร์ (2552) ที่ศึกษาวรรณกรรมคำสัตย์สาบานของไทย อันประกอบไปด้วย โองการแข่งน้ำ โองการดำน้ำ โองการลุยเพลิง พระไอยการลักษณะพยาน ศิลาจารึกหลักที่ 45 และศิลาจารึกหลักที่ 64 ผลการศึกษาพบว่า การกระทำสัตย์สาบานเป็นกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นแก่มนุษย์ ในกิจกรรมดังกล่าวมีตัวบทเป็นสื่อกลาง เรียกว่าวรรณกรรมคำสัตย์สาบาน ซึ่งรวบรวมองค์ประกอบต่างๆ ของการกระทำสัตย์สาบานไว้ทั้งหมด ได้แก่ ภาษาที่ใช้ คู่กรณี องค์พยาน เงื่อนไข และลำดับการประกอบพิธี โครงสร้างหลักของวรรณกรรมคำสัตย์สาบานประกอบด้วย การเชิญพยาน การสาปแช่ง และการให้พร รูปแบบการประพันธ์ที่ใช้แต่งวรรณกรรมคำสัตย์สาบานที่ศึกษาทั้ง 6 เรื่องมี 4 ประเภท ดังนี้ โองการแข่งน้ำเป็นโคลงและร่าย โองการดำน้ำและโองการลุยเพลิงเป็นกาพย์ ส่วนพระไอยการลักษณะพยาน ศิลาจารึกหลักที่ 45 และศิลาจารึกหลักที่ 64 เป็นร้อยแก้ว ฉันทลักษณ์และภาษามีลักษณะพิเศษ มีการเลือกสรรคำและโวหารเพื่อทำให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์อันเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบพิธี วรรณกรรมคำสัตย์สาบานมีความสัมพันธ์กับสังคม สะท้อนให้เห็นแนวคิดของคนไทยเรื่องศาสนา เรื่องจักรวาล เรื่ององค์พยาน เรื่องการลงโทษและให้พร อีกทั้งยังเป็นบันทึกสังคมในด้านการปกครอง กระบวนการยุติธรรม วัฒนธรรมทางภาษา และความเชื่อที่หลากหลายในสังคมไทย วรรณกรรมคำสัตย์สาบานในอดีตมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมคำสัตย์สาบานในปัจจุบันทั้งรูปแบบ เนื้อหา และแนวคิด

ส่วนธัญพิชา โรจนะ (2550) ศึกษาเกี่ยวกับพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาในสังคมไทย จนถึง พ.ศ. 2475 โดยเน้นการศึกษาทางประวัติศาสตร์ ผลของการวิจัยพบว่า กระบวนการปกครองของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลยุทธ์หนึ่งที่ถูกนำมาใช้คือ “การสภสาบาน” อาทิสภาปแช่งด้วยน้ำ สิ่งที่จะทำให้การสาบานเป็นรูปธรรมได้นั้นคือ “พิธีกรรม” มาตรการคือการใช้วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดการกระทำ กำชับด้วยความเชื่อ ศาสนา และจริยธรรม แล้วตราขึ้นเป็นกฎหมายบังคับ โดยเฉพาะเรื่องความเชื่อ ลิลิตโองการแข่งน้ำนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “สมมติราช”

อันหมายถึงราชาโดยมติของคนส่วนใหญ่และเรื่องศาสนาประกอบไปด้วยคติความเชื่อจาก 2 ศาสนาคือ พราหมณ์และพุทธ โดยมีการสอดแทรกความเป็นพุทธมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในสมัยรัตนโกสินทร์ ภาวะความเป็นรัฐ ย่อมมีพิธีกรรมเป็นเครื่องหมายอย่างหนึ่ง จะเห็นได้ว่าพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาส่งผลต่อพระมหากษัตริย์โดยตรง มีจุดประสงค์หลักคือเพื่อหล่อหลอมให้ข้าราชการบริพารทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายในตั้งอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อต่อยอดความศักดิ์สิทธิ์ของพระมหากษัตริย์อันละเมิดมิได้ เป็นการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อองค์พระประมุขสูงสุดแต่เพียงผู้เดียว และเพื่อแสดงให้เห็นถึงการที่เหล่าข้าละอองธุลีพระบาทยอมนับสถานะขององค์พระมหากษัตริย์ ในฐานะศูนย์กลางทางการปกครอง

สำหรับการศึกษาการสาบานในสังคมอื่นๆ นั้น ผู้วิจัยพบงานของอับด์ เอล-จาหวาด (Abd el-Jawad, 2000) ที่ศึกษาการสาบานในภาษาอาหรับ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานนั้นมีรูปแบบและหน้าที่ในการสื่อสารที่หลากหลาย โดยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่า ชาวจอร์แดนมักจะสาบานต่อพระอัลเลาะห์ หนังสือศักดิ์สิทธิ์ ผู้สอนศาสนา บุคคลสำคัญ สมาชิกในครอบครัว สถานที่และเวลาศักดิ์สิทธิ์ รวมไปถึงสรรพสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระอัลเลาะห์ นอกจากนี้ ชาวจอร์แดนส่วนใหญ่จะใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานนำหน้าวัจนกรรมต่างๆ เช่น การบอกกล่าว การตำหนิ การทำทนาย การสัญญา การขอร้อง การขอโทษ การปฏิเสธ เป็นต้น สำหรับหน้าที่ของการสาบานในภาษาอาหรับ ได้แก่ การยืนยันข้อมูล คลายความสงสัยของผู้อื่น สร้างความเชื่อมั่น โนมน้าวใจผู้อื่น แสดงความจริงใจของผู้พูด ปฏิเสธความผิดและปกป้องตนเอง แสดงความประหลาดใจหรือตกใจ ขอร้องหรืออ้อนวอนให้ผู้อื่นกระทำการใดสิ่งหนึ่งให้ นอกจากนี้ ผลการศึกษาถ้อยคำสาบานยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวจอร์แดนนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องเกียรติยศ ความบริสุทธิ์ ฐานันดรศักดิ์ และความซื่อสัตย์ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมให้ความสำคัญมากที่สุด

นอกจากนี้ ยังพบงานของโมฮัมหมัดและคณะ (Mohammad et al., 2013) ที่ศึกษาถ้อยคำแสดงการสาบานในสังคมอิหร่าน เพื่อจัดประเภทถ้อยคำแสดงการสาบานในภาษาเปอร์เซียปัจจุบัน โดยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่า การสาบานในภาษาเปอร์เซียแบ่งออกเป็น 15 ประเภท ได้แก่ การสาบานต่อพระเจ้า การสาบานต่อคัมภีร์กุรอาน (Quran) การสาบานต่อศาสดาหรือผู้เผยแพรศาสนา การสาบานต่อผู้นำทางศาสนาของมุสลิม (Imam) การสาบานต่อหญิงสาวบริสุทธิ์ การสาบานต่อบุคคลสำคัญ การสาบานด้วยชีวิตของคนในครอบครัว การสาบานด้วยการเอาส่วนต่างๆ ของร่างกายเป็นประกัน การสาบานต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การสาบานต่อเวลาศักดิ์สิทธิ์ การสาบานต่อสรรพสิ่งที่พระเจ้าสร้างขึ้น การสาบานต่ออาหาร (เฉพาะตอนที่นั่งอยู่ที่โต๊ะอาหาร) การสาบานด้วยการอ้างถึงจริยธรรม การสาบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการสาบานแบบมีเงื่อนไข โดยพบการสาบานต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสนามากที่สุด รองลงมาคือ การสาบานต่อเวลาศักดิ์สิทธิ์ การสาบานต่ออาหาร การสาบานด้วยการเอาส่วนต่างๆ ของร่างกายเป็น

ประกัน และการสาบานด้วยชีวิตของคนในครอบครัว ตามลำดับ นอกจากนี้ พวกเขายังพบว่า ถ้อยคำสาบานนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นร่องรอยทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมของผู้ใช้ภาษาเปอร์เซียในสังคมอิหร่านได้อีกด้วย อาทิ ความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ค่านิยมทางจริยธรรม ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว และอื่นๆ อีกมากมายที่ประกอบสร้างอยู่ในถ้อยคำแสดงการสาบาน

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาปแช่ง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสาปแช่งในภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก โดยพบเพียงงานเดียว นั่นคือ งานของวิชา สอดส่องอรุณงาม (2550) ที่ศึกษาคำปรารภและคำสาปแช่งที่ปรากฏในจารึกล้านนาช่วง พ.ศ. 1919 - พ.ศ. 2091 เพื่อจัดจำแนกกลุ่มและวิเคราะห์ความเชื่อ แนวความคิด และบริบททางสังคมของชาวล้านนาในสมัยราชวงศ์มังราย โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากจารึกล้านนาที่ปรากฏข้อความคำปรารภและคำสาปแช่งในสมัยราชวงศ์มังราย ระหว่างปี พ.ศ. 1919 - 2091 จำนวนทั้งสิ้น 68 หลัก กลุ่มของคำสาปแช่งจำแนกได้ 4 กลุ่ม คำสาปแช่งที่ขอให้ตกอยู่ในอบายภูมิทั้ง 4 พบมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มคำสาปแช่งขอให้ฉิบหายตายและได้รับทุกข์ อย่าให้รู้จักพระพุทธศาสนา และขอให้ถูกบาปอนันตริยกรรมตั้งเทวทัตตามลำดับ จากการศึกษาพบว่า ความเชื่อของชาวล้านนานั้นมีพื้นฐานเหมือนกัน คือ เรื่องของกฎแห่งกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด ชาวล้านนามีความเชื่อว่าผู้ใดที่ประกอบกรรมดี ผู้นั้นก็จะพบแต่สิ่งดีๆ และหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในที่สุด ผู้ใดที่ประกอบกรรมชั่ว ผู้นั้นก็จะพบแต่ความทุกข์ต่างๆ วณเวียนอยู่แต่ในสังสารวัฏ อบายภูมิ ไม่มีทางหลุดพ้นไปได้ ความเชื่อเหล่านี้ส่งผลให้ชาวล้านนาทำบุญทำกุศล อุทิศสิ่งของต่างๆ ให้แก่พระพุทธศาสนา เพื่อหวังให้ได้บรรลุสุนิพพาน เพื่อหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด หรือให้เกิดในสมัยของพระศรีอาริยมุตไตรย เกิดบนสวรรค์หรือบนโลกมนุษย์ในชาติตระกูลที่ดี มีแต่ความสุข แต่ถ้าใครมาล่วงเกินทำลายสิ่งที่ตนได้อุทิศ เพื่อเป็นหนทางที่ไปเกิดในที่ดีๆ ผู้นั้นต้องได้รับโทษ คือ ตกอยู่ในอบายภูมิทั้ง 4 นรกอเวจี และได้รับทุกข์ภัยต่างๆ ให้สมกับการที่เขาได้ล่วงละเมิดและทำลายกุศลเจตนานั้น การตั้งความปรารถนาและการสาปแช่งนี้เป็นสิ่งที่คอยควบคุมคนในสังคมให้ประกอบแต่ ความดี ละเว้นจากความชั่ว ซึ่งจะทำให้สังคมมีแต่ความสงบสุข แสดงถึงอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี เศรษฐกิจ ตลอดจนการเมืองการปกครองในอาณาจักรล้านนาได้เป็นอย่างดี

แม้การศึกษาการสาปแช่งยังไม่เป็นที่สนใจในสังคมไทยมากนัก แต่ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาในประเด็นดังกล่าวกลับได้รับความนิยมนอย่างมากในสังคมอื่นๆ โดยมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสาปแช่งในแง่มุมต่างๆ มากมาย เช่น การศึกษาวัจนกรรมกรสาปแช่งและการอธิษฐานในภาษาเปอร์เซีย (Sharifi and Ebrahimi, 2012) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาเนื้อหาของถ้อยคำทั้ง

สองประเภท จากการศึกษาสามารถจัดกลุ่มของถ้อยคำสาปแช่งและถ้อยคำอธิษฐานได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. คำอธิษฐานและคำสาปแช่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศประเพณี ขนบธรรมเนียม และศาสนา โดยถ้อยคำเหล่านี้จะมีความหมายสำหรับผู้ที่อยู่ในสังคมวัฒนธรรมนั้นๆ เท่านั้น
2. คำอธิษฐานและคำสาปแช่งที่มีกระบวนการและการสร้างคำต่างๆ ไป ไม่ซับซ้อน และไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ 1) Childlike speech acts เป็นถ้อยคำง่ายๆ และสามารถเข้าใจได้ในทันที เด็กๆ มักจะใช้พูดในบริบทต่างๆ 2) Non-cultural-bound speech acts เป็นถ้อยคำอธิษฐานและคำสาปแช่งที่สามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องมีความรู้หรืออยู่ในสังคมวัฒนธรรมเดียวกัน และยังมีความเป็นสากลในกลุ่มคนที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรม

นอกจากการพิจารณาเนื้อหาของ การสาปแช่งแล้ว การศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำสาปแช่งก็เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจเช่นกัน อาทิ งานวิจัยของอาฟดิโกส (Avdikos, 2011) ที่ศึกษาลักษณะและหน้าที่ของถ้อยคำสาปแช่งที่ใช้ในเกาะคาร์พาทอส ประเทศกรีซ เขามองว่าถ้อยคำสาปแช่งนั้นสามารถสะท้อนการมองโลกของผู้ใช้ภาษาในสังคมนั้นๆ ได้ ผลการศึกษาพบว่า ชาวคาร์พาทอสเชื่อในเรื่องพระเจ้าและปีศาจ แต่พวกเขาจะสาปแช่งโดยอ้างปีศาจมากกว่าพระเจ้า สำหรับหน้าที่ของการสาปแช่ง ได้แก่ เพื่อเตือนฝ่ายตรงข้าม ชมเชยโดยการลงโทษจากพระเจ้า ทำลายผู้ที่ต่อต้าน ส่วนสาเหตุของการสาปแช่ง ได้แก่ ลูกๆ ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ เกิดความขัดแย้งเรื่องทรัพย์สินสมบัติ รวมไปถึงความอิจฉาริษยาด้วย บทลงโทษของการสาปแช่งมักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิญญูณ ความตาย สุขภาพร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงโชคสลาภและความเจริญรุ่งเรือง แต่บางครั้ง การสาปแช่งก็ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการลงโทษเสมอไป แต่อาจเป็นการพูดหยอกล้อกันระหว่างคู่สนทนาเท่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของการสนทนา

เดมิโนวา (Demianova, 2014) ศึกษาวัฒนธรรมการสาปแช่งในภาษายูเครน เพื่อวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของการสาปแช่งในการสนทนาที่เกิดความขัดแย้ง รวมทั้งความเชื่อที่สะท้อนผ่านการใช้ถ้อยคำสาปแช่งและกลวิธีการเพิ่มความรุนแรงให้ถ้อยคำสาปแช่ง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ในภาษายูเครนนี้อาศัยถ้อยคำสาปแช่งจำนวนมากที่ปรากฏในการสนทนาที่เกิดความขัดแย้ง เสมือนเป็นสัญลักษณ์ของการแสดงความโกรธ ความเกลียดชัง ความขุ่นเคือง และการยั่วโทษ ซึ่งเนื้อหาของถ้อยคำสาปแช่งในภาษายูเครนส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และศาสนา

นอกจากประเด็นเรื่องหน้าที่แล้ว ผู้ที่ศึกษาการสาปแช่งก็มักจะนำปัจจัยทางสังคมอย่างเรื่อง “เพศภาวะ” (gender) “อายุ” (age) และ “การศึกษา” (education) มาเป็นประเด็นใน

การพิจารณาร่วมด้วย ดังเช่นงานของทาฟาร์โรจีและมาเล็คซาเดห์ (Tafarroji and Malekzadeh, 2015) ที่ศึกษาวัจนกรรมการسابแข่งและอริษฐานในภาษาตุรกี พบว่า วัจนกรรมسابแข่งและอริษฐานเป็นส่วนหนึ่งในวาทกรรมของผู้หญิง เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศที่ไม่มีอำนาจและพลังกำลังมากพอ ผู้หญิงจึงมักใช้ถ้อยคำسابแข่งและอริษฐานเป็นเครื่องมือในการแสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น โกรธ เศร้าโศก และตัดพ้อเมื่อถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมไปถึงการแสดงความรู้สึกมีความสุขด้วย โดยผู้หญิงสูงวัยจะใช้วัจนกรรมسابแข่งและอริษฐานมากกว่าผู้หญิงที่มีอายุน้อยหรือผู้ชายในวัยเดียวกัน นอกจากนี้ ผลการศึกษาข้างชี้ให้เห็นว่า ถ้อยคำอริษฐานมักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความสำเร็จ ชื่อเสียง สุขภาพ ชีวิตอันยืนยาว และการทำมาหากิน ในขณะที่ถ้อยคำسابแข่งมักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์เลวร้าย ความผิดหวัง การทำลายชื่อเสียง โรคร้ายไข้เจ็บ การไม่มีบุตร การขาดแคลนอาหาร ยิ่งไปกว่านั้น จากการวิเคราะห์เนื้อหาของถ้อยคำسابแข่งแสดงให้เห็นว่า มี 4 วิธีที่ถูกใช้ในการسابแข่งมากที่สุด ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับความตายของผู้ฟังทั้งทางตรงและทางอ้อม การทำอันตรายต่อส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้เกิดความทุกข์ทรมาน ลงโทษครอบครัวและทรัพย์สินของผู้ฟัง สำหรับเรื่องที่เป็นเป้าหมายในการسابแข่งและอริษฐานของชาวตุรกี ได้แก่ ความตาย ความทุกข์ยาก และสุขภาพ

ส่วนอัลฮอสเซนินีและราเสกซ์ (Alhossaini and Rasekh, 2012) นอกจากจะศึกษาหน้าที่ของการسابแข่งแล้ว เขายังสนใจศึกษารูปแบบและกลวิธีของการسابแข่งในภาษาเปอร์เซียด้วย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ชายและผู้หญิงกลุ่มละ 90 คน และแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่มีการศึกษาและกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยหรือไม่มีการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงใช้ถ้อยคำسابแข่งมากกว่าและเลือกใช้รูปแบบของถ้อยคำسابแข่งได้ดีกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะผู้หญิงที่มีการศึกษาน้อยหรือไม่มีการศึกษา เนื่องจากมีสถานภาพทางสังคมต่ำและไม่มีอำนาจมากพอที่จะเอาชนะความขัดแย้งที่ไม่เป็นธรรมได้ แต่สิ่งที่จะให้ความยุติธรรมแก่พวกเขาได้ก็คือ พระเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ นั้นเอง ในขณะที่กลุ่มที่มีการศึกษาทั้งชายและหญิงต่างมองว่า พวกเขามีอำนาจและสถานภาพทางสังคมสูงพอที่จะจัดการกับความขัดแย้งหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ จึงไม่จำเป็นต้องแสดงความโกรธผ่านการسابแข่งหรือร้องขออำนาจจากพระเจ้าและสิ่งเหนือธรรมชาติเพื่อช่วยพวกเขา

เรื่องที่มีมักจะسابแข่ง ได้แก่ ความตาย การล้างผลาญ ความโศคร้าย สุขภาพ และปัญหาต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้سابแข่งได้ สำหรับหน้าที่ที่สำคัญของการسابแข่งในภาษายูเครนคือการถ่ายทอดความรู้สึกด้านลบและอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ของผู้พูดที่มีต่อผู้อื่น นอกจากนี้ การسابแข่งยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อของชาวยูเครนในเรื่องพระเจ้า ความสุข พลังของธรรมชาติ และความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีกรรมและสถานที่ในตำนาน

สำหรับกลวิธีที่ช่วยเพิ่มความรุนแรงให้ถ้อยคำسابแข่ง ได้แก่ การใช้ฉายา การอุปมาอุปไมย การใช้อุปลักษณ์รูปภาษาหยาบคาย การใช้ปัจจัยเติมท้ายคำ การใช้จำนวนนับ การใช้คำลงท้าย การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้าม การซ้ำคำ การสัมผัสคำและสัมผัสอักษร ใน

ด้านหน้าที่ของการสาปแช่งส่วนใหญ่เน้นเอื้อต่อวัตถุประสงค์ด้านจิตใจและสังคมวัฒนธรรม กล่าวคือ ถ้อยคำเหล่านี้ช่วยให้เราได้ปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกด้านลบและส่งผลกระทบต่อผู้ฟัง พร้อมทั้งสะท้อนให้เราเห็นถึงสภาพสังคมและความเชื่อของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย

จากการทบทวนงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาการสาบานและสาปแช่งทั้งหมดนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาการสาบานและสาปแช่งในภาษาไทยเป็นการศึกษาในเชิงวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ และยังมีค่อนข้างจำกัด ในขณะที่งานวิจัยของต่างประเทศ มีงานวิจัยที่ศึกษาการสาบานและสาปแช่งในแง่มุมที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาเนื้อหาของ การสาปแช่ง การศึกษาหน้าที่ กลวิธี และรูปแบบ รวมทั้งค่านิยมและโลกทัศน์ที่สะท้อนจากถ้อยคำสาบานและสาปแช่งของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในภาษาไทย โดยเก็บข้อมูลจากคำให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองไทย หรืออาจกล่าวได้ว่าข้อมูลที่ได้เก็บมาเป็นวาทกรรมการเมืองนั่นเอง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของถ้อยคำที่แสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย พร้อมทั้งวิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำที่แสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ตามแนวการวิเคราะห์ข้อความและวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยในที่นี้ ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลคำให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองไทย จากหนังสือพิมพ์รายวันทั้งหมด 5 รายชื่อ ได้แก่ มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบและรูปแบบ รวมไปถึงหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย เพื่อนำไปสู่การตีความความเชื่อของคนในสังคมไทยที่สะท้อนจากถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 การกำหนดประเภทข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การคัดเลือกข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การเสนอผลการศึกษาและการอภิปรายผล

3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความทางวิชาการ หนังสือ และวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวข้องกับการสาบาน (Corinne, 1989; Abd el-Jawad, 2000; Mohammad et al., 2013; ธัญญาธิชา โรจนะ, 2550; อาทิตย์ ศรีจันทร์, 2552) การสาปแช่ง (Jay, 1992; Sharifi and Ebrahimi, 2012; Bitz, 2013; Demianova, 2014; Tafarroji and Malekzadeh, 2015) การวิเคราะห์ข้อความ (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2554; จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2557) ทฤษฎีวัจนกรรม (Austin, 1962; Searle, 1976; Leech, 1983) วาทกรรมวิเคราะห์เชิงการเมือง (Chilton and Schaffner, 1997) และแนวคิดภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบ (Halliday, 1985; 1994; Halliday and Hasan, 1985; 1989; วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2556) เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และตีความถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

3.2 การกำหนดประเภทข้อมูล

ในการเลือกข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลด้านภาษาสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบ และหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาคำนี้คือ คำให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองไทย ที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง จากหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกหนังสือพิมพ์รายวัน 5 อันดับแรกที่ปรากฏในฐานข้อมูล matichon e-library ได้แก่ *มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก* เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด และกำหนดช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 หรือตั้งแต่รัฐบาลนายกรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ จนถึงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เนื่องจากเป็นรัฐบาลที่อยู่ในช่วงหลังเกิดการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 จนกระทั่งถึงการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นช่วงเวลาที่สถานการณ์การเมืองไทยมีความเข้มข้นและมีเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ อาทิ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกลับมาชุมนุมอีกครั้ง ในเดือนธันวาคม 2551 ได้บุกยึดทำอากาศยานดอนเมืองและสุวรรณภูมิเพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ออกจากตำแหน่ง นอกจากนี้ ยังเกิดเหตุการณ์การปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรงในเดือนเมษายนปี 2552 และเมษายน-พฤษภาคมปี 2553 ต่อมาเกิดการประท้วงต่อต้านรัฐบาลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2556 ถึงพฤษภาคม 2557 โดยคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) กล่าวได้ว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2551-2557 สังคมไทยเกิดการชุมนุมใหญ่ทางการเมืองที่นำไปสู่ความรุนแรงถึง 8 ครั้ง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจการเมืองในที่สุด จึงนับได้ว่าช่วงเวลาดังกล่าวทำให้ประชาชนและสื่อมวลชนไทยให้ความสนใจข่าวการเมืองเป็นอย่างยิ่ง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

หลังจากกำหนดขอบเขตของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลคำให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองและผู้ที่มีบทบาททางการเมืองไทยที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวัน ฉบับภาษาไทย จำนวน 5 รายชื่อ ได้แก่ *มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก* ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จากฐานข้อมูล matichon e-library ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมข่าว บทสัมภาษณ์ บทความ บทวิเคราะห์ วิจัย รายงาน หรือข้อเขียนอื่นๆ จากหนังสือพิมพ์กว่า 29 ฉบับในประเทศไทย

เนื่องจากฐานข้อมูล matichon e-library เป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ต้องบอกรับเป็นสมาชิกเสียก่อน จึงจะสามารถเข้าใช้งานได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้บอกรับเป็นสมาชิกแล้ว ผู้วิจัยจึงสามารถเข้าถึงฐานข้อมูล matichon e-library ได้ โดยเข้าใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นคำให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของนักการเมืองและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองไทยจากฐานข้อมูล matichon e-library โดยค้นหาคำสำคัญ (keyword) คำว่า “นักการเมือง” “สาบาน” และ “สาปแช่ง” หรือ “แช่ง” จากหัวข้อข่าวทั้งหมดที่มีการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวัน ฉบับภาษาไทย จำนวน 5 รายชื่อ ได้แก่ *มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก* ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 หากไม่พบคำสำคัญเหล่านี้ก็จะพิจารณาจากบริบทข้อความตามโครงสร้างและองค์ประกอบของการสาบานและสาปแช่ง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปพิมพ์ (print) ออกมาเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

3.5 การคัดเลือกข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลคำให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองไทยจากข่าวการเมืองแล้ว ผู้วิจัยจะตัดเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น การแสดงความคิดเห็นของนักข่าว การเขียนสรุปข่าว รวมถึงเนื้อหาข่าวส่วนอื่นๆ ที่ไม่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งออก เพื่อให้เหลือเพียงข้อมูลที่มีถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งเท่านั้น ทั้งนี้ หากผู้วิจัยพบว่าคำให้สัมภาษณ์ใดซ้ำกันหรือเป็นข่าวเดียวกัน แม้จะมาจากหนังสือพิมพ์ต่างชื่อ ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นข้อมูลเดียวกัน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดการวิเคราะห์ข้อความและแนวคิดบางส่วนของภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบในการวิเคราะห์ตัวบท นอกจากนี้ ยังใช้แนวทฤษฎีวิัจจนกรรมเพื่อตีความเจตนา ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ นั่นคือ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย และ 2) เพื่อ

วิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

3.6.1 แยกข้อมูลออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ข้อมูลที่ปรากฏคำบ่งชี้สาปแช่งสาบาน และทำสาบานอย่างชัดเจน เช่น “สาปแช่ง” “ขอแช่ง” “ขอสาบาน” “ขอทำ” เป็นต้น และข้อมูลที่ไม่ปรากฏคำบ่งชี้สาปแช่งสาบาน และทำสาบาน

3.6.2 วิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทยตามแนวคิดการวิเคราะห์ข้อความ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังนำผลการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีและองค์ประกอบทางภาษามาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โดยในที่นี้ องค์ประกอบ หมายถึง องค์ประกอบทางภาษาที่ปรากฏอยู่ในถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ส่วนรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง หมายถึง ลักษณะการจัดเรียงและเรียบเรียงองค์ประกอบต่างๆ ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งว่า ในการสาบานและสาปแช่งครั้งหนึ่งๆ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีการจัดตำแหน่งของการปรากฏในแต่ละองค์ประกอบอย่างไร เช่น คำบ่งชี้ “สาบาน” และ “สาปแช่ง” คำสาบานและสาปแช่ง พยานหรือสิ่งศักดิ์ที่ถูกอ้างถึงในการสาบานและสาปแช่ง เป็นต้น

3.6.3 วิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ข้อความตามไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบและการตีความเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดตามทฤษฎีวิจันกรรม

3.7 การเสนอผลการศึกษาและการอภิปรายผล

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนในข้อ 3.6 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการการศึกษาที่ได้แบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) โดยแบ่งเป็น 3 บท ได้แก่ บทที่ 4 นำเสนอผลการวิเคราะห์รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย บทที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย และบทที่ 6 เป็นการสรุปและอภิปรายผลการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้

บทที่ 4

รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย โดยใช้หลักการวิเคราะห์ข้อความ (discourse analysis) เพื่อแสดงให้เห็นองค์ประกอบและรูปแบบการจัดเรียงองค์ประกอบต่างๆ ของข้อความที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในบริบททางการเมืองของไทย

ผลการวิจัยในบทนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย และผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย โดยการวิเคราะห์ “องค์ประกอบ” ในที่นี้ หมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษาที่ปรากฏอยู่ในข้อความ ได้แก่ ผู้พูด ผู้ที่เป็นเป้าหมาย คำบ่งชี้สาบานหรือสาปแช่ง คำสาบานหรือสาปแช่ง คำเน้นย้ำพิเศษ การคาดหวัง คำลงท้าย และพยาน ส่วนการวิเคราะห์ “รูปแบบ” ในที่นี้ หมายถึงการจัดเรียงลำดับก่อนหลังขององค์ประกอบต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง เช่น ในข้อความสาปแช่ง “ผมขอสาปแช่งให้คนที่ออกมากล่าวหาผมมีอันเป็นไป” ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ “ผู้พูด” “คำบ่งชี้สาปแช่ง” “เป้าหมายของการสาปแช่ง” และ “คำสาปแช่ง” ตามลำดับ ทั้งนี้ การศึกษาขององค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทยจะช่วยให้เราเห็นองค์ประกอบสำคัญของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ทั้งยังทำให้เราเข้าใจความหลากหลายของรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในภาษาไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และการที่มีรูปแบบที่หลากหลายนั้นก็เพราะมนุษย์มีความต้องการสื่อสารมากมายหลายแบบ ภาษารูปภาพที่เราเห็นจึงสะท้อนให้เห็นระบบของการทำหน้าที่ในการสื่อสารอันซับซ้อนแต่เป็นระบบของภาษานั้นเอง (เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์, 2535)

4.1 องค์ประกอบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทยประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่ง และบุคคล โดยมีถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ เนื่องจากเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นหน้าที่สื่อความคิด (ideational function) ที่สื่อความหมายถึงการกระทำหรือวิถีปฏิบัติของบุคคล ซึ่งตรงกับสิ่งที่เซิร์ลเรียกว่า คำกริยาแสดงการกระทำ (performative verb) ในที่นี้ก็คือ

ถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งนั่นเอง นอกจากนี้ ยังสามารถจำแนกเป็นองค์ประกอบย่อยได้ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1.1 ถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่ง

4.1.1.1 คำบ่งชี้สาบานหรือสาปแช่ง

4.1.1.2 คำสาบานหรือสาปแช่ง

4.1.1.3 คำเน้นย้ำพิเศษ

4.1.1.4 คำลงท้าย

4.1.1.5 การอ้างถึงพยาน

4.1.2 บุคคล

4.1.2.1) ผู้พูด

4.1.2.2) ผู้ที่เป็นเป้าหมาย

โดยองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่ง

องค์ประกอบนี้จะเป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดต่างๆ ภายในถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง อันประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาบานหรือสาปแช่ง คำสาบานหรือสาปแช่ง คำเน้นย้ำพิเศษ คำลงท้าย และการอ้างถึงพยาน

4.1.1.1 คำบ่งชี้สาบานหรือสาปแช่ง หมายถึง ถ้อยคำที่บ่งชี้ว่าเป็นการสาบานทำสาบาน หรือสาปแช่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คำบ่งชี้แบบชัดแจ้ง และคำบ่งชี้แบบไม่ชัดแจ้ง

(1) คำบ่งชี้แบบชัดแจ้ง หมายถึง ถ้อยคำที่บ่งชี้ให้เราทราบเจตนาในการสาบาน ทำสาบาน หรือสาปแช่งอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา เช่น “ขอสาบานว่า” “สาบาน” “ขอทำ” “ขอสาปแช่ง” “ขอแช่ง” “สาปแช่งให้” โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(ก) คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง คือ ถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงการสาบานอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

(1) ผม**ขอสาบานว่า**ไม่มีใครซื้อตำแหน่งได้ในพรรคประชาธิปัตย์

(2) ผม**ขอสาบานว่า**สิ่งที่พูดต่อไปนี้ เป็นความจริง หากไม่จริงขอให้มိอันเป็นไปภายใน 1 เดือนหรือสัปดาห์เดียว

(ข) คำบ่งชี้ทำสาบานแบบชัดแจ้ง คือ ถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงการทำให้ผู้อื่นกระทำการสาบานอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

(3) ผมขอทำนายธาริตและนางวรรณมลไปสาบานที่วัดพระแก้ว

(4) ขอทำให้นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์สาบานที่วัดพระแก้วว่า เป็นเรื่องจริงหรือไม่

(ค) คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง คือ ถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงการสาปแช่งอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

(5) ผมขอสาปแช่งให้คนที่ออกมากล่าวหาผมให้มีอันเป็นไป

(6) ผมขอแช่ง ถ้าผมโกง ขอให้ผมตายภายใน 7 วัน

(2) คำบ่งชี้แบบไม่ชัดแจ้ง หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้นำหน้าคำสาบาน ทำสาบาน หรือสาปแช่ง แต่มิได้บ่งชี้ให้เราทราบเจตนาในการสาบาน ทำสาบาน หรือสาปแช่งของผู้พูดอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา เช่น “อธิษฐาน” “ตั้งจิตอธิษฐาน” “อยากถามว่า” “ขอเชิญ” “ขอให้” “ต้องให้” “ให้” โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(ก) คำบ่งชี้สาบานแบบไม่ชัดแจ้ง คือ ถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงการสาบานอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

(7) ผมอธิษฐานต่อหน้าพระที่คุ้มชววิทย์เอามา ถ่านักการเมืองอย่างผมรับเงินจากบ่อนการพนัน ให้พบกับความวิบัติหายนะ

(8) ผมจะตั้งจิตอธิษฐานถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในดินแดนไทย องค์พระสยามเทวาธิราชเจ้า พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง เจ้าพ่อหลักเมือง เจ้าพ่อหอกลอง...

(ข) คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดแจ้ง คือ ถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงการทำทนายให้ผู้อื่นกระทำการสาบานอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

(9) ผม**ขอเชิญ** ร.ต.อ.เฉลิม มาสาบานด้วยกัน

(10) ผม**อยากถามว่า** น.ส.ยิ่งลักษณ์กล้าสาบานต่อครุบาครีวิชัย พระสยามเทวาริราช หรือไม่

(ค) คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง คือ ถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงการสาปแช่งอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

(11) ถ้าเป็นความจริง **ขอให้**ผมโดนรถชนตาย

(12) ถ้าผมเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ด้วยประการใดๆ **ให้มีอันเป็นไป**นับตั้งแต่วันนี้

4.1.1.2 คำสาบานหรือสาปแช่ง หมายถึง ถ้อยคำที่แสดงเนื้อหาของการสาบานทำสาบาน หรือสาปแช่ง โดยการสาบานจะเป็นการกล่าวถึงเรื่องและผู้ที่ต้องการยืนยันหรือสัญญา ส่วนการทำสาบานจะเป็นเรื่องและผู้ที่ต้องการให้ผู้ที่เป่าหมายกระทำ ในขณะที่การสาปแช่งมักจะเป็นการกล่าวถึงบทลงโทษหรือผลลัพธ์ที่ผู้ต้องการให้เกิดขึ้นกับเป้าหมาย

(1) คำสาบาน หมายถึง เรื่องที่ผู้ต้องการกล่าวปฏิญาณ สัญญา หรือยืนยันเอง และเรื่องและผู้ที่ต้องการให้ผู้อื่นกล่าวปฏิญาณ สัญญา หรือยืนยัน ในกรณีและผู้พูดทำให้ผู้อื่นกระทำการสาบาน ซึ่งมักจะปรากฏเป็นอนุพากย์ขยายในอนุพากย์หลักที่มีคำบ่งชี้สาบานหรือทำสาบาน

ตัวอย่าง

(13) ผมขอสาบานว่า**สิ่งที่พูดต่อไปนี้**เป็นความจริง

(14) ผมขอสาบานว่า**ไม่มีใคร**ซื้อตำแหน่งได้ในพรรคประชาธิปัตย์

(15) ดิฉันขอทำให้ พ.อ.สรรเสริญ ไปสาบานที่วัดพระแก้วว่า**ทหารไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตจริง**

(2) **คำทำทหาย** หมายถึง สิ่งที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ที่เป็นเป้าหมายของการทำทหายกระทำ ซึ่งมักจะปรากฏคำกริยาแสดงการทำทหายประกอบคำบ่งชี้สาบาน เช่น “กล้า” “ลอง” “ขอ” หรือประโยคที่แสดงเจตนาเชิญชวน เช่น “ขอเชิญมาสาบานด้วยกัน”

ตัวอย่าง

(16) ผมขอเชิญ ร.ต.อ.เฉลิม **มาสาบานด้วยกัน**

(17) ผมจึงมองว่า พล.อ.อนุพงษ์พูดกับกล้องทีวีได้ แต่ผมขอให้**ไปพูดต่อ** หน้าพระแก้วมรกต พระสยามเทวาธิราช และหน้าพระบรมฉายาลักษณ์

นอกจากนี้ คำกริยาแสดงการทำทหายประกอบคำบ่งชี้สาบาน “กล้า” มักจะปรากฏร่วมกับคำแสดงคำถาม เช่น “หรือไม่” “หรือเปล่า” “ไหม”

ตัวอย่าง

(18) ขอทำทั้ง 3 ตุลาการที่ยืนฟ้อง**กล้า**ไปสาบานที่วัดพระแก้ว**หรือไม่**

(19) **กล้า**ไปสาบานต่อหน้าพระแก้วมรกต**หรือเปล่า**

(20) นายจตุพร นายณัฐวุฒิ **กล้า**สาบาน**ไหม**

(3) **คำสาปแช่ง** หมายถึง ผลลัพธ์หรือบทลงโทษที่ผู้พูดปรารถนาให้เกิดกับเป้าหมาย โดยมากมักจะเป็นถ้อยคำที่มีความหมายในทางลบ ที่มักจะมี ความหมายเกี่ยวข้องกับ ความตาย การสูญเสีย การทำลาย เช่น “มีอันเป็นไป” “ฉิบหายตายโหง”

ตัวอย่าง

(21) ถ้าผมโก่งจริง ขอให้ผม**มีอันเป็นไป**ใน 7 วัน 10 วัน

(22) ขอให้คนที่ยกมือผ่านเจบี**ฉิบหายตายโหง**ทั้งวงศ์ตระกูล

(23) ถ้าผมพูดเท็จขอให้**ฉิบหายตายโหง**

4.1.1.3 **คำเน้นย้ำพิเศษ** หมายถึง ถ้อยคำที่แสดงความหมายเกี่ยวกับความถี่หรือจำนวนที่สื่อเน้นหมายถึงจำนวนมาก การเน้นย้ำพิเศษที่ปรากฏในถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทยสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่ คำเน้นย้ำพิเศษบอกเวลา และคำเน้นย้ำพิเศษบอกปริมาณ

(1) **คำเน้นย้ำพิเศษบอกเวลา** หมายถึง ถ้อยคำที่แสดงระยะเวลา โดยผู้พูดจะระบุเวลาของการปรากฏผลลัพธ์ในการสาบานหรือสาปแช่ง เช่น “ตลอดไป” “ซ้ำกับซ้ำกลับ” “เจ็ดชั่วโคตร” “ภายใน 3 วัน 7 วัน” “ในเร็ววันนี้” “ชาตินี้”

ตัวอย่าง

(24) ขอให้ผมมีอันเป็นไปใน 7 วัน 10 วันนี้

(25) ขอให้พบกับความหายนะในเร็ววันนี้

(26) ขอให้ฉิบหายวายวอดเจ็ดชั่วโคตร

(2) **คำเน้นย้ำพิเศษบอกจำนวน** หมายถึง ถ้อยคำที่แสดงปริมาณหรือจำนวน โดยมักจะใช้คำที่แสดงจำนวนมาก เช่น “ทั้งครอบครัว” “ทุกคน” “เยอะๆ”

ตัวอย่าง

(27) ไอ้พวกชาติชั่วในวงการเมืองขอให้วิบัติ หายนะ จัญไรทั้งครอบครัว

(28) ขอสาปแช่งผู้มีอำนาจแต่งตั้งและไปเอาเงินลูกน้องวิบัติทุกคน

(29) ขอให้ผลกรรมตามทัน ก็ขอให้ติดคุกเยอะๆ

4.1.1.4 **คำลงท้าย** หมายถึง ถ้อยคำลงท้ายเมื่อจบคำสาบานหรือสาปแช่ง พบ 2 คำ นั่นคือ “สาธุ” และ “เทอญ”

ตัวอย่าง

(30) ขอให้วิบัติ ให้ฉิบหายเจ็ดชั่วโคตร สาธุ

(31) ขอให้ครอบครัวและลูกของนายจตุพร พรหมพันธุ์ ติดคุกติดตาราง จงวิบัติ พิกลพิการด้วยเทอญ

4.1.1.5 **การอ้างถึงพยาน** หมายถึง การกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ สถานที่ วัตถุ บุคคลหรือภาพแทนของบุคคล (ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้ว) ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมไทย เพื่อให้เป็นพยานและรับรู้เงื่อนไขหรือวัตถุประสงค์ในการสาบานหรือสาปแช่ง โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ

(1) **สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา** หมายถึง วัตถุ สถานที่ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น พระพุทธรูป วัด พระสงฆ์

ตัวอย่าง

(32) ผมขอสาบานต่อหน้า**วัดพระแก้ว**ว่าไม่เป็นความจริง

(33) ดิฉันขอสาบานต่อหน้า**พระแก้วมรกต** สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่บ้านเมือง

(34) สาบานตรงนี้ล่ะครับ ไม่ต้องไปสนามหลวง เสียเวลา **พระแก้วมรกต พระทรงเมือง พระสยามเทวาธิราช หลวงปู่ทวด หลวงปู่โต หลวงพ่อเงิน หลวงพ่อมุ่ย หลวงพ่อแช่ม หลวงพ่อเดิม** สาบานเลยครับว่าวันนี้ผมไม่พูดเรื่องส่วนตัวใคร

(2) **สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ** หมายถึง สิ่งที่คนในสังคมไทยเชื่อว่ามีอำนาจศักดิ์สิทธิ์หรือมีอิทธิฤทธิ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะสามารถบันดาลสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ตั้งประสงค์ ซึ่งอาจจำแนกได้เป็นความเชื่อในเรื่องดวงวิญญาณหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น เทวดา พญานาค ผีसाง ยมทูต เป็นต้น และความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถือ ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่หรือไม่มีชีวิตแล้วก็ได้ เช่น พระมหากษัตริย์ วีรบุรุษ วีรสตรี รวมถึงภาพหรือสัญลักษณ์แทนบุคคล อาทิ ราชาอนุสาวรีย์ พระบรมฉายาลักษณ์

ตัวอย่าง

(35) ผมจะตั้งจิตอธิษฐานถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในดินแดนไทย องค์พระสยามเทวาธิราชเจ้า พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง เจ้าพ่อหลักเมือง เจ้าพ่อหอกลอง **ดวงวิญญาณบูรพกษัตริย์ทั้งหลายในอดีต ตลอดจนดวงวิญญาณของทหารหาญทั้งหลาย และคนที่ปกป้องประเทศชาติจากอริราชศัตรูที่เสียชีวิตไปแล้ว ... ตลอดจนองค์พญานาคราช พระอนันตนาคราชที่มี 9 เศียร ทวยเทพ ยมทูต ยมบาล ทวยเทพสวรรค์ชั้นฟ้าทุกชั้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดได้มาเป็นประจักษ์พยาน**

(36) ผมสาบานต่อหน้า**เสด็จพ่อ ร.5 เสด็จเตี้ยกรมหลวงชุมพรฯ** และต่อหน้าประชาชนทุกคน

(37) ผมขอสาบานต่อ**คุณย่าโม**

(38) สาบานต่อหน้า**พระบรมฉายาลักษณ์**ว่าเรื่องนี้ผมไม่ทราบมาก่อน

4.1.2 บุคคล

จากการวิเคราะห์ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย พบว่ามีการใช้ภาษาที่สื่อถึงบุคคลหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการสาบานหรือสาปแช่ง โดยสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ผู้พูด และผู้ที่เป็นเป้าหมาย

4.1.2.1 ผู้พูด หมายถึง ผู้ที่กล่าวถ้อยคำสาบานหรือสาปแช่ง โดยมักจะปรากฏการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 เช่น ผม ดิฉัน ข้าพเจ้า แทนการระบุชื่อ-สกุลของตนเอง

ตัวอย่าง

(39) *ผม*ขอสาปแช่งพวกที่ไม่หวังดีในระบอบประชาธิปไตย

(40) *ดิฉัน*ขอสาบานต่อหน้าพระแก้วมรกต ลิงคักดีลึทึที่อยู่กับบ้านเมือง

4.1.2.2 ผู้ที่เป็นเป้าหมาย หมายถึง ผู้ที่เป็นเป้าหมายของการสาบานหรือสาปแช่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตนเองเป็นเป้าหมาย และผู้อื่นเป็นเป้าหมาย

(1) **ตนเองเป็นเป้าหมาย** หมายถึง ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานหรือสาปแช่ง โดยให้ผลลัพธ์ของการสาบานหรือสาปแช่งเกิดแก่ตัวของผู้พูดเอง รวมไปถึงสมาชิกในครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องกับผู้พูดด้วย ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตรธิดา หรือเพื่อนร่วมงาน

ตัวอย่าง

(41) ขอให้*ผม*มีอันเป็นไปใน 3 วัน 7 วัน

(42) ขอให้*ข้าพเจ้าและครอบครัว*วิบัติ

(2) **ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย** หมายถึง ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานหรือสาปแช่ง โดยให้ผลลัพธ์ของการสาบานหรือสาปแช่งเกิดแก่บุคคลอื่นที่มีใจตัวของผู้พูดเอง รวมไปถึงสมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตรธิดา หรือเพื่อนร่วมงาน

ตัวอย่าง

(43) ขอให้*ครอบครัวและลูกของนายจตุพร พรหมพันธุ์* ตีตกคิดตาราง

(44) ขอให้พรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ไม่เจริญรุ่งเรืองทางการเมือง เป็นฝ่ายค้านตลอดไปทั้ง
ชาตินี้และชาติหน้า

การพิจารณาองค์ประกอบของข้อความทั้งหมดนี้ไม่เพียงแต่ทำให้เราเข้าใจถึง องค์ประกอบทางภาษาในการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทยเท่านั้น แต่ยังทำให้เรา ทราบถึงการเลือกใช้ถ้อยคำและเนื้อหาของแต่ละองค์ประกอบด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเรียกบุคคลที่เป็น ผู้พูดและเป้าหมายของการสาปแช่ง สาบาน และทำสาบาน คำบ่งชี้สาบานและสาปแช่ง เนื้อหาของ การสาบานและสาปแช่ง คำเน้นย้ำพิเศษ คำลงท้าย ตลอดจนการอ้างถึงพยานในการสาบานและ สาปแช่ง ดังเราจะเห็นว่า องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ไม่เพียงแสดงหน้าที่ทางข้อความเท่านั้น แต่ยัง สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา เนื้อหาของการสาบานและสาปแช่ง รวมถึงความเชื่อ และทัศนคติของผู้พูดผ่านการเลือกใช้ภาษาอย่างน่าสนใจอีกด้วย

4.2 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและการสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย

รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและการสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย หมายถึง การจัดเรียงองค์ประกอบที่ได้จากหัวข้อ 4.1 ผู้วิจัยได้แบ่งรูปแบบของถ้อยคำแสดงการ สาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทยออกเป็น 2 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

4.2.1 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบาน

4.2.1.1 รูปแบบของถ้อยคำสาบาน

4.2.1.2 รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน

4.2.2 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาปแช่ง

4.2.2.1 รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง

4.2.2.2 รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น

4.2.1 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานสามารถ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ รูปแบบของถ้อยคำสาบาน และรูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน ซึ่งแต่ ละรูปแบบก็จะมีองค์ประกอบและการจัดเรียงองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถแสดง รายละเอียดของรูปแบบถ้อยคำแสดงการสาบานทั้ง 2 ประเภทได้ ดังต่อไปนี้

4.2.1.1 รูปแบบของถ้อยคำสาบาน

รูปแบบของถ้อยคำสาบาน หมายถึง การจัดเรียงองค์ประกอบของถ้อยคำที่ผู้พูดเป็นผู้กระทำการสาบานเอง จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าเมื่อนำมาแจกแจงและจัดเรียงตามองค์ประกอบ จะสามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 [ผู้พูด + คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง + การอ้างถึงพยาน + คำสาบาน]

รูปแบบของถ้อยคำสาบานรูปแบบที่ 1 มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง การอ้างถึงพยาน และคำสาบาน มีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 เช่น ดิฉัน ผม ข้าพเจ้า แทนตัวผู้พูด ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 1 และ 2 แต่ในกรณีที่มีการกล่าวถึงผู้พูดไปในข้อความก่อนหน้าแล้ว อาจละรูปภาษาหรือคำสรรพนามแทนตัวผู้พูดในถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งได้ และมักแสดงออกด้วยการใช้สัญลักษณ์รูป (ellipsis) หรือรูปศูนย์ (zero form) ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 3 ส่วนคำบ่งชี้สาบานในรูปแบบนี้จะเป็นคำกริยาที่แสดงเจตนาของผู้พูดอย่างตรงไปตรงมา ได้แก่ “ขอสาบาน” “สาบาน” สำหรับองค์ประกอบที่เป็นการอ้างถึงพยานนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น วัด พระพุทธรูป พระสงฆ์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่คนไทยเชื่อว่ามีพลังศักดิ์สิทธิ์หรือมีอิทธิฤทธิ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็นความเชื่อในเรื่องดวงวิญญาณ ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถือ ทั้งที่ยังมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตแล้วก็ได้ เช่น พระมหากษัตริย์ ภาพหรือสัญลักษณ์แทนบุคคล เช่น ราชานูสาวรีย์ พระบรมฉายาลักษณ์ ส่วนองค์ประกอบสุดท้ายคือ คำสาบาน จะปรากฏปิดท้ายเพื่อแสดงเนื้อหาหรือเรื่องที่ผู้พูดต้องการสาบาน

รูปแบบที่ 1	ผู้พูด	คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง	การอ้างถึงพยาน	คำสาบาน
ข้อความ ตัวอย่าง	ดิฉัน	ขอสาบานต่อหน้า	พระแก้วมรกต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่บ้านเมือง	ดิฉันไม่เคยมีหัวคะแนน
ข้อความ ตัวอย่าง	∅	สาบาน	พระบรมฉายาลักษณ์	เรื่องนี้ผมไม่ทราบมาก่อน

ตัวอย่างที่ 1

ฟังพออะไรไม่ได้แล้ว ต้องฟังสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวสุดท้าย ลงพื้นที่หาเสียงทุกครั้ง ไม่เคยใช้หวัคะแนน ไม่ซื้อเสียงเพราะไม่มีเงินจะซื้อ **ดิฉันขอสาบานต่อหน้าพระแก้วมรกต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่บ้านเมือง ดิฉันไม่เคยมีหวัคะแนน** ที่ผ่านมามาหาเสียงด้วยความบริสุทธิ์ แต่กลับถูกกลั่นแกล้งและรังแก

(สรชา วีระชาติวัฒนา) (ข่าวสด, 13 ก.พ. 2552)

ตัวอย่างที่ 2

ผมสาบานต่อหน้า เสด็จพ่อ ร.5 เสด็จเตี่ยกรมหลวงชุมพรฯ และต่อหน้าประชาชนทุกคน ว่าตราบไตที่ถูกคนนี้ยังมีลมหายใจอยู่ ผมจะต้องเอานพดลให้ตายให้ได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนจะต้องเอามาติดคุกจนตาย ไม่ว่าจะไปแสวงสุขกับเงินที่ได้ที่ไหนก็ตามก็จะลากคอมาติดคุกจนตาย และถ้าพี่น้องประชาชนเจอนายพดลที่ไหนให้ค่าคนขายชาติทุกที่ ไม่ต้องรื้อรอ ต้องตอบโต้ให้สาสมกับการกระทำที่ทำให้ต้องเสียดินแดนอย่างชั่วคราว

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 11 ก.ค. 2551)

ตัวอย่างที่ 3

ผมขอยืนยันนะครับ ประเด็นไม่ว่าจะเป็นเรื่องห้องประชุม หรือแม้แต่เรื่องนาฬิกาอะไรต่างๆ ที่ท่านได้กล่าวหา โครงการเหล่านี้ผมมารู้หลังจากเป็นข่าวแล้ว **สาบานต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ว่าเรื่องนี้ผมไม่ทราบมาก่อน** แล้วก็มารู้เอาหลังจากเป็นข่าวว่ามีการจัดซื้อจัดจ้างสิ่งต่างๆ ที่ท่านกล่าวหาทั้งหมดนี้ ผมได้เรียกเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมาสอบถาม ท่านก็บอกว่าทุกดำเนินการโดยถูกต้อง แล้วสามารถชี้แจงได้ทุกชั้นตอน

(สมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์) (มติชน, 16 ส.ค. 2556)

รูปแบบที่ 2 [ผู้พูด + คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง + คำสาบาน]

รูปแบบที่ 2 มีองค์ประกอบและการจัดเรียงองค์ประกอบคล้ายกับรูปแบบที่ 1 นั่นคือ ผู้พูด คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง และคำสาบาน ตามลำดับ แต่ต่างกันตรงที่รูปแบบที่ 2 นั้นไม่มีองค์ประกอบที่เป็นการอ้างถึงพยาน

รูปแบบที่ 2	ผู้พูด	คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง	คำสาบาน
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	ขอสาบาน	ว่าไม่มีใครซื้อตำแหน่งได้ในพรรค ประชาธิปัตย์
ข้อความ ตัวอย่าง	∅	สาบานได้เลย	ว่าไม่เคยคิดแม้แต่หน่อย

ตัวอย่างที่ 4

สำหรับเรื่องเงินจำนวน 80 ล้านบาทที่นายนิพิฐฐ์กล่าวอ้างนั้น ผมไม่ทราบเรื่องนี้ไม่มี ผมไม่เคยเห็นตัวเลขเงิน ซึ่งคงต้องสอบถามนายนิพิฐฐ์ว่าเป็นเงินอะไรและสงสัยใคร ถ้าสงสัยผมจะได้ชี้แจง ผมขอสาบานว่าไม่มีใครซื้อตำแหน่งได้ในพรรคประชาธิปัตย์ หากมีคนยืนยันได้ ผมพร้อมลาออกทันที ไม่ต้องพิสูจน์ ขอแค่คนออกมายืนยัน ผมจะออกจากตำแหน่งทั้งหมดทั้งเลขาธิการพรรคด้วย คิดว่าการที่นายนิพิฐฐ์พูดเป็นการเข้าใจผิด และไม่คิดว่าจะกล่าวหาผม

(สุเทพ เทือกสุบรรณ) (มติชน, 21 ธ.ค. 2551)

จากตัวอย่างที่ 4 จะเห็นได้ว่า เมื่อผู้พูดกล่าวคำกริยาแสดงเจตนาสาบานหรือคำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้งแล้ว ก็กล่าวคำสาบานต่อเลย โดยไม่มีการอ้างถึงพยานใดๆ ทั้งสิ้น และในกรณีที่มีการกล่าวถึงผู้พูดไปในข้อความก่อนหน้าหรือรู้อยู่แล้วว่าผู้พูดเป็นใคร อาจละคำสรรพนามแทนตัวผู้พูดในถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งได้ (เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 3 ในรูปแบบที่ 1) ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5

ผมไม่เคยคิดโกง หลักทรัพย์มีมาตั้งแต่ก่อนเป็นนักการเมือง จึงไม่มีความจำเป็นต้องโกง สาบานได้เลยว่าไม่เคยคิดแม้แต่หน่อย คุณหญิงสอนลูกมาดี ลูกไม่เคยใช้เงินฟุ่มเฟือย เราจึงไม่จำเป็นต้องดิ้นรน โกงบ้านโกงเมือง

(ทักษิณ ชินวัตร) (คมชัดลึก, 27 ก.พ. 2553)

รูปแบบที่ 3 [การอ้างถึงพยาน + คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง + คำสาบาน]

รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การอ้างถึงพยาน คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง และคำสาบาน โดยรูปแบบนี้มีการจัดเรียงองค์ประกอบที่แตกต่างไปจากรูปแบบอื่นๆ กล่าวคือ รูปแบบที่ 3 มีการนำองค์ประกอบกล่าวอ้างถึงพยานมาไว้เป็นองค์ประกอบแรกของข้อความ แล้วจึงตามด้วยคำบ่งชี้สาบานและคำสาบานที่ปรากฏผู้พูด ตามลำดับ

รูปแบบที่ 3	การอ้างถึงพยาน	คำบ่งชี้สาบานแบบชัดแจ้ง	คำสาบาน
ข้อความ ตัวอย่าง	พระแก้วมรกต พระทรงเมือง พระสยามเทวาธิราช หลวงปู่ทวด หลวงปู่โต หลวงพ่อเงิน หลวงพ่อม่วย หลวงพ่อแخم หลวงพ่อเดิม	สาบานเลยครับ	ว่าวันนี้ผมไม่พูด เรื่องส่วนตัวใคร

ตัวอย่างที่ 6

ผมขอเชิญ ร.ต.อ.เฉลิม มาสาบานด้วยกัน สาบานตรงละครับ ไม่ต้องไป
สนามหลวง เสียเวลา **พระแก้วมรกต พระทรงเมือง พระสยามเทวาธิราช
หลวงปู่ทวด หลวงปู่โต หลวงพ่อเงิน หลวงพ่อม่วย หลวงพ่อแخم หลวง
พ่อเดิม สาบานเลยครับว่าวันนี้ผมไม่พูดเรื่องส่วนตัวใคร ไม่พูดครับ จะ
เอาข้อกฎหมายล้วนๆ**

(ชววิทย์ กมลวิศิษฎ์) (มติชน, 26 พ.ย. 2555)

จากตัวอย่างที่ 6 จะเห็นได้ว่า ผู้พูดเริ่มกล่าวถ้อยคำแสดงการสาบานด้วยการอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เป็นอันดับแรก อาจเพราะต้องการเน้นความสำคัญของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนกล่าวถึง เพื่อช่วยให้ถ้อยคำสาบานดูมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ประกอบกับที่ถ้อยคำแสดงการสาบานในตัวอย่างนี้เป็นข้อความต่อเนื่องจากข้อความทำสาบานที่อยู่ข้างหน้า จึงมีการจัดเรียงองค์ประกอบที่แตกต่างไปจากรูปแบบอื่นๆ และทำให้องค์ประกอบกล่าวอ้างถึงพยานปรากฏอยู่ในตำแหน่งนี้

รูปแบบที่ 4 [ผู้พูด + คำบ่งชี้สาบานแบบไม่ชัดแจ้ง + การอ้างถึงพยาน]

รูปแบบที่ 4 ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้สาบาน และการอ้างถึงพยาน โดยคำบ่งชี้สาบานในรูปแบบที่ 4 นี้ มีลักษณะพิเศษที่ต่างไปจากรูปแบบของถ้อยคำสาบานทั้ง 3 รูปแบบก่อนหน้า กล่าวคือ คำบ่งชี้สาบานในรูปแบบที่ 4 เป็นการนำคำที่อยู่ในวัจนกรรมอ้อนวอน นั่นคือคำว่า “อธิษฐาน” มาใช้ในการกล่าวถ้อยคำสาบาน

รูปแบบที่ 4	ผู้พูด	คำบ่งชี้สาบานแบบไม่ชัดแจ้ง	การอ้างถึงพยาน
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	อธิษฐานต่อหน้า	พระ (ที่คุณชววิทย์เอามา)

ตัวอย่างที่ 7

*คุณชววิทย์เอาพระมานะดีแล้ว ผมอธิษฐานต่อหน้าพระที่คุณชววิทย์เอามา ถ้า
นักการเมืองอย่างผมรับเงินจากบ่อนการพนัน ให้พบกับความวิบัติหายนะ
แล้วถ้าไอนักการเมืองคนไหนที่อยู่ในสภาฯ ไปรับเงินจากบ่อนการพนัน
ขอให้พบกับความหายนะในเร็ววันนี้*

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 26 พ.ย. 2555)

จากตัวอย่างที่ 7 จะเห็นได้ว่า ผู้พูดใช้คำว่า “อธิษฐาน” ในบริบทที่ต้องการสาบานโดยทั่วไป การอธิษฐาน หมายถึง การตั้งจิตขอรับรองต่อสิ่งที่ตนถือว่าศักดิ์สิทธิ์เพื่อผลอย่างใดอย่างหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) แต่หากพิจารณาจากบริบทหรือข้อความแวดล้อมแล้ว จะพบว่า ผู้พูดมิได้ต้องการอ้อนวอนขอสิ่งใดจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่อ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เพื่อให้มาเป็นพยานรับรู้เงื่อนไขของการสาบานที่ตนกำลังจะกล่าวต่อไปเสียมากกว่า ดังนั้น การอธิษฐานในที่นี้จึงเปรียบเหมือนการสาบาน เพียงแต่ผู้พูดมิได้ใช้คำบ่งชี้เจตนาสาบานอย่างตรงไปตรงมาเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ คำว่า “อธิษฐาน” ในบริบทนี้จึงอยู่ในฐานะคำกริยาแสดงเจตนาสาบานแบบอ้อมๆ หรือก็คือคำบ่งชี้สาบานแบบไม่ชัดแจ้งนั่นเอง

4.2.1.2 รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน

รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน คือการจัดเรียงองค์ประกอบของถ้อยคำที่ผู้พูด ทำให้ผู้อื่นกระทำการสาบาน จากผลการวิเคราะห์ เมื่อนำมาแจกแจงและจัดเรียงตามองค์ประกอบ จะพบว่ารูปแบบของถ้อยคำทำสาบานสามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 7 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 [ผู้พูด+คำบ่งชี้ทำสาบานแบบชัดแจ้ง+ ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำทำทนาย+การอ้างถึง พยาน+คำสาบาน]

รูปแบบของถ้อยคำทำสาบานรูปแบบที่ 1 ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้ทำสาบานแบบชัดแจ้ง ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำทำทนาย การอ้างถึงพยาน และคำสาบาน โดย องค์ประกอบที่เป็นผู้พูด มีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้พูด เช่น *ผม ข้าพเจ้า* ดังที่ปรากฏใน ตัวอย่างที่ 8 แต่ในกรณีที่มีการกล่าวถึงผู้พูดไปในข้อความก่อนหน้าหรือรู้อยู่แล้วว่าผู้พูดเป็นใคร ก็อาจ ละคำสรรพนามแทนตัวผู้พูดในถ้อยคำทำสาบานได้ ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 9

ส่วนคำบ่งชี้ทำสาบานในรูปแบบนี้เป็นคำกริยาที่แสดงเจตนาทำทนายอย่างตรงไปตรงมา โดยมีคำกริยา “ขอ...ให้” ปรากฏร่วมกับคำว่า “ทำ” เป็น “ขอทำให้” สำหรับการระบุเป้าหมายของการทำสาบานนั้น มีการระบุชื่อหรือตำแหน่งของเป้าหมายอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา เช่น *ส.ส.ในพื้นที่พรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์* เป็นต้น องค์ประกอบต่อมาคือ คำทำทนาย เป็นส่วนที่แสดงวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ผู้พูดต้องการให้เป้าหมายกระทำ เช่น *ไปสาบานที่... กลับไปสาบานต่อหน้า...หรือไม่* ซึ่งรูปคำถาม “หรือไม่” ที่ปรากฏท้ายข้อความนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของวัจนกรรม การทำทนาย สำหรับองค์ประกอบอ้างถึงพยานนั้นเป็นการแจ้งให้ทราบว่า ผู้พูดต้องการให้ผู้ที่ เป็นเป้าหมายของการทำสาบานนั้นไปกระทำการสาบานที่ไหนหรือสาบานกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด ส่วนคำสาบานจะปรากฏปิดท้ายข้อความ เป็นส่วนที่แสดงเนื้อหาหรือเรื่องที่ผู้พูดต้องการให้ผู้อื่นกล่าว ปฏิญาณ สัญญา หรือยืนยัน ซึ่งมักจะปรากฏเป็นอนุพากย์ขยายในอนุพากย์หลักที่มีคำบ่งชี้ทำสาบาน

รูปแบบที่ 1	ผู้พูด	คำบ่งชี้ทำสาบานแบบชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำทำทนาย	การอ้างถึงพยาน	คำสาบาน
ข้อความตัวอย่าง	ผม	ขอทำให้	ส.ส.ในพื้นที่พรรคประชาธิปัตย์	กลับไปสาบานต่อหน้า...หรือไม่	หลวงพ่อเข้ม	ว่าไม่เป็นความจริง
ข้อความตัวอย่าง	∅	ขอทำให้	นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์	สาบานที่	วัดพระแก้ว	ว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่

ตัวอย่างที่ 8

ทุกคนในพื้นที่รู้หมดว่าใครเป็นใคร เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ถือว่าพรรค
ประชาธิปัตย์อยู่เบื้องหน้า ไม่ได้อยู่เบื้องหลัง อย่างกรณีที่มีการออกมา
ต่อต้านที่จ.ภูเก็ต ผมขอทำให้ ส.ส.ในพื้นที่พรรคประชาธิปัตย์กล้าไป
สาบานต่อหน้าหลวงพ่อแช่มหรือไม่ ว่าเป็นความจริง

(จตุพร พรหมพันธุ์) (ข่าวสด, 18 พ.ค. 2555)

ตัวอย่างที่ 9

การที่นายสุเทพยังเคลื่อนไหวให้สัมภาษณ์เหมือนเป็นเกมการเมือง เพื่อให้
พรรคเพื่อไทย และ พ.ต.ท.ทักษิณ แยกแยกกับคนเสื้อแดง หากคิดว่าเป็น
เรื่องจริง ขอให้นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์สาบานที่วัดพระแก้ว ว่าเป็น
เรื่องจริงหรือไม่ โดยผมและ ส.ส.เพื่อไทยจะไปรอนายสุเทพที่ศาลหลักเมือง
ในวันที่ 20 มิถุนายน หากไม่มาแสดงว่าเป็นเรื่องโกหก

(พร้อมพงศ์ นพฤทธิ์) (มติชน, 19 มิ.ย. 2555)

รูปแบบที่ 2 [ผู้พูด + คำบ่งชี้ทำสาบานแบบชัดแจ้ง + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำเน้นย้ำพิเศษ +
คำท้าทาย + การอ้างถึงพยาน]

รูปแบบที่ 2 มีองค์ประกอบและการจัดเรียงองค์ประกอบเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 แต่ที่
ต่างกันคือ รูปแบบที่ 2 มีองค์ประกอบคำเน้นย้ำพิเศษเพิ่มเข้ามา โดยอยู่ต่อจากองค์ประกอบผู้อื่น
เป็นเป้าหมาย มักจะปรากฏเป็นวลีบอกจำนวน เช่น ทุกคน ทั้ง 3 ท่าน เป็นต้น เพื่อแสดงจำนวนของ
เป้าหมายของการทำสาบาน

รูปแบบ ที่ 2	ผู้พูด	คำบ่งชี้ทำสาบาน แบบชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็น เป้าหมาย	คำเน้นย้ำ พิเศษ	คำท้าทาย	การอ้าง ถึงพยาน
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	ขอทำ	นายเนวิน ชิดชอบ และผู้สมัคร ส.ส.บุรีรัมย์ พรรค ภูมิใจไทย	ทุกคน	ให้ไปร่วม สาบาน ต่อหน้า	พระเจ้า ใหญ่
ข้อความ ตัวอย่าง	∅	ขอทำ	ตุลาการ	ทั้ง 3 ท่าน	กล้าไปสาบาน ...หรือไม่	วัด พระแก้ว

ตัวอย่างที่ 10

**ผมขอทำนายเนวิน ชิดชอบ และผู้สมัคร ส.ส.บุรีรัมย์ พรรคภูมิใจไทยทุก
คนให้ไปร่วมสาบานต่อหน้าพระเจ้าใหญ่ วัดหงส์ บ้านศรีษะเรด อ.พุทไธ
สง จ.บุรีรัมย์**

(โสภณ เพชรสว่าง) (ข่าวสด, 23 พ.ค. 2554)

ตัวอย่างที่ 11

ต้องการจะให้ศาลยุติธรรมพิสูจน์ความจริง ผมนั้นเป็นฝ่ายค้านและเป็น
ตัวแทนของประชาชนซึ่งก็ทำหน้าที่โดยสุจริต วันนี้เราต้องมองว่าการทำ
หน้าที่ของผู้มีอำนาจต้อง ทำหน้าที่สุจริต ซึ่งผมยืนยันว่าทำหน้าที่โดยสุจริต
โดยขอทำตุลาการทั้ง 3 ท่านที่ยืนฟ้องกล้าไปสาบานที่วัดพระแก้วหรือไม่
อยากจะถามไปยังศาลรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการตรวจสอบว่าผลเป็น
อย่างไร สอบยังงั้นวันนี้ยังไม่ได้ข้อสรุปว่าบุคคลที่อยู่ในคลิปเป็นใครและมี
การโกงข้อสอบจริงหรือไม่ และการที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบ
คลิปนั้นมีความคืบหน้าไปถึงไหน สังคมจะได้เห็นกันว่าอะไรจริงอะไรเท็จ

(พร้อมพงศ์ นพฤทธิ) (ไทยโพสต์, 1 ก.พ. 2554)

จากตัวอย่างที่ 11 จะเห็นได้ว่า ข้อความทำสาบานไม่ปรากฏองค์ประกอบผู้พูด แต่หาก
พิจารณาจากบริบทแวดล้อมแล้วจะพบว่า ผู้พูดของวาทกรรมทำสาบานนี้ คือ ผม (หรือนายพร้อม
พงศ์ นพฤทธิ) ในประโยคที่นำมาก่อนหน้า ข้อความทำสาบานนี้จึงละผู้พูดไป

**รูปแบบที่ 3 [ผู้พูด + คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดเจน + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำทำทนาย +
การอ้างถึงพยาน + คำสาบาน]**

รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดเจน
ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำทำทนาย การอ้างถึงพยาน และคำสาบาน ความน่าสนใจของรูปแบบนี้อยู่ที่
การใช้คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดเจน นั่นคือ *อยากถามว่า* ที่มีรูปภาพเป็นการถาม แต่เมื่อปรากฏ
ร่วมกับคำทำทนายแล้ว ถ้อยคำดังกล่าวจะสื่อเจตนาทำทนายแบบอ้อมๆ

รูปแบบ ที่ 3	ผู้พูด	คำบ่งชี้ทำ สาบานแบบ ไม่ชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็น เป้าหมาย	คำทำทนาย	การอ้างถึง พยาน	คำสาบาน
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	อยากถามว่า	น.ส.ยี่ง ลักษณ์	กล้าสาบาน ต่อ...หรือไม่	ครูบาศรีวิชัย พระสยาม เทวาธิราช	ว่าไม่เคยให้การ สนับสนุนกลุ่ม คนเสื้อแดง

ตัวอย่างที่ 12

กรณีที่ นายพร้อมพงศ์ นพฤทธิ โฆษกพรรคเพื่อไทย กล่าวหาว่าผมใส่ร้าย น.ส.ยี่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังกลุ่มคนเสื้อแดง ผมยืนยันว่าไม่เคยกล่าวหาใครโดยไม่มีข้อเท็จจริง มีภาพถ่ายที่ชี้ชัดว่า น.ส. ยี่งลักษณ์อยู่เบื้องหลังเวทีคนเสื้อแดง ซึ่งกำลังคุยโทรศัพท์ และยังใส่เสื้อสีแดง โดยมีคนเสื้อแดงส่งภาพถ่ายมาให้แก่ตนที่รัฐสภาเมื่อเช้านี้ (วันที่ 30 ส.ค.) แต่ไม่รู้ว่าเป็นเวทีคนเสื้อแดงที่บริเวณใด รู้แต่ผมไม่ได้พูดเท็จและไม่เคยติดต่อภาพแต่อย่างใด หากทีมกฎหมายพรรคเพื่อไทยจะแจ้งจับผมก็ขอให้รีบไปแจ้งดำเนินคดี และพร้อมจะสู้ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง 3 ศาล ไม่ว่าจะศาลไทย ศาลอุโบ หรือศาลมอนเตเนโกรก็ตาม ซึ่งผม อยากถามว่า น.ส.ยี่งลักษณ์กล้าสาบานต่อครูบาศรีวิชัย พระสยามเทวาธิราชหรือไม่ว่าไม่เคยให้การสนับสนุนกลุ่มคนเสื้อแดง

(วัชระ เพชรทอง) (ผู้จัดการรายวัน, 31 ส.ค. 2554)

รูปแบบที่ 4 [ผู้พูด + คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดแจ้ง + คำทำทนาย + การอ้างถึงพยาน]

รูปแบบที่ 4 มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดแจ้ง คำทำทนาย และการอ้างถึงพยาน โดยรูปแบบนี้มีการละองค์ประกอบที่เป็นเป้าหมายของการทำสาบานไป เนื่องจากมีการระบุชื่อของเป้าหมายไว้ในข้อความก่อนหน้าแล้ว ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 14

รูปแบบที่ 4	ผู้พูด	คำบ่งชี้ทำสาบาน แบบไม่ชัดแจ้ง	คำทำทนาย	การอ้างถึงพยาน
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	ขอให้	ไปพูดต่อหน้า	พระแก้วมรกต พระสยามเทวาธิราช พระบรมฉายาลักษณ์

ตัวอย่างที่ 13

รัฐบาลยืนยันได้หรือไม่ว่า ทหารไม่ได้ยิงพี่น้องประชาชน ถ้า พล.อ.อนุพงษ์ และ พล.อ.สรรเสริญ ยังยืนยันว่าไม่มีการใช้อาวุธสงคราม ผมจะนำพี่น้องประชาชนที่ถูกยิงด้วย M 16 มาแสดงให้ดู พล.อ.อนุพงษ์รับผิดชอบอย่างไร ต้องใช้เวลาให้พี่น้องประชาชนมาแจ้งว่ามีที่ร้องหรือญาติสูญหายหรือเสียชีวิตกี่คน เพราะมีหลายคนมีคลิปวิดีโอภาพเหตุการณ์ชัดเจน ผมจึงมองว่า พล.อ.อนุพงษ์พูดกับกล้องทีวีได้ แต่ผมขอให้ไปพูดต่อหน้าพระแก้วมรกต พระสยามเทวาธิราช และหน้าพระบรมฉายาลักษณ์

(จตุพร พรหมพันธุ์) (คมชัดลึก, 19 เม.ย. 2552)

รูปแบบที่ 5 [ผู้พูด + คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดแจ้ง + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำทำทนาย]

รูปแบบที่ 5 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดแจ้ง ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย และคำทำทนาย ความน่าสนใจของรูปแบบนี้อยู่ที่การใช้ลักษณะข้อความที่เป็นการเชิญชวน แต่เจตนาคือทำทนาย คำบ่งชี้ที่ไม่ชัดแจ้ง คือ ขอเชิญ

รูปแบบที่ 5	ผู้พูด	คำบ่งชี้ทำสาบานแบบไม่ชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำทำทนาย
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	ขอเชิญ	ร.ต.อ.เฉลิม	มาสาบานด้วยกัน

ตัวอย่างที่ 14

ผมขอเชิญ ร.ต.อ.เฉลิม มาสาบานด้วยกัน สาบานตรงนี้ล่ะครับ ไม่ต้องไปสนามหลวง เสียเวลา

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (มติชน, 26 พ.ย. 2555)

รูปแบบที่ 6 [ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำทำทนาย + การอ้างถึงพยาน]

รูปแบบที่ 6 ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำทำทนาย และการอ้างถึงพยาน โดยนำองค์ประกอบผู้อื่นเป็นเป้าหมายมาไว้เป็นองค์ประกอบแรกของข้อความ เพื่อมุ่งความสำคัญไปที่บุคคลเป้าหมาย แล้วจึงตามด้วยคำทำทนายและการอ้างถึงพยาน ตามลำดับ

รูปแบบที่ 6	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำทำทนาย	การอ้างถึงพยาน
ข้อความตัวอย่าง	ทั้งผบ.ทบ.และ ผบ.ทอ.	กล้าไปสาบาน...หรือไม่	วัดพระแก้ว

ตัวอย่างที่ 15

ส่วนที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ) กล่าวว่า พวกที่พูดว่า ทหารเผาเซ็นทรัลเวิลด์เป็นพวกบ้า ผมก็บอกว่า พวกเผาเป็นพวกบ้าจริงๆ ทั้งผบ.ทบ.และ ผบ.ทอ.กล้าไปสาบานที่วัดพระแก้วหรือไม่ เราใจร้ายที่มี ผบ.ทบ.สมองน้อย

(จตุพร พรหมพันธุ์) (ข่าวสด, 8 มี.ค. 2554)

รูปแบบที่ 7 [ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำทำทนาย]

รูปแบบที่ 7 มีองค์ประกอบและการจัดเรียงองค์ประกอบเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 6 แต่ต่างกันที่รูปแบบที่ 7 ไม่มีองค์ประกอบการอ้างถึงพยาน เนื่องจากผู้พูดได้กล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไว้ในข้อความก่อนหน้าแล้ว

รูปแบบที่ 7	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำทำทนาย
ข้อความตัวอย่าง	นายสุเทพ	กล้าไปสาบานหรือไม่

ตัวอย่างที่ 16

นายสุเทพวันนี้ว่างๆ ไปวัดพระแก้ว จตุรูปลานใครเผาเซ็นทรัลเวิลด์ขอให้ มีอันเป็นไป ในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ ชุดมัจจุเพลิงของห้างเซ็นทรัลเขา บากหน้ามาหาผม เพราะคนเสื้อแดงไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ต้องหาเผา ห้างหน้าตาละอ่อนอยู่ในเรือนจำ ถ้าเป็นจริงชุดมัจจุเพลิงกว่า 400 คน จะ

วีนีเด็ก 4 คน เป็นไปได้อย่างไร ฉะนั้น ที่บอกว่าเผาบ้านเผาเมือง นายสุ
เทพกล้าไปสาบานหรือไม่ ให้นั่งเฮลิคอปเตอร์ไปแก่งกระจานกันคนละลำ
กันก็ได้

(จตุพร พรหมพันธุ์) (มติชน, 4 ส.ค. 2554)

จากผลการศึกษา พบว่า ความน่าสนใจของรูปแบบการทำสาบานคือ การมุ่งไปที่บุคคล
เป้าหมาย การใช้รูปประโยคเชิญชวน เช่น *ผมขอเชิญ ร.ต.อ.เฉลิม มาสาบานด้วยกัน* และ การใช้รูป
คำถาม เช่น *นายสุเทพกล้าไปสาบานหรือไม่* ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้ล้วนสื่อเจตนาทำทนายทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้
ผู้วิจัยจึงมองว่า การทำสาบานน่าจะจัดเป็นวัจนกรรมการทำทนาย มากกว่าจะเป็นวัจนกรรมการ
สาบาน แม้จะปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานในข้อความก็ตาม

4.2.2 รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาปแช่ง

รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาปแช่ง เป็นการจัดเรียงองค์ประกอบของถ้อยคำ
แสดงการสาปแช่ง เช่น รูปแบบ [ผู้พูด + คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง] ซึ่งถือเป็นรูปแบบรวมของการ
สาปแช่ง เพราะสามารถปรากฏเป็นประโยคเดียวในตอนต้นของข้อความที่มีถ้อยคำสาปแช่ง ทั้ง
สาปแช่งตนเองและสาปแช่งผู้อื่น พิจารณาจากตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบ [ผู้พูด + คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง]

รูปแบบข้างต้นเป็นรูปแบบที่ประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ผู้พูด และคำบ่งชี้
สาปแช่งแบบชัดแจ้ง เช่น *ผมขอแช่ง ผมขอสาปแช่ง* รูปแบบนี้มักจะปรากฏเป็นประโยคเดียวที่อยู่
ตอนต้นของข้อความที่เป็นถ้อยคำพูดแสดงการสาปแช่ง การปรากฏเช่นนี้ทำให้ข้อความสาปแช่งมี
ความเด่น (highlighted utterance) เนื่องจากมีถ้อยคำแสดงการสาปแช่งปรากฏเป็นหัวข้อหลัก
หรือใจความหลัก (Theme) ของข้อความ ผู้พูดมักจะใช้รูปแบบนี้ในการตั้งต้นที่จะกล่าวถ้อยคำ
สาปแช่ง เพื่อที่จะเน้นย้ำให้ผู้ฟังได้ทราบว่าถ้อยคำที่จะกล่าวต่อไปมีเนื้อหาหรือใจความรอง (Rheme)
เกี่ยวข้องกับการสาปแช่ง

รูปแบบ	ผู้พูด	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง
ข้อความตัวอย่าง	ผม	ขอแช่ง

ตัวอย่างที่ 17

ผมขอแข่ง ถ้าผมโกง ขอให้ผมตายภายใน 7 วัน ถ้าไม่โกง ให้คนไทยได้
ประชาธิปไตยมีนาคมนี้ สาธุ

(ทักษิณ ชินวัตร) (มติชน, 3 มี.ค. 2553)

ตัวอย่างที่ 18

ผมขอสาปแข่ง หากผมมีใจคิดปฏิบัติแม้แต่น้อยในการวางแผนในการเสียด
ชาเก้าอี้ ผบ.ตร. หรือทำงานรับใช้ด้วยความไม่จริงใจกับประชาชน ขอให้ผม
วิบัติไม่มีความสุขความเจริญทั้งครอบครัวผม แต่หากผมได้ทำงานด้วยความ
บริสุทธิ์ใจ ผมขอให้ท่านที่กล่าวหาผมจงวิบัติวิบัติภัยอย่างที่ผมได้สาปแข่งไว้
ทุกประการ

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (คมชัดลึก, 2 ก.ย. 2554)

ตัวอย่างที่ 19

ผมสาปแข่ง ถ้าไอ้ankerการเมืองในสภาฯ คนไหนรับเงินจากบ่อนการพนัน ไม่
ว่าจะเป็นฝ่ายไหนก็แล้วแต่ ขอให้หายนะทั้งวงศ์ตระกูล ให้อายุได้ผุดได้เกิด
ให้มีอันเป็นไป

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (มติชน, 26 พ.ย. 2555)

จากการศึกษา พบว่า รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาปแข่งสามารถแบ่งได้เป็น
2 ประเภท ได้แก่ รูปแบบของถ้อยคำสาปแข่งตนเอง และรูปแบบของถ้อยคำสาปแข่งผู้อื่น โดย
สามารถแสดงรายละเอียดของรูปแบบถ้อยคำแสดงการสาปแข่งทั้ง 2 ประเภทได้ ดังต่อไปนี้

4.2.2.1 รูปแบบของถ้อยคำสาปแข่งตนเอง

รูปแบบของถ้อยคำสาปแข่งตนเอง เป็นการจัดเรียงองค์ประกอบของถ้อยคำ
ที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาปแข่งตนเอง รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดด้วย ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา บุตร
ธิดา และเพื่อนร่วมงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและแจกแจงรายละเอียดองค์ประกอบมาจัดเรียงตาม
รูปแบบ พบว่าสามารถจัดรูปแบบของถ้อยคำสาปแข่งตนเองออกได้เป็น 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง+ตนเองเป็นเป้าหมาย+คำสาปแช่ง+คำเน้นย้ำพิเศษ]

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบปรากฏร่วมกัน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง เช่น *ขอให้ ขอ* ตนเองเป็นเป้าหมาย เช่น ผู้พูด *ผม* ครอบครัวของผู้พูด เช่น *ตระกูล ลูกหลาน* คำสาปแช่ง เช่น *มีอันเป็นไป* และคำเน้นย้ำพิเศษ ที่มักจะปรากฏเป็นวลีบอกเวลา เช่น *3 วัน 7 วัน*

รูปแบบที่ 1	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง	ตนเองเป็นเป้าหมาย	คำสาปแช่ง	คำเน้นย้ำพิเศษ
ข้อความตัวอย่าง	ขอให้	ผม	มีอันเป็นไป	ใน 7 วัน 10 วันนี่
ข้อความตัวอย่าง	ขอให้	∅	อย่าได้มีความเจริญในชีวิตนี้	นับจากวันนี้เป็นต้นไป

ตัวอย่างที่ 20

หากข้าพเจ้า นายสนธิ ลิ้มทองกุล เลวเช่นที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ พูดจริง เลวกับชาติบ้านเมือง ทำร้ายชาติบ้านเมือง ขอให้ข้าพเจ้านั้น จะมีอันเป็นไปใน 3 วัน 7 วัน

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 4 ธ.ค. 2553)

ตัวอย่างที่ 21

ถ้าผมโก่งจริง ขอให้ผมมีอันเป็นไปใน 7 วัน 10 วันนี่

(ทักษิณ ชินวัตร) (คมชัดลึก, 27 ก.พ. 2553)

จากตัวอย่างที่ 20 และ 21 แสดงให้เห็นว่า ถ้อยคำสาปแช่งตนเองรูปแบบที่ 1 นี้มักจะปรากฏในข้อความต่อเนื่องกับถ้อยคำที่เป็นอนุพากย์เงื่อนไข *ถ้า หาก* ที่มีเนื้อหาแสดงเงื่อนไขที่ผู้พูดต้องการแสดงการสาปแช่ง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ผู้พูดถูกกล่าวหาเป็นหลัก เช่น *ถ้าผมโก่งจริง*

ตัวอย่างที่ 22

หากผมไปเกี่ยวข้องกับเรื่อง 6 ตุลาแม้แต่นิดเดียว ขอให้มိอันเป็นไป อย่าได้
มีความเจริญในชีวิตนี้ นับจากวันนี้เป็นต้นไป

(สมัคร สุนทรเวช) (มติชน, 19 ก.พ. 2551)

ส่วนในตัวอย่างที่ 22 ก็มีรูปแบบการจัดเรียงองค์ประกอบต่างๆ เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 20 และ 21 แต่มีการละผู้พูดหรือตนเองเป็นเป้าหมายไป เนื่องจากมีการใช้คำสรรพนามแทนตัวผู้พูด นั่นคือ *ผม* (หรือนายสมัคร สุนทรเวช) ในถ้อยคำที่เป็นอนุภาคยเงื่อนไขที่อยู่ข้างหน้าแล้ว จึงสามารถละองค์ประกอบตนเองเป็นเป้าหมายไปได้ นอกจากนี้ รูปแบบนี้อาจมีคำสาปแช่งเกิดขึ้นได้ ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 22 เพื่อให้เนื้อหาของ การสาปแช่งรุนแรงยิ่งขึ้น

รูปแบบที่ 2 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง + ตนเองเป็นเป้าหมาย + คำสาปแช่ง]

รูปแบบที่ 2 ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง เช่น *ขอให้* ตนเองเป็นเป้าหมาย เช่น ผู้พูด *ข้าพเจ้า* ครอบครัวของผู้พูด เช่น *ครอบครัว โคตรตระกูลของกระผม* และคำสาปแช่ง เช่น *วิบัติ ฉิบหายวายวอด* การสาปแช่งตนเองรูปแบบที่ 2 มักจะปรากฏในข้อความต่อเนืองที่มีอนุภาคยเงื่อนไขอยู่ข้างหน้าเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 แต่ต่างกันที่รูปแบบที่ 2 ไม่มีองค์ประกอบคำเน้นย้ำพิเศษ

รูปแบบที่ 2	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง	ตนเองเป็นเป้าหมาย	คำสาปแช่ง
ข้อความตัวอย่าง	ขอให้	ข้าพเจ้าและครอบครัว	วิบัติ

ตัวอย่างที่ 23

บ่อนการพนันที่ข้าพเจ้าเข้าไปตรวจสอบย่าน เพชรบุรีซอย 5 หากไม่มีจริง
ขอให้ข้าพเจ้าและครอบครัววิบัติ

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (ไทยโพสต์, 6 ก.ค. 2555)

ตัวอย่างที่ 24

หากผมขายตัว รับเงินแม่แต่บาทเดียวจากพรรคภูมิใจไทย ขอให้โคตร
ตระกูลของกระผมฉิบหายวายวอด

(จุมพฏ บุญใหญ่) (ผู้จัดการรายวัน, 19 มิ.ย. 2552)

ตัวอย่างที่ 25

ถ้าผมคิดคดทรยศต่อคนเลื้อแดงหรือโกหกกลั่นแกล้งนายจตุพร ขอให้ชีวิต
ผมและครอบครัวว้างหายนะ

(เมธี อมรรุณีกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 13 ธ.ค. 2553)

รูปแบบที่ 3 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง + คำสาปแช่ง]

รูปแบบที่ 3 ประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง และ คำสาปแช่ง โดยรูปแบบนี้มักจะปรากฏในข้อความที่เป็นอนุพากย์ซ้อน (หรือประโยคซ้อน) โดยข้อความแสดงการสาปแช่งเป็นอนุพากย์หลักของอนุพากย์ซ้อนแสดงเงื่อนไข

รูปแบบที่ 3	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง	คำสาปแช่ง
ข้อความตัวอย่าง	ขอให้	มีอันเป็นไป

ตัวอย่างที่ 26

ไม่อยากสภสภาน แต่ถ้าไปกินเขาหนึ่งบาทก็ให้มีอันเป็นไปก็แล้วกัน

(สมัคร สุนทรเวช) (มติชน, 19 มิ.ย. 2551)

ตัวอย่างที่ 27

คุณชวิทย์เอาพระมานะดีแล้ว ผมอธิษฐานต่อหน้าพระที่คุณชวิทย์เอามา ถ้า
นักการเมืองอย่างผมรับเงินจากบ่อนการพนัน ให้พบกับความวิบัติหายนะ
แล้วถ้าไอ้นักการเมืองคนไหนที่อยู่ในสภาฯ ไปรับเงินจากบ่อนการพนัน
ขอให้พบกับความหายนะในเร็ววันนี้

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 26 พ.ย. 2555)

รูปแบบที่ 4 [ตนเองเป็นเป้าหมาย + คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง + คำสาปแช่ง]

รูปแบบที่ 4 ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ตนเองเป็นเป้าหมาย คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง และคำสาปแช่ง การสาปแช่งตนเองรูปแบบที่ 4 เป็นรูปแบบที่ปรากฏเป็นคำสาปแช่งขยายถ้อยคำสาปแช่งรูปแบบอื่นอีกทีหนึ่ง เพื่อให้คำสาปแช่งมีเนื้อหารุนแรงมากยิ่งขึ้น

รูปแบบที่ 4	ตนเองเป็นเป้าหมาย	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง	คำสาปแช่ง
ข้อความตัวอย่าง	ลูกที่เกิดมา	ก็ขอให้	พิกลพิการ

ตัวอย่างที่ 28

ถ้าผมคิดคดทรยศต่อคนเลื้อยแดงหรือโกหกกลั่นแกล้งนายจตุพร ขอให้ชีวิตผมและครอบครัวจงหายนะ **ลูกที่เกิดมาก็ขอให้พิกลพิการ** แต่ถ้าสิ่งนี้นายจตุพรพูดเป็นการโกหกและกลั่นแกล้งผม ก็ขอให้ครอบครัวและลูกของนายจตุพร พรหมพันธุ์ ติดคุกกิตตาราง จงวิบัติ พิกลพิการด้วยเทอญ

(เมธี อมรภูมิกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 13 ธ.ค. 2553)

4.2.2.2 รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น

รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น หมายถึง การจัดเรียงองค์ประกอบของถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวสาปแช่งผู้อื่น รวมไปถึงสมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตรีธิดา หรือเพื่อนร่วมงาน

จากการวิเคราะห์ เมื่อนำมาแจกแจงและจัดเรียงตามองค์ประกอบ สามารถแบ่งรูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่นออกเป็นรูปแบบย่อยได้ 13 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 [ผู้พูด + คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำสาปแช่ง]

รูปแบบการสาปแช่งผู้อื่นรูปแบบที่ 1 มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง มีคำกริยา “ขอ...ให้” ปรากฏร่วมกับคำว่า “สาปแช่ง” หรือ “แช่ง” เป็น “ขอสาปแช่งให้” “ขอแช่งให้” องค์ประกอบที่เป็นผู้อื่นเป็นเป้าหมาย ส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่กล่าวหาผู้พูด หรือผู้กระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ผู้พูดเห็นว่าไม่ดี ไม่ถูกต้อง ส่วนองค์ประกอบสุดท้ายคือ

คำสาปแข่ง จะปรากฏปิดท้ายเพื่อเน้นย้ำให้เห็นถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้ที่เป็นเป้าหมายของการสาปแข่ง เช่น มีอันเป็นไป

รูปแบบที่ 1	ผู้พูด	คำบ่งชี้สาปแข่งแบบชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำสาปแข่ง
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	ขอสาปแข่งให้	คนที่ออกมากล่าวหา ผม	มีอันเป็นไป

ตัวอย่างที่ 29

*ผมขอสาปแข่งให้คนที่ออกมากล่าวหาผมมีอันเป็นไป ถ้าผมรับเงินจาก
พรรคภูมิใจไทยแม้แต่บาทเดียว ขอให้ตระกูลฉิบหายวอด
(จุมพฏ บุญใหญ่) (คมชัดลึก, 18 มิ.ย. 2552)*

จากตัวอย่างที่ 29 จะเห็นว่าถ้อยคำแสดงการสาปแข่งผู้อื่นตามรูปแบบที่ 2 ปรากฏในตอนต้นข้อความแสดงการสาปแข่งทำให้มีลักษณะเป็นใจความหลักของข้อความ (Theme) ส่วนข้อความที่ตามมาเป็นถ้อยคำสาปแข่งตัวเองของผู้พูดที่อยู่ในรูปแบบที่ 2 (ที่ปรับจากรูปแบบที่ 3 แล้วนะคะ) ซึ่งเป็นอนุพากย์หลักของอนุพากย์ซ้อนที่เป็นประโยคเงื่อนไข ข้อความลักษณะนี้จึงเป็นข้อความที่แสดงการสาปแข่งทั้งที่เป็นการสาปแข่งผู้อื่นและการสาปแข่งตนเอง

รูปแบบที่ 2 [ผู้พูด + คำบ่งชี้สาปแข่งแบบชัดแจ้ง + คำสาปแข่ง + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย]

รูปแบบที่ 2 มีองค์ประกอบหลักเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 แต่ที่ต่างกันคือ การเรียงองค์ประกอบ กล่าวคือ รูปแบบที่ 2 มีองค์ประกอบของผู้อื่นเป็นเป้าหมายของการสาปแข่งปรากฏท้ายข้อความ ตามหลังองค์ประกอบคำสาปแข่ง ลักษณะของคำสาปแข่งในรูปแบบที่ 2 นี้ มีลักษณะพิเศษที่ต่างไปจากรูปแบบที่ 1 ก็คือ ถ้อยคำสาปแข่งมีวัจนกรรมสั่งที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “จง” นำหน้าคำกริยาที่มีความหมายว่าเกิด ปรากฏ ตามด้วยคำบุพบทที่จะนำไปสู่ผู้ที่เป็นเป้าหมายของการสาปแข่ง เช่น ความหายนะจงเกิดขึ้นกับ (ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย)

รูปแบบที่ 2	ผู้พูด	คำบ่งชี้สภาพแบบชัดแจ้ง	คำสาปแช่ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย
ข้อความตัวอย่าง	ผม	ขอสาปแช่งให้	ความหายนะจงเกิดขึ้นกับ	คนคิดร้ายต่อบ้านเมือง

ตัวอย่างที่ 30

ผมขอประณามพฤติกรรมของ กปปส.ว่าเป็นแก๊งเถื่อน และแก๊งอุบาทว์ ประกาศตามล่านายกรัฐมนตรี แค่ว่าก็อัปรีดิ์แล้ว บุกลสถานที่ของคนอื่นทุกวันแบบนี้ไม่ใช่ประชาธิปไตย ผมขอสาปแช่งให้ความหายนะจงเกิดขึ้นกับคนคิดร้ายต่อบ้านเมือง

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 24 ก.พ. 2557)

รูปแบบที่ 3 [คำบ่งชี้สภาพแบบชัดแจ้ง + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำสาปแช่ง + คำเน้นย้ำพิเศษ]

รูปแบบที่ 3 ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สภาพแบบชัดแจ้ง ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำสาปแช่ง และคำเน้นย้ำพิเศษ โดยรูปแบบนี้ไม่ปรากฏองค์ประกอบที่เป็นผู้พูด

รูปแบบที่ 3	คำบ่งชี้สภาพแบบชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำสาปแช่ง	คำเน้นย้ำพิเศษ
ข้อความตัวอย่าง	ขอสาปแช่งให้	นายสุเทพ	พบจูดจบ	ในวันที่ 19 พ.ค.นี้

ตัวอย่างที่ 31

ขอสาปแช่งให้นายสุเทพพบจูดจบในวันที่ 19 พ.ค.นี้ เหมือนที่ นปช.เคย ถูกสลายการชุมนุมเมื่อ 4 ปีที่แล้ว ใครฆ่าประชาชนวันไหนก็พบจูดจบวันเดียวกัน

(จตุพร พรหมพันธุ์) (มติชน, 14 พ.ค. 2557)

จากตัวอย่างที่ 31 จะเห็นได้ว่า มีการใช้คำเน้นย้ำพิเศษที่บ่งชี้ถึงช่วงเวลาเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้พูดต้องการเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ต้องการจะกล่าวถึง นั่นคือ เหตุการณ์สลายการชุมนุมเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2553 ซึ่งวันที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาปแช่งก็อยู่ในช่วงวันที่ใกล้เคียงกัน

รูปแบบที่ 4 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำสาปแช่ง]

รูปแบบที่ 4 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย และคำสาปแช่ง สิ่งที่น่าสนใจคือ รูปแบบนี้ปรากฏอยู่ในประโยคความรวม การละผู้พูดที่กระทำการสาปแช่งในรูปแบบนี้ อาจทำให้เข้าใจได้ว่า ผู้กระทำสาปแช่งอาจจะไม่ใช่ผู้พูด แต่เป็นสิ่งที่ผู้พูดให้ความสำคัญที่พูดกล่าวถึงในประโยคก่อนหน้า พิจารณาจากตัวอย่างที่ 32

รูปแบบที่ 4	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำสาปแช่ง
ข้อความ ตัวอย่าง	สาปแช่ง	คนไม่ดี คนทรยศต่อชาติ บ้านเมือง	ให้พินาศไป

ตัวอย่างที่ 32

ผมขอที่จะพูดนอกเรื่องเพิ่มเติมว่า เชื่อกันว่าชาติบ้านเมืองเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ไม่มีใครยึดถือเป็นเจ้าของของตัวเองได้ ผมเชื่อว่าพระสยามเทวาริราชมีจริง พระ
สยามเทวาริราชจะปกป้องคนดีและสาปแช่งคนไม่ดี คนทรยศต่อชาติ
บ้านเมืองให้พินาศไป

(พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์) (ผู้จัดการรายวัน, 4 เม.ย. 2555)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำสาปแช่งนั้นไม่ใช่ผู้พูด แต่เป็นพระสยามเทวาริราช เนื่องจากข้อความสาปแช่งอยู่ในโครงสร้างของประโยคความรวมที่ใช้ประธานเป็นผู้กระทำกริยาร่วมกัน จึงสามารถตีความได้ว่า ผู้กระทำสาปแช่งในที่นี้คือ พระสยามเทวาริราช ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พูดกล่าวถึงในประโยคก่อนหน้านั้นเอง

รูปแบบที่ 5 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง + ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย]

รูปแบบที่ 5 ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง และผู้อื่นเป็นเป้าหมาย โดยอาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบย่อยของรูปแบบที่ 4 เนื่องจากอยู่ในข้อความของผู้พูดคน

เดียวกัน และเป็นการพูดที่ต่อเนื่องกัน ลักษณะของถ้อยคำสาปแช่งมีความคล้ายคลึงกับรูปแบบที่ 4 เพราะมีการกล่าวซ้ำถ้อยคำที่อยู่ในตัวอย่าง 32 ด้วย คือมีการละผู้กระทำสาปแช่ง และอาจตีความได้ว่าเป็นพระสยามเทวาธิราชเป็นผู้กระทำสาปแช่งนั้น

รูปแบบที่ 5	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย
ข้อความตัวอย่าง	สาปแช่ง	คนที่คิดไม่ดีต่อชาติบ้านเมือง

ตัวอย่างที่ 33

ผมเชื่อในพระสยามเทวาธิราช เชื่อว่าพระสยามเทวาธิราชมีจริง และเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาติบ้านเมือง เชื่อว่าพระสยามเทวาธิราชจะปกป้องคุ้มครองคนที่ประกอบคุณงามความดีและ สาปแช่งคนที่คิดไม่ดีต่อชาติบ้านเมือง ผมสัญญาว่าจะทำความดีให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกๆ ทุกคน และขอให้ลูกๆ ทั้งหลายทำความดีตลอดชีวิตจะหาไม่

(พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์) (ผู้จัดการรายวัน, 23 ส.ค. 2553)

จากการพิจารณาตัวอย่างที่ 32 และ 33 อาจกล่าวเป็นข้อสรุปเบื้องต้นได้ว่า ลักษณะการสาปแช่งผู้อื่นเช่นนี้เป็นวัจนลีลา (style) เฉพาะบุคคลของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์

รูปแบบที่ 6 [ผู้พูด+คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง+ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำสาปแช่ง+คำเน้นย้ำพิเศษ]

รูปแบบที่ 6 ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำสาปแช่ง และคำเน้นย้ำพิเศษ โดยการสาปแช่งผู้อื่นรูปแบบนี้มักเป็นข้อความต่อเนื่องกับถ้อยคำที่เป็นอนุพากย์เงื่อนไข *ถั่ว หาก* ที่มีเนื้อหาแสดงเงื่อนไขที่ผู้พูดต้องการแสดงการสาปแช่ง ส่วนคำเน้นย้ำพิเศษที่ปรากฏในรูปแบบนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ วลีบอกจำนวน เช่น *ทุกประการ* ดังปรากฏในตัวอย่างที่ 34 และวลีบอกเวลา เช่น *ตลอดไปทั้งชาตินี้และชาติหน้า* ดังปรากฏในตัวอย่างที่ 35

รูปแบบที่ 6	ผู้พูด	คำบ่งชี้สภาพแห่ง แบบไม่ชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็น เป้าหมาย	คำสาปแช่ง	คำเน้นย้ำ พิเศษ
ข้อความ ตัวอย่าง	ผม	ขอให้	ท่านที่กล่าวหาผม	จงวิบัติฉิบหาย อย่างที่ผมได้ สาปแช่งไว้	ทุกประการ
ข้อความ ตัวอย่าง	∅	ขอให้	พรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ และนาย อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ประชาธิปัตย์	ไม่เจริญรุ่งเรือง ทางการเมือง เป็นผ่านค่าน	ตลอดไปทั้ง ชาตินี้และ ชาติหน้า

ตัวอย่างที่ 34

วันนี้ท่านไม่แน่ใจไม่เป็นไร เมื่อท่านตราหน้าผมไว้ วันข้างหน้าความจริงต้องปรากฏว่าผมทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจและเพื่อประโยชน์ของสังคม หากผมมีใจคิดปฏิบัติแม้แต่น้อยในการวางแผนในการเลื้อยขาเก้าอี้ ผบ.ตร. หรือทำงานรับใช้ด้วยความไม่จริงใจกับประชาชน ขอให้ผมวิบัติไม่มีความสุข ความเจริญทั้งครอบครัวผม แต่หากผมได้ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผมขอให้ท่านที่กล่าวหาผมจงวิบัติฉิบหายอย่างที่ผมได้สาปแช่งไว้ทุกประการ

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (คมชัดลึก, 2 ก.ย. 2554)

ตัวอย่างที่ 35

ผมได้สาบานต่อวัดพระแก้วว่า หากสิ่งที่ผมทำเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็ขอให้พรรคเพื่อไทยมีความเจริญรุ่งเรือง ได้เป็นรัฐบาลตลอดไป แต่ถ้าสิ่งที่นายสุเทพพูด เป็นเรื่องโกหก เป็นเกมการเมืองเพื่อทำลายพรรคเพื่อไทย และพ.ต.ท. ทักษิณ ก็ขอให้พรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ไม่เจริญรุ่งเรืองทางการเมือง เป็นฝ่ายค่านตลอดไปทั้งชาตินี้และชาติหน้า

(พร้อมพงษ์ นพฤทธิ) (มติชน, 21 มิ.ย. 2555)

จากตัวอย่างที่ 35 จะเห็นว่า มีการละองค์ประกอบผู้พูด ซึ่งผู้พูดของถ้อยคำสาปแช่งนี้คือ ผม (หรือนายพร้อมพงษ์ นพฤทธิ) ที่ปรากฏในข้อความแวดล้อม สิ่งที่นำเสนออีกประการหนึ่งคือ

ลักษณะถ้อยคำที่อยู่ในองค์ประกอบผู้อื่นที่เป็นเป้าหมายมีลักษณะเป็นกลุ่มบุคคล ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์ แทนที่จะเป็นบุคคลที่อยู่ในอนุพากย์เงื่อนไขที่ผู้พูดกล่าวอ้างถึงก่อนหน้า คือ นายสุเทพ เพียงคนเดียว ทั้งนี้เพื่อนำไปสอดคล้องกับคำสาปแช่ง ที่มุ่งเน้นไปที่กลุ่มบุคคลที่เป้าหมายชัดเจน โดยสาปแช่งให้เป็นฝ่ายค้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักการเมืองส่วนใหญ่ไม่ปรารถนา และผู้พูดยังใช้การเน้นย้ำพิเศษ ที่เป็นวลีบอกเวลา เช่น *ตลอดไปทั้งชาตินี้และชาติหน้า* เพื่อเน้นย้ำให้คำสาปแช่งเด่นชัดมากขึ้น

รูปแบบที่ 7 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง+ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำสาปแช่ง+คำลงท้าย]

รูปแบบที่ 7 ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำสาปแช่ง และคำลงท้าย โดยรูปแบบนี้มักเป็นข้อความต่อเนื่องกับถ้อยคำที่เป็นอนุพากย์เงื่อนไขเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 6 แต่สิ่งที่น่าสังเกตของรูปแบบนี้คือ คำสาปแช่งมีคำว่า “จง” เป็นวิจณกรรมสั่ง และคำลงท้าย “เทอญ” ที่มักจะปรากฏในคำอวยพรเพื่อปิดท้ายให้คำอวยพรสำเร็จ แต่เมื่อมาปรากฏในถ้อยคำสาปแช่งรูปแบบนี้ จึงน่าจะตีความได้ว่า ผู้พูดต้องการมุ่งเน้นให้คำสาปแช่งสัมฤทธิ์ผล

รูปแบบที่ 7	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำสาปแช่ง	คำลงท้าย
ข้อความตัวอย่าง	ขอให้	ครอบครัวและลูกของนายจตุพร พรหมพันธุ์	ติดคุกติดตาราง จงวิบัติ พิกลพิการด้วย	เทอญ

ตัวอย่างที่ 36

ถ้าผมคิดคดทรยศต่อคนเสื้อแดงหรือโกหกกลั่นแกล้งนายจตุพร ขอให้ชีวิตผมและครอบครัวจงหายนะ ลูกที่เกิดมาก็ขอให้พิกลพิการ แต่ถ้าสิ่งที่นายจตุพรพูดเป็นการโกหกและกลั่นแกล้งผม ก็ขอให้ครอบครัวและลูกของนายจตุพร พรหมพันธุ์ ติดคุกติดตาราง จงวิบัติ พิกลพิการด้วยเทอญ

(เมธี อมรวิบูล) (ผู้จัดการรายวัน, 13 ธ.ค. 2553)

รูปแบบที่ 8 [ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำบ่งชี้สถาปแข่งขันแบบไม่ชัดแจ้ง+คำสถาปแข่งขัน+คำลงท้าย]

รูปแบบที่ 8 มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 7 แต่ที่ต่างกันคือ การเรียงองค์ประกอบ กล่าวคือ รูปแบบที่ 8 มีองค์ประกอบที่เป็นเป้าหมายของการสถาปแข่งขันปรากฏเป็นองค์ประกอบแรกของข้อความ ส่วนคำลงท้ายที่ปรากฏในรูปแบบนี้คือคำว่า “สาธุ” ที่แปลว่า ดีแล้ว ชอบแล้ว ซึ่งเป็นถ้อยคำเกี่ยวข้องกับศาสนา มักจะมีความหมายในทางที่ดี แต่เมื่อมาปรากฏในถ้อยคำสถาปแข่งขันที่มักจะมีมีความหมายในทางไม่ดี คำว่า “สาธุ” ในที่นี้ จึงน่าจะมีมีความหมายว่า ให้เกิดขึ้นจริงตามคำพูดของผู้พูด หรือกล่าวแบบภาษาถิ่นเอง ก็คือ ให้สมพรปากของผู้พูด

รูปแบบที่ 8	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำบ่งชี้สถาปแข่งขันแบบไม่ชัดแจ้ง	คำสถาปแข่งขัน	คำลงท้าย
ข้อความตัวอย่าง	พวกโกง	ขอให้	วิบัติ	สาธุ

ตัวอย่างที่ 37

ใครนั่งรถเบนซ์ 3 ตอนคนแรกไปสภานปี 26 ก็ ร.ต.อ.เฉลิม ผู้สื่อข่าวไม่เคยเห็นวิ่งมาตุ๊กกันหมด นั่ง 3 ตอน ตั้งแต่เศรษฐกิจพรรคประชาธิปัตย์ตอนนี้นั่งแท็กซี่ เอาเถอะวันนี้ให้กำลังใจอธิบดีเอสไอ จับให้หมด จับทุกคน โดยเฉพาะนักการเมือง พวกโกงขอให้วิบัติ สาธุ ถ้าสาวไปสาวมาเจอนักการเมือง ก็สมน้ำหน้า ยืนยันว่าหากกรณีตกกฎหมาย ผมก็ไม่กล้านั่งมาสภาและทำเนียบฯ รถลักษณะนี้หลายคนมี แต่ไม่กล้านั่ง และผมพร้อมให้ทีเอสไอตรวจสอบรถทุกคัน

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 14 มิ.ย. 2556)

รูปแบบที่ 9 [คำบ่งชี้สถาปแข่งขันแบบไม่ชัดแจ้ง+ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำสถาปแข่งขัน]

รูปแบบที่ 9 ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สถาปแข่งขันแบบไม่ชัดแจ้ง ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย และคำสถาปแข่งขัน

รูปแบบที่ 9	คำบ่งชี้สถาปแข่งขันแบบไม่ชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำสถาปแข่งขัน
ข้อความตัวอย่าง	ขอให้	ผู้ที่ยกมือผ่านเจบีซี	ฉิบหาย ไม่มีความสุข

ตัวอย่างที่ 38

ขอให้ผู้ที่ยกมือผ่านเจบีซีอับหยา ไม่มีความสุข แต่แผ่นดินนี้ศักดิ์สิทธิ์ ใคร
ที่ต้องการยกมือสวน ขอให้ชีวิตมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ชีวิตมีสิริมงคล
(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 25 มี.ค. 2554)

จากตัวอย่างที่ 38 จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่เป็นคำสาปแช่ง อาจปรากฏถ้อยคำ
สาปแช่งซ้อนกันได้ เพื่อให้เนื้อหาของกรสาปแช่งเข้มข้นและรุนแรงมากขึ้น

รูปแบบที่ 10-1 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดเจน + คำสาปแช่ง + คำเน้นย้ำพิเศษ]

รูปแบบที่ 10-1 ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดเจน
คำสาปแช่ง และคำเน้นย้ำพิเศษ รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มีการลดรูป ทั้งผู้พูดและผู้ที่เป็นเป้าหมาย
สาปแช่ง เพราะปรากฏในข้อความแวดล้อมแล้ว

รูปแบบที่ 10-1	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดเจน	คำสาปแช่ง	คำเน้นย้ำพิเศษ
ข้อความตัวอย่าง	ขอให้	หายนะ	ทั้งวงศ์ตระกูล

ตัวอย่างที่ 39

ผมสาปแช่ง ถ้าไอน์กการเมืองในสภาฯ คนไหนรับเงินจากบ่อนการพนัน ไม่
ว่าจะเป็นฝ่ายไหนก็แล้วแต่ ขอให้หายนะทั้งวงศ์ตระกูล ให้อายุได้สุดได้เกิด
ให้มีอันเป็นไป

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 26 พ.ย. 2555)

จากตัวอย่างที่ 39 ผู้พูดของถ้อยคำสาปแช่งนี้คือ ผม (หรือ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) ส่วน
เป้าหมายของการสาปแช่งคือ ไอน์กการเมืองในสภาฯ คนไหนรับเงินจากบ่อนการพนัน นอกจากนี้ ผู้
พูดยังใช้การสาปแช่งซ้อน โดยลดรูปคำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดเจน “ขอให้” เป็น “ให้” แล้วตามด้วย
คำสาปแช่ง ซึ่งการจัดเรียงองค์ประกอบของถ้อยคำสาปแช่งซ้อนนี้จะตรงกับการสาปแช่งผู้อื่นรูปแบบ
ที่ 10-2

รูปแบบที่ 10-2 [คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง + คำสาปแช่ง]

รูปแบบที่ 10-2 ประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง และคำสาปแช่ง โดยรูปแบบนี้ถือเป็นรูปแบบย่อยของรูปแบบที่ 10-1 เนื่องจากคำบ่งชี้ “ให้” เป็นรูปย่อของ “ขอให้” โดยลดรูปจาก “ขอให้” เป็น “ให้” เมื่ออยู่ในข้อความต่อเนื่อง

รูปแบบที่ 10-2	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง	คำสาปแช่ง
ข้อความตัวอย่าง	ให้	มีอันเป็นไป

ตัวอย่างที่ 40

ผมสาปแช่ง ถ้าไอ้หนักการเมืองในสภาฯ คนไหนรับเงินจากบ่อนการพนัน ไม่ ว่าจะเป็นฝ่ายไหนก็แล้วแต่ ขอให้หายนะทั้งวงศ์ตระกูล ให้อย่าได้ผิดได้เกิดให้มีอันเป็นไป

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (มติชน, 26 พ.ย. 2555)

จากตัวอย่างที่ 40 จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำสาปแช่งที่ปรากฏในตัวอย่างนี้มีลักษณะเป็นข้อความต่อเนื่องกับถ้อยคำสาปแช่งที่อยู่ข้างหน้า จึงทำให้คำบ่งชี้สาปแช่งลดรูปเหลือเพียง “ให้” เท่านั้น

รูปแบบที่ 11 [ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย + คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง + คำสาปแช่ง]

รูปแบบที่ 11 ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง และคำสาปแช่ง

รูปแบบที่ 11	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง	คำสาปแช่ง
ข้อความตัวอย่าง	ใครกิงงบประมาณไม่ว่า จะใหญ่หรือเล็ก	ขอให้	วิบัติ

ตัวอย่างที่ 41

ใครกินงบประมาณไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็ก ขอให้วิบัติ ส่วนใครคิดดีทำดีต่อประเทศ ขอให้มีความสุขความเจริญ

(ชวาทย์ กมลวิศิษฎ์) (ผู้จัดการรายวัน, 20 ก.ค. 2554)

รูปแบบที่ 12 [ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำบ่งชี้สภาพแบบไม่ชัดเจน+คำสาปแช่ง+คำเน้นย้ำพิเศษ]

รูปแบบที่ 12 ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำบ่งชี้สภาพแบบไม่ชัดเจน คำสาปแช่ง และคำเน้นย้ำพิเศษ

รูปแบบที่ 12	ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย	คำบ่งชี้สภาพแบบไม่ชัดเจน	คำสาปแช่ง	คำเน้นย้ำพิเศษ
ข้อความ ตัวอย่าง	ไอ้พวกชาติชั่วในวง การเมือง	ขอให้	วิบัติ หายนะ จัญไร	ทั้งครอบครัว

ตัวอย่างที่ 42

*ผมไม่เป็นเครื่องมือของใคร ใครที่คิดดีก็ขอให้เจริญ ไอ้พวกชาติชั่วในวงการเมืองขอให้วิบัติ หายนะ จัญไรทั้งครอบครัว ถ้าผมเป็นอย่างนั้นก็ขอให้
เป็นไปตามคำแช่งของผม*

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (ผู้จัดการรายวัน, 17 มิ.ย. 2556)

รูปแบบที่ 13 [ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำบ่งชี้สภาพแบบไม่ชัดเจน+ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย+คำสาปแช่ง]

รูปแบบที่ 13 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้อื่นเป็นเป้าหมาย คำบ่งชี้สภาพแบบไม่ชัดเจน และคำสาปแช่ง โดยมีการซ้ำองค์ประกอบผู้อื่นเป็นเป้าหมาย 2 ตำแหน่ง นั่นคือ ข้างหน้าและข้างหลังองค์ประกอบคำบ่งชี้สภาพแบบไม่ชัดเจน ซึ่งตำแหน่งที่อยู่ข้างหลังองค์ประกอบคำบ่งชี้สภาพแบบไม่ชัดเจนนั้น มักเป็นการใช้รูปอ้างถึงที่อาจเป็นสรรพนามหรือรูปแทนนาม เพื่ออ้างถึงนามที่อยู่ข้างหน้าที่เป็นเป้าหมายของการสาปแช่ง พิจารณาตัวอย่างที่ 43 และ 44

รูปแบบที่ 13	ผู้อื่นเป็น เป้าหมาย	คำบ่งชี้สาปแช่ง แบบไม่ชัดแจ้ง	ผู้อื่นเป็น เป้าหมาย	คำสาปแช่ง
ข้อความตัวอย่าง	ไอ้คนไหนที่เอา	ขอให้	มัน	ตกนรก หมกไหม้

ตัวอย่างที่ 43

ผมไม่อยากจะฝอย ไม่อยากจะพูดเรื่องบ่อนการพนัน เพราะพูดไปแล้วก็ไม่มี
น้ำยาไปปิดเค้าได้ ไอ้คนไหนที่เอานะครับก็ขอให้มันตกนรกหมกไหม้
ครับ

(ชวิทย์ กมลวิศิษฐ์) (ผู้จัดการรายวัน, 14 ก.ย. 2555)

จากตัวอย่างที่ 43 คำว่า “มัน” เป็นสรรพนามแทนที่วลีที่นำมาข้างหน้า คือ ไอ้คนไหน
ที่เอานะครับ เพื่อเน้นบุคคลที่เป็นเป้าหมาย โดยให้ “ไอ้คนไหนที่เอานะครับ” ปรากฏเป็น เรื่อง
(Topic) ของข้อความ เนื่องจากมีคำลงท้ายถ้อยคำ “นะครับ” ทำหน้าที่เป็น Topic marker และให้มี
“มัน” เป็นสรรพนามเงา (shadow pronoun) เพื่อแสดงการเชื่อมโยงและเน้นไปที่นามที่อ้างถึง
ข้างหน้า

ตัวอย่างที่ 44

ใครที่ต้องการให้มีนายกรัฐมนตรีมาตรา 7 ขอให้กลุ่มคนเหล่านั้นพบ
ความวิบัติ ไม่มีความเจริญรุ่งเรือง เป็นเรื่องที่ประชาชน พรรคเพื่อไทยรับ
ไม่ได้

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (มติชน, 19 มี.ค. 2557)

จากตัวอย่างที่ 44 คำว่า “กลุ่มคนเหล่านั้น” เป็นรูปอ้างถึงแทนที่วลีที่นำมาข้างหน้า คือ
ใครที่ต้องการให้มีนายกรัฐมนตรีมาตรา 7 นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการใช้คำสาปแช่งซ้อน คือ พบความ
วิบัติ ไม่มีความเจริญรุ่งเรือง เพื่อเพิ่มความรุนแรงของการสาปแช่ง

จากผลการศึกษาทั้งหมดนี้ ทำให้เห็นได้ว่าถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาท
กรรมการเมืองไทยเป็นการสื่อสารที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลายองค์ประกอบที่ถูกจัดเรียง
ออกมาเป็นถ้อยคำสาบานและสาปแช่งรูปแบบต่างๆ ที่สะท้อนให้เราเห็นถึงลักษณะการสาบานและ

สาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย เมื่อมองย้อนกลับไป แม้ว่าคนในสังคมจะมีความคุ้นเคยกับการสาบานและสาปแช่งมาตั้งแต่ในอดีต แต่เราอาจจะละเลยที่จะพิจารณาว่าถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งนั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งผู้พูดเป็นผู้เลือกและกำหนดว่าจะใช้ถ้อยคำอย่างไรในการพูดเพื่อสื่อความตามเจตนาของตน

4.3 อภิปรายผลการศึกษาย้ายบท

การวิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย แสดงให้เห็นถึงลักษณะของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในบริบทการเมืองที่แตกต่างจากการสาบานและสาปแช่งในบริบททั่วไปหลายประเด็น และลักษณะที่แตกต่างบางลักษณะถือว่าเป็นลักษณะที่พบได้เฉพาะในบริบทการเมืองเท่านั้น เช่น ในส่วนของคำสาปแช่ง ผู้วิจัยพบว่า คำสาปแช่งส่วนใหญ่มักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความตาย ซึ่งอาจจะมีทั้งที่เป็นความหมายตรงและความหมายอ้อม ความหมายตรงมักจะสื่อด้วยถ้อยคำที่มีความหมายว่าตายหรือเสียชีวิตชัดเจน เช่น ตาย เสียชีวิต หรืออาจจะสื่อความหมายโดยอ้อมโดยใช้ถ้อยคำที่สื่อให้เข้าใจว่าตาย เช่น *มีอันเป็นไป* หรือชีวิตหลังความตาย เช่น *ตกนรกหมกไหม้* รวมไปถึงถ้อยคำที่สื่อความหมายเกี่ยวกับลักษณะหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือความอัปมงคล เช่น *ความพิกลพิการ ความอัปมงคล และความไม่เจริญรุ่งเรืองทั้งในชีวิตและหน้าที่การงาน ความหายนะ พินาศ การทำลายล้าง ฯลฯ* แต่สิ่งที่น่าสนใจและทำให้คำสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองต่างไปจากการสาปแช่งในบริบททั่วไปนั้น น่าจะเป็นคำสาปแช่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง อาทิ *“ไม่เจริญรุ่งเรืองทางการเมือง เป็นฝ่ายค้านตลอดไปทั้งชาตินี้ และชาติหน้า” “ขอให้ประสบกับความวิบัติในการเลือกตั้งครั้งนี้” “ขอให้พวกนั้นล่มจมเช่นกัน ให้เริ่มเห็นผลตั้งแต่การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. ครั้งนี้ไปเลย” “ขออย่าให้ได้กลับมาเป็น ส.ส. อีกเลย”* เนื่องจากผู้พูดและเป้าหมายของการสาปแช่งนั้นต่างก็เป็นนักการเมืองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองแทบทั้งสิ้น ดังนั้น คำสาปแช่งจึงมักจะเป็นเรื่องที่สามารถส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของพวกเขาได้ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง การกลับมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเป็นฝ่ายค้าน

ส่วนเนื้อหาของการสาบานและการทำสาบานส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำงานที่โปร่งใส การแสดงความบริสุทธิ์ใจ การยืนยันว่าไม่ได้โกหกหรือทุจริต เช่น *“ผมขอสาบานว่าไม่มีใครซื้อตำแหน่งได้ในพรรคประชาธิปัตย์” “ผมขอสาบานว่า สิ่งที่พูดต่อไปนี้ เป็นความจริง” “สาบานต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ว่าเรื่องนี้ผมไม่ทราบมาก่อน”* ทั้งนี้ ผู้วิจัยมองว่า เนื่องจากบางครั้ง “ผู้พูด” ที่ส่วนใหญ่เป็นนักการเมือง ถูกตั้งคำถามหรือถูกกล่าวหาเกี่ยวกับการทำงานของพวกเขา การตอบปฏิเสธหรือชี้แจงในประเด็นต่างๆ อาจไม่มีน้ำหนักมากพอที่จะทำให้ผู้อื่นเชื่อได้ จึงอาจใช้การสาบานมาเป็นเครื่องมือเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ฟังอีกทางหนึ่งด้วย หรือหาก

พวกเขาสงสัยว่าอีกฝ่ายทำงานอย่างไม่บริสุทธิ์โปร่งใส หรือเกิดความแคลงใจในการให้สัมภาษณ์ของอีกฝ่าย ก็อาจใช้การทำสาบานเพื่อให้อีกฝ่ายออกมายืนยันเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น เป็นต้นว่า “ดิฉันขอทำให้ พ.อ.สรรเสริญ ไปสาบานที่ วัดพระแก้ว ว่าทหารไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตจริง” “ขอทำให้นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์สาบานที่วัดพระแก้วว่า เป็นเรื่องจริงหรือไม่” “น.ส.ยิ่งลักษณ์กล่าวสาบานต่อครุบาทวีชัย พระสยามเทวาธิราช หรือไม่ว่าไม่เคยให้การสนับสนุนกลุ่มคนเสื้อแดง”

สำหรับคำบ่งชี้สาบานนั้น สิ่งที่น่าสนใจคือ การนำคำว่า “อธิษฐาน” มาใช้ในการกล่าวถ้อยคำสาบาน ดังตัวอย่าง

คุณชววิทย์เอาพระมาอะดีแล้ว ผมอธิษฐานต่อหน้าพระที่ คุณชววิทย์เอามา ถ้านักการเมืองอย่างผมรับเงินจากบ่อนการพนัน ให้พบกับความวิบัติหายนะ แล้วถ้าไอ้ นักการเมืองคนไหนที่อยู่ในสภาฯ ไปรับเงินจากบ่อนการพนัน ขอให้พบกับความหายนะในเร็ววันนี้

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 26 พ.ย. 2555)

ผมจะตั้งจิตอธิษฐานถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในดินแดนไทย องค์พระสยามเทวาธิราชเจ้า พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง เจ้าพ่อหลักเมือง เจ้าพ่อทอกลอง ดวงวิญญาณบูรพ กษัตริย์ทั้งหลายในอดีต ตลอดจนดวงวิญญาณของทหารหาญทั้งหลาย และคนที่ปกป้องประเทศชาติจากอริราชศัตรูที่เสียชีวิตไปแล้ว พ่อแม่ครูอาจารย์ทั้งหลาย ที่สิ้นไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด หลวงพ่อโตวัดระฆัง หลวงปู่ สุขวัดมะขามเต่า หลวงพ่อแดง วัดถ้ำเขานันไดอิฐ หลวงพ่อแดง วัดแหลมสอสมุทร ที่เกาะสมุย ตลอดจนหลวงปู่อ่อน หลวงปู่ชอบ หลวงปู่คำตัน หลวงปู่หล้า หลวงพ่อ ปัญญา วัดป่าบ้านตาด หลวงพ่อภูมามาน วัดกุดโพชนัน หลวงปู่บุญมี โชติธาดาโล หลวงปู่ตุล ที่สุรินทร์ หลวงปู่เสาร์ กันตสีโล หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ท่านพ่อ ลี วัดโคกการาม และพ่อแม่ครูอาจารย์อีกมากมายที่ถูกเคารพและลูกไม่เอ่ยชื่อใน ที่นี้ ตลอดจนองค์พญานาคราช พระอนันตนาคราชที่มี 9 เศียร ทวยเทพ ยมทูต ยมบาล ทวยเทพสวรรค์ชั้นฟ้าทุกชั้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดได้มาเป็นประจักษ์ พยาน หากข้าพเจ้า นายสนธิ ลิ้มทองกุล เลวเช่นที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ พูดจริง เลว กับชาติบ้านเมือง ทำร้ายชาติบ้านเมือง ขอให้ข้าพเจ้านั้น จงมีอันเป็นไปใน 3 วัน 7 วัน ขอให้ครอบครัวอยู่ไม่เป็นสุข ขอให้ลูกมีแต่ความพินาศฉิบหาย และขอให้ข้าพเจ้าจงอย่าได้เจริญ ขอให้ตระกูลลิ้มทองกุลจงอย่าได้เจริญไปอีกทุกชั่วอายุคน แต่หากข้าพเจ้า เป็นคนที่ทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง เพื่อแผ่นดิน เพื่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ จริง และไม่ได้เป็นอย่างที่นายสุเทพกล่าว ขอให้ผลอธิษฐานจิตของลูกอันนี้ และผลกรรมที่ลูก สาปแช่งไว้นั้น จงกลับไปสู่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ และครอบครัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ทุกๆ ประการด้วยเถิด

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 4 ธ.ค. 2553)

จากตัวอย่างข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า ผู้พูดใช้คำว่า “อธิษฐาน” หรือ “ตั้งจิตอธิษฐาน” ในบริบทที่ต้องการสาบาน โดยทั่วไป การอธิษฐาน มักจะหมายถึงการตั้งจิตขอร้องต่อสิ่งที่ตนถือว่ามีศักดิ์สิทธิ์เพื่อผลอย่างใดอย่างหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) แต่หากพิจารณาจากบริบทแล้ว จะพบว่า ผู้พูดมิได้ต้องการอ้อนวอนขอสิ่งใดจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่อ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เพื่อให้มาเป็นพยานรับรู้เงื่อนไขของการสาบานและสาปแช่งที่ตนกำลังจะกล่าวต่อไปมากกว่า ซึ่งการอธิษฐานในที่นี้ จึงเทียบได้กับการสาบานนั่นเอง เพียงแต่ผู้พูดมิได้ใช้คำบ่งชี้เจตนา “สาบาน” อย่างตรงไปตรงมา เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงจัดคำว่า “อธิษฐาน” และ “ตั้งจิตอธิษฐาน” ให้อยู่ในกลุ่มของคำบ่งชี้สาบานแบบไม่ชัดแจ้ง และไม่ได้อธิษฐานในบริบทนี้เป็นวจนกรรมอ้อนวอน ดังเช่นงานของ ชารีฟีและเอิบราฮิมี่ (Sharifi and Ebrahimi, 2012) ที่ศึกษาวจนกรรมการสาปแช่งและการอธิษฐาน ในภาษาเปอร์เซีย หรืองานของทาฟาร์โรจีและมาเล็คซาเดห์ (Tafarroji and Malekzadeh, 2015) ที่ศึกษาวจนกรรมการสาปแช่งและอธิษฐานในภาษาตุรกี หากแต่ผู้วิจัยมองการใช้คำว่า “อธิษฐาน” ในบริบทนี้ในฐานะคำบ่งชี้สาบานแบบไม่ชัดแจ้ง หรือการสาบานแบบอ้อมๆ นั่นเอง

ส่วนสิ่งที่น่าสนใจของคำบ่งชี้สาปแช่งนั้น ผู้วิจัยพบว่า การใช้คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง คำว่า “ขอให้” และ “ให้” ส่วนใหญ่มักปรากฏตามหลังคำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง เช่น “ขอสาปแช่งให้” “ขอสาปแช่ง” “สาปแช่ง” ดังตัวอย่าง

ผมขอสาปแช่งให้คนที่ออกมากล่าวหาผมให้มีอันเป็นไป ถ้าผมรับเงินจากพรรคภูมิใจไทยแม้แต่บาทเดียวขอให้ตระกูลฉิบหายวอด

(จุมพฏ บุญใหญ่) (คมชัดลึก, 18 มิ.ย. 2552)

ผมสาปแช่ง ถ้าไอ้เนกการเมืองในสภาฯ คนไหนรับเงินจากบ่อนการพนัน ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายไหนก็แล้วแต่ ขอให้หายนะทั้งวงศ์ตระกูล ให้อายุได้สุดได้เกิด ให้มีอันเป็นไป

(เฉลิม อยู่บำรุง) (มติชน, 26 พ.ย. 2555)

วันนี้ท่านไม่แน่ใจไม่เป็นไร เมื่อท่านตราหน้าผมไว้ วันข้างหน้าความจริงต้องปรากฏว่าผมทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจและเพื่อประโยชน์ของสังคม ผมขอสาปแช่ง หากผมมีใจคิดปฏิบัติแม้แต่น้อยในการวางแผนในการเลื้อยขาเก้าอี้ ผบ.ตร. หรือทำงานรับใช้ด้วยความไม่จริงใจกับประชาชน ขอให้ผมวิบัติไม่มีความสุขความเจริญทั้งครอบครัวผม แต่หากผมได้ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผมขอให้ท่านที่กล่าวหาผมจงวิบัติฉิบหายอย่างที่ผมได้สาปแช่งไว้ทุกประการ

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (คมชัดลึก, 2 ก.ย. 2554)

ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า คำบ่งชี้สาปแช่งแบบไม่ชัดแจ้ง “ขอให้” และ “ให้” นั้นเป็นรูปย่อของคำว่า “ขอสาปแช่งให้” โดยสังเกตได้จากตำแหน่งของการปรากฏคำบ่งชี้แบบไม่ชัดแจ้งที่มักจะปรากฏตามหลังคำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้ง ซึ่งผู้วิจัยมองว่า การใช้คำบ่งชี้สาปแช่งแบบชัดแจ้งก่อนนั้นถือเป็นการบ่งเจตนาของผู้พูดแล้วว่า ผู้พูดต้องการสาปแช่ง ดังนั้น เมื่อผู้พูดต้องการกล่าวถ้อยคำสาปแช่งต่อไปอีก จึงลดรูปเหลือเพียง “ขอให้” หรือ “ให้” โดยตัดคำว่า “สาปแช่ง” ออก ดังสามารถแสดงลำดับการลดรูปของคำบ่งชี้สาปแช่งได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 การแสดงลำดับการลดรูปของคำบ่งชี้สาปแช่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า การระบุ “เป้าหมาย” ของการสาปแช่งผู้อื่นและการทำสาบานก็มีความน่าสนใจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ผลการศึกษาเผยให้เห็นว่า การระบุเป้าหมายของการสาปแช่งผู้อื่น ส่วนใหญ่จะไม่ระบุชื่อของเป้าหมายโดยตรงไปตรงมา แต่จะใช้คำหรือถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงเป้าหมายแบบกว้างๆ เช่น “คนที่คิดไม่ดีต่อชาติบ้านเมือง” “คนไม่ดี คนทรยศต่อชาติบ้านเมือง” “คนที่โกงการเลือกตั้ง” “คนเขียนคอรัปชั่น” “ใครกินเงินบ่อน” เป็นต้น ในขณะที่การทำสาบานจะมีการระบุชื่อหรือตำแหน่งของเป้าหมายอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา เช่น “น.ส. ยิ่งลักษณ์” “นายสุเทพ” “นายธาริตและนางวราชมล” “นายเนวิน ชิดชอบ และผู้สมัคร ส.ส.บุรีรัมย์ พรรคภูมิใจไทย” เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยมองว่า การที่ผู้พูดเลือกใช้ถ้อยคำที่ไม่ระบุตัวตนของเป้าหมายในการสาปแช่งอย่างตรงไปตรงมา อาจเป็นเพราะต้องการหลีกเลี่ยงการถูกฟ้องร้องทางกฎหมายในแง่การละเมิดหรือหมิ่นประมาท เพราะหากถูกฟ้องร้องทางกฎหมาย ผู้พูดก็สามารถอ้างได้ว่าไม่ได้หมายถึงบุคคลนั้น ดังที่ปริญญญา จิตรกรรณทิกิจ (2538) ได้กล่าวไว้ว่า “ถ้าการใส่ความเกี่ยวกับบุคคลบางคนในกลุ่ม โดยไม่ได้เจาะจงว่าเป็นใครโดยเฉพาะ ย่อมไม่ถือว่าเป็นการใส่ความ” ส่วนการทำสาบานนั้น แม้ผู้พูดจะกล่าวชื่อของผู้ที่เป็นเป้าหมายไปอย่างชัดเจน ก็มิได้ส่งผลเสียใดๆ ต่อตัวผู้พูด เพราะผู้ที่ถูกทำทนายอาจจะกระทำหรือไม่กระทำตามคำทำนายนั้นก็ได้อีก

อีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจก็คือ การใช้คำลงท้ายเมื่อจบการสาปแช่ง จากผลการศึกษาพบ 2 คำ นั่นคือ “สาธุ” และ “เทอญ” โดยราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า “สาธุ” ไว้ว่า ชอบแล้ว ดีแล้ว ส่วนคำว่า “เทอญ” แปลว่า เกิด ใช้เป็นคำลงท้ายข้อความที่แสดงความมุ่งหมายให้เป็นอย่างนั้นดั่งนี้ มักใช้ในการให้ศีลให้พร (หากเทียบคำทั้งสองกับคำในภาษาอังกฤษจะตรงกับคำว่า “Amen”) ด้วยเหตุนี้ เราจึงมักพบคำลงท้ายทั้งสองคำนี้ในวาทกรรมทางศาสนาเสียเป็นส่วนใหญ่

เช่น เวลาพระสวดให้พร เราก็จะตอบรับว่า สาธุ ซึ่งหมายความว่า ธรรมที่ท่านพูดนั้นถูกต้องดีแล้ว หรือใช้ในกรณีอยากแสดงความยินดีกับบุญที่เข้าทำไว้ดีแล้ว ก็พูดว่า สาธุ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าใจเรายินดีในบุญนี้ หรือในบางครั้ง เราก็อาจใช้คำว่า สาธุ ในบริบทที่มีผู้กล่าวอวยพรหรือพูดสิ่งดีๆ ให้แก่เรา แล้วเราต้องการให้คำอวยพรนั้นเป็นจริงก็อาจตอบรับว่า สาธุ ได้เช่นกัน แต่จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบการใช้คำว่า “สาธุ” และ “เทอญ” ในถ้อยคำแสดงการสาปแช่งทั้งสิ้น พิจารณาจากข้อความต่อไปนี้

*ผมเคารพหลวงปู่ไป ผมเคารพหลวงปู่เอี่ยม ผมเป็นคนไหว้พระ ยึดมั่นคุณธรรม ผมขออ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผมเอ่ยถึง ถ้าไอ้หนักการเมืองคนไหนในสภาฯ แห่งนี้ ไม่ว่าจะป็นฝ่ายรัฐบาลหรือใครก็ตาม เป็นเจ้าของบ่อนกับหากินจากการพนัน ได้เงินจากบ่อน **ขอให้วิบัติ ให้ฉิบหาย 7 ชั่วโมง สาธุ***

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (ผู้จัดการรายวัน, 14 ก.ย. 2555)

*ใครนั่งรถเบนซ์ 3 ตอนคนแรกไปสภาปี 26 ก็ ร.ต.อ.เฉลิม ผู้สื่อข่าวไม่เคยเห็นวิ่งมาตุ๊กกันหมด นั่ง 3 ตอน ตั้งแต่เศรษฐกิจประชาธิปไตยตอนนั้นนั่งแท็กซี่ เอาเถอะวันนี้ให้กำลังใจอธิบดีดีเอสไอ จับให้หมด จับทุกคน โดยเฉพาะนักการเมือง **พวกโกงขอให้วิบัติ สาธุ** ถ้าสาวไปสาวมาเจอนักการเมือง ก็สมน้ำหน้า ยืนยันว่าหากกรณีผิดกฎหมาย ผมก็ไม่กล้านั่งมาสภาและทำเนียบฯ รถลักษณะนี้หลายคนมี แต่ไม่กล้านั่ง และผมพร้อมให้ดีเอสไอตรวจสอบรถทุกคัน*

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 14 มิ.ย. 2556)

*วันนี้ผมได้มาสาบานกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง และเหล่าผองเพื่อนวีรชนที่ร่วมรบกับผมที่แยกคอกวัวว่า ถ้าผมคิดคดทรยศต่อคนเสื้อแดงหรือโกหกกลั่นแกล้งนายจตุพร ขอให้ชีวิตผมและครอบครัวจางหายไป ลูกที่เกิดมาก็ขอให้พิการพิการ แต่ถ้ำสิ่งทีนายจตุพรพูดเป็นการโกหกและกลั่นแกล้งผม ก็**ขอให้ครอบครัวและลูกของนายจตุพร พรหมพันธุ์ ติดคุกติดตาราง จงวิบัติ และลูกๆ พิการพิการด้วยเทอญ***

(เมธี อมรภูมิกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 13 ธ.ค. 2553)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้พูดได้กล่าวคำว่า “สาธุ” และ “เทอญ” ปิดท้ายหลังจบการสาปแช่งผู้อื่น ผู้วิจัยมองว่า การที่ผู้พูดใช้คำว่า “สาธุ” และ “เทอญ” ในลักษณะนี้ อาจเป็นเพราะต้องการให้คำสาปแช่งของตนเป็นจริง เช่นเดียวกับเวลาที่เราต้องการให้คำอวยพรต่างๆ เป็นจริงนั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นไปได้ว่า เวลากล่าวถ้อยคำสาปแช่ง เรามักจะอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาเพื่อให้มาเป็นพยาน อาทิ วัดพระแก้ว พระพุทธรูป ครุบาศรีวิชัย หลวงปู่ทวด

หลวงปู่โต เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้มีการนำคำลงท้ายในวาทกรรมทางศาสนาใช้ในการสาปแช่งด้วย

สำหรับรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบกว้างๆ ได้แก่ รูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบาน และรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาปแช่ง ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรูปแบบย่อยได้ 4 รูปแบบ นั่นคือ รูปแบบของถ้อยคำสาบาน รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง และรูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น โดยถ้อยคำสาบานจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบ ถ้อยคำทำสาบานจำแนกได้เป็น 7 รูปแบบ ถ้อยคำสาปแช่งตนเองจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบ และถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่นจำแนกได้เป็น 13 รูปแบบ อย่างไรก็ตาม แม้จะแบ่งรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่เมื่อพิจารณาขั้นตอนการปรากฏของถ้อยคำในบริบทจริงแล้ว ผู้วิจัยพบว่า อาจมีถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งเพียงอย่างเดียว ดังตัวอย่าง

ผมสาบานต่อหน้า เสด็จพ่อ ร.5 เสด็จเดี่ยวกรมหลวงชุมพรฯ และต่อหน้าประชาชนทุกคน ว่าตราบใดที่ลูกคนนี้ยังมีลมหายใจอยู่ ผมจะต้องเอาหนวดพวดให้ตายให้ได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนจะต้องเอามาติดคูกจนตาย ไม่ว่าจะไปเสวยสุขกับเงินที่ได้ที่ไหนก็ตามก็จะลากออกมาติดคูกจนตาย

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 11 ก.ค. 2551)

ผมขอสาปแช่งให้ความหายนะจงเกิดขึ้นกับคนคิดร้ายต่อบ้านเมือง

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (คมชัดลึก, 24 ก.พ. 2557)

หรือมีทั้งถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งปรากฏร่วมกัน ดังตัวอย่าง

ผมขอสาบานต่อหน้าวัดพระแก้วว่าไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง ขอให้ผมโดนรถชนตายก็ยิ่งได้ หรือถ้าสื่อคนไหนได้รับเงินก็ขอให้ออกมายืนยัน เพราะเงิน 2 หมื่นบาทนั้นใครจะรับให้เสียศักดิ์ศรี

(วิม รุ่งวัฒนะจินดา) (คมชัดลึก, 19 ส.ค. 2554)

อาทิตย์ที่แล้วผมก็บอกไปแล้ว นายสุเทพ เทือกสุบรรณ มาอยู่กับผมเหมาะสมแล้ว นายอภิสิทธิ์ ก็มาอยู่กับผมก็เหมาะสมแล้ว นี่ได้นายบรรหาร แถมอีกคนถือว่า แจ๋วเลย **ผมขอสาบานต่อคุณย่าไม่ว่า ถ้าชีวิตกลับคำการเลือกตั้งในครั้งนี ขอให้ผมตายกลางถนน** ผมไม่เคยคิดที่จะเป็นฝ่ายรัฐบาลอยู่แล้ว

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (ผู้จัดการรายวัน, 29 พ.ค. 2554)

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ข้อความส่วนใหญ่มักจะเริ่มจากการسابานก่อนแล้วตามด้วยการسابแข่ง มากกว่าเริ่มต้นจากการسابแข่งแล้วตามด้วยการسابาน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เหตุที่การسابแข่งมักจะปรากฏอยู่หลังการسابานนั้น อาจเป็นเพราะการسابแข่งที่อยู่ในตำแหน่งนี้มีหน้าที่พิเศษ นั่นคือ ช่วยเพิ่มน้ำหนักและความรุนแรงให้แก่การسابาน อีกทั้งยังทำให้ตัวผู้พูดดูน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นอีกด้วย

สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ การسابแข่งมักจะปรากฏในข้อความต่อเนื่องกับถ้อยคำที่เป็นอนุพากย์เงื่อนไข *ถ้า หาก* ที่มีเนื้อหาแสดงเงื่อนไขที่ผู้พูดต้องการแสดงการسابแข่ง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหรือเหตุการณ์ที่ผู้พูดถูกกล่าวหาเป็นหลัก ดังตัวอย่าง

การที่ผมมาทำหน้าที่ในตำแหน่ง รมว.ต่างประเทศ มีเจตนาที่จะปกป้องพื้นที่ทับซ้อน ไทย-กัมพูชา 4.6 ตารางกิโลเมตร ไม่มีเจตนาหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแอบแฝง โดยเฉพาะการลงนามเพื่อแลกเปลี่ยนการขุดเจาะน้ำมันในเขตกัมพูชา และถ้าหากผมดำเนินการตามที่กล่าวหา ขอให้ม็อนเป็นไป 3 วัน 7 วัน

(นพดล ปัทมะ) (มติชน, 3 มี.ค. 2553)

หลังจากนั้นวันที่ 1 ตุลาคม 2519 ก็มีเรื่องมีราวกันมาตลอด ซึ่งผมไม่เกี่ยวข้องด้วยเลยด้วยประการทั้งปวง ผมเป็นคนชอบسابาน ถ้าผมไปเกี่ยวข้องกับเรื่อง 6 ตุลา แม้แต่นิดเดียว ต้องให้ม็อนเป็นไป อย่าได้มีความเจริญในชีวิตนี้ นับแต่วันนี้ต่อไป

(สมักร สุนทรเวช) (ไทยโพสต์, 19 ก.พ. 2551)

ส่วนบริบทที่เกิดการการسابแข่งมักจะเป็นบริบทที่ผู้พูดต้องการตอบโต้ฝ่ายตรงข้ามหรือแย้งข้อกล่าวหา ในขณะที่การسابานมักจะเกิดในบริบทที่ผู้พูดต้องการแสดงความบริสุทธิ์ใจหรือยืนยันคำพูดของตนเอง ส่วนการทำسابานนั้นมักจะเกิดในบริบทที่ผู้พูดต้องการให้เป้าหมายของการทำทายออกมาแสดงความบริสุทธิ์ใจหรือยืนยันคำพูดของพวกเขา จากข้อสังเกตในเรื่องบริบทการسابแข่ง สาบาน และทำسابานนี้เอง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการسابานและسابแข่งในวาทกรรมการเมืองไทย ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 5

สำหรับผลการศึกษาในประเด็นเรื่องรูปแบบนั้น ผู้วิจัยพบว่าถ้อยคำแสดงการسابานและسابแข่งในวาทกรรมการเมืองไทย สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบกว้างๆ คือ รูปแบบของถ้อยคำแสดงการسابาน และรูปแบบของถ้อยคำแสดงการسابแข่ง และสามารถจำแนกเป็นรูปแบบย่อยได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบของถ้อยคำسابาน รูปแบบของถ้อยคำทำسابาน รูปแบบของถ้อยคำسابแข่งตนเอง และรูปแบบของถ้อยคำسابแข่งผู้อื่น โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นรูปแบบทั่วไป (generic pattern) ซึ่งเป็นรูปแบบพื้นฐานของถ้อยคำแสดงการسابานและسابแข่ง แต่ละรูปแบบได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1

รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำสาบาน

รูปแบบของถ้อยคำสาบาน				
ผู้พูด	(การอ้างถึงพยาน)	คำบ่งชี้สาบาน	(การอ้างถึงพยาน)	คำสาบาน

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่ารูปแบบของถ้อยคำสาบานจะมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด การอ้างถึงพยาน คำบ่งชี้สาบาน และคำสาบาน โดยสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) องค์ประกอบหลัก และ 2) องค์ประกอบรอง ในที่นี้ องค์ประกอบหลัก หมายถึง องค์ประกอบสำคัญซึ่งในแต่ละครั้งจะต้องปรากฏองค์ประกอบดังกล่าวเสมอ ได้แก่ คำบ่งชี้สาบาน และคำสาบาน ส่วนองค์ประกอบรอง หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญรองลงมาซึ่งอาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ได้แก่ ผู้พูด และการอ้างถึงพยาน นอกจากนี้ จะพบว่า องค์ประกอบอ้างถึงพยาน สามารถปรากฏได้ 2 ตำแหน่ง นั่นคือ ข้างหน้าและข้างหลังขององค์ประกอบคำบ่งชี้สาบาน ซึ่งมักจะอยู่ข้างหลังคำบ่งชี้สาบานเสียเป็นส่วนใหญ่ จะอยู่ข้างหน้าคำบ่งชี้สาบานก็ต่อเมื่อถ้อยคำแสดงการสาบานเป็นข้อความต่อเนื่องกับข้อความที่อยู่ข้างหน้า จึงมีการจัดเรียงองค์ประกอบที่แตกต่างไปจากรูปแบบอื่นๆ และทำให้องค์ประกอบอ้างถึงพยานปรากฏในตำแหน่งนี้ ดังตัวอย่าง

ผมขอเชิญ ร.ต.อ.เฉลิม มาสาบานด้วยกัน สาบานตรงละครั้ง ไม่ต้องไปสนามหลวง เสียเวลา พระแก้วมรกต พระทรงเมือง พระสยามเทวาธิราช หลวงปู่ทวด หลวงปู่โต หลวงพ่อเงิน หลวงพ่อมุ่ย หลวงพ่อแถม หลวงพ่อเดิม สาบานเลยครับว่าวันนี้ผมไม่พูดเรื่องส่วนตัวใคร ไม่พูดครับ จะเอาข้อกฎหมายล้วนๆ

(จูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (มติชน, 26 พ.ย. 2555)

ตารางที่ 4.2

รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำทำสาบาน

รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน							
ผู้พูด	คำบ่งชี้ทำสาบาน	(เป้าหมายของ การทำสาบาน)	คำเน้นย้ำพิเศษ	(เป้าหมายของ การทำสาบาน)	คำท้าทาย	การอ้างถึงพยาน	คำสาบาน

เมื่อพิจารณาดารางที่ 4.2 แล้ว จะเห็นได้ว่ารูปแบบของถ้อยคำทำสาบานนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่หลากหลายกว่าถ้อยคำสาบาน โดยมีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด เป้าหมายของการทำสาบาน คำบ่งชี้ทำสาบาน คำเน้นย้ำพิเศษ คำทำทนาย การอ้างถึงพยาน และ คำสาบาน โดยมีองค์ประกอบคำบ่งชี้ทำสาบาน และคำทำทนายเป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งอาจจะปรากฏพร้อมกันทั้งสององค์ประกอบ เช่น

ทุกคนในพื้นที่รู้หมดว่าใครเป็นใคร เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ถือว่าพรรคประชาธิปัตย์อยู่เบื้องหน้า ไม่ได้อยู่เบื้องหลัง อย่างกรณีที่มีการออกมาต่อต้านที่จ.ภูเก็ต ผมขอทำให้ ส.ส.ในพื้นที่พรรคประชาธิปัตย์กล้าไปสาบานต่อหน้าหลวงพ่อหรือไม่ว่าไม่เป็นความจริง
(จตุพร พรหมพันธุ์) (ข่าวสด, 18 พ.ค. 2555)

การที่นายสุเทพยังเคลือบไหวให้สัมภาษณ์เหมือนเป็นเกมการเมือง เพื่อให้พรรคเพื่อไทย และ พ.ต.ท.ทักษิณ แยกแยะกับคนเสื้อแดง หากคิดว่าเป็นเรื่องจริง ขอทำให้นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์สาบานที่วัดพระแก้ว ว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่ โดยผมและ ส.ส.เพื่อไทยจะไปรอนายสุเทพที่ศาลหลักเมือง ในวันที่ 20 มิถุนายน หากไม่มาแสดงว่าเป็นเรื่องโกหก
(พร้อมพงศ์ นพฤทธิ) (มติชน, 19 มิ.ย. 2555)

หรือปรากฏเพียง “คำทำทนาย” เพียงองค์ประกอบเดียวก็ได้ เนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวได้แสดงเนื้อหาหรือเรื่องให้ผู้พูดต้องการให้ผู้อื่นกล่าวปฏิญาณหรือยืนยันไว้อย่างชัดเจนแล้ว ดังตัวอย่าง

ส่วนที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ) กล่าวว่า พวกที่พูดว่าทหารเขาเซ็นทรัลเวิร์ลด์เป็นพวกบ้า ผมก็บอกว่า พวกเขาเป็นพวกบ้าจริงๆ ทั้งผบ.ทบ. และ ผบ.ทอ.กล้าไปสาบานที่วัดพระแก้วหรือไม่ว่า เราโคตรร้ายที่มี ผบ.ทบ.สมองน้อย
(จตุพร พรหมพันธุ์) (ข่าวสด, 8 มี.ค. 2554)

นายสุเทพวันนี้ว่างๆ ไปวัดพระแก้ว จุดธูปสาบานใครเขาเซ็นทรัลเวิร์ลด์ขอให้มันเป็นไปในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ ชุดผจญเพลิงของห้างเซ็นทรัลเขาบากหน้ามาหาผม เพราะคนเสื้อแดงไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ต้องหาเขาห่างหน้าต่างล่ออยู่ในเรือนจำ ถ้าเป็นจริงชุดผจญเพลิงกว่า 400 คน จะวิ่งหนีเด็ก 4 คน เป็นไปได้อย่างไร ฉะนั้น ที่บอกว่าเขาบ้านเขาเมือง นายสุเทพกล้าไปสาบานหรือไม่ว่า ใหนั่งเฮลิคอปเตอร์ไปแก๊งกระจอกันคนละลำกันก็ได้

(จตุพร พรหมพันธุ์) (มติชน, 4 ส.ค. 2554)

นอกจากนี้ ตารางข้างต้นยังแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่เป็นเป้าหมายของการทำสาบานนั้นสามารถปรากฏได้ 2 ตำแหน่ง นั่นคือ ข้างหลังค้ำบังชี้ทำสาบาน และข้างหน้าค้ำทำท่าย ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกิดข้างหลังค้ำบังชี้ทำสาบาน จะเกิดข้างหน้าค้ำทำท่ายก็ต่อเมื่อรูปแบบนั้นไม่ปรากฏ องค์ประกอบค้ำบังชี้ทำสาบาน เช่น

ส่วนที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ) กล่าวว่า พวกที่พูดว่า ทหารเผาเซ็นทรัลเวิลด์เป็นพวกบ้า ผมก็บอกว่า พวกเผาเป็นพวกบ้าจริงๆ ทั้งผบ.ทบ. และ ผบ.ทอ.กล้าไปสาบานที่วัดพระแก้วหรือไม่ เราโคตรร้ายที่มี ผบ.ทบ.สมองน้อย (จตุพร พรหมพันธุ์) (ข่าวสด, 8 มี.ค. 2554)

ตารางที่ 4.3

รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง

รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง				
(เป้าหมายของการ สาปแช่ง)	ค้ำบังชี้สาปแช่ง	(เป้าหมายของการ สาปแช่ง)	ค้ำสาปแช่ง	คำเน้นย้ำพิเศษ

จากตารางที่ 4.3 รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งตนเองจะมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เป้าหมายของการสาปแช่ง ค้ำบังชี้สาปแช่ง ค้ำสาปแช่ง และคำเน้นย้ำพิเศษ โดยมีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ค้ำบังชี้สาปแช่ง และค้ำสาปแช่ง ส่วนองค์ประกอบรอง ได้แก่ เป้าหมายของการสาปแช่ง และคำเน้นย้ำพิเศษ โดยองค์ประกอบที่เป็นเป้าหมายของการสาปแช่งนั้นสามารถปรากฏได้ 2 ตำแหน่ง นั่นคือ ข้างหน้าและข้างหลังค้ำบังชี้สาปแช่ง ซึ่งมักจะปรากฏอยู่ข้างหลังค้ำบังชี้สาปแช่งเสียเป็นส่วนใหญ่ จะปรากฏข้างหน้าค้ำบังชี้สาปแช่งก็ต่อเมื่อถ้อยคำสาปแช่งนั้นๆ เป็นข้อความต่อเนื่องกับถ้อยคำสาปแช่งที่มีมาก่อน เพื่อทำหน้าที่ขยายถ้อยคำสาปแช่งอื่นอีกทีหนึ่ง ดังตัวอย่าง

ถ้าผมคิดคดทรยศต่อคนเสื้อแดงหรือโกหกกลั่นแกล้งนายจตุพร ขอให้ชีวิตผมและครอบครัวจงหาชนะ ลูกที่เกิดมาก็ขอให้พิการ

(เมธี อมรภูมิกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 13 ธ.ค. 2553)

ตารางที่ 4.4

รูปแบบทั่วไปของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น

รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น									
ผู้ พูด	(เป้าหมาย ของการ สาปแช่ง)	คำบ่งชี้ สาป แช่ง	(เป้าหมาย ของการ สาปแช่ง)	การ อ้างถึง พยาน	คำบ่งชี้ สาป แช่ง	คำ สาป แช่ง	(เป้าหมาย ของการ สาปแช่ง)	คำเน้น ย้ำพิเศษ	คำลง ท้าย

สำหรับรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาปแช่งผู้อื่น มีองค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด เป้าหมายของการสาปแช่ง คำบ่งชี้สาปแช่ง การอ้างถึงพยาน คำสาปแช่ง คำเน้นย้ำพิเศษ และคำลงท้าย โดยมีคำบ่งชี้สาปแช่งและคำสาปแช่งเป็นองค์ประกอบหลัก และจากตารางที่ 4.4 จะเห็นว่า องค์ประกอบที่เป็นเป้าหมายของการสาปแช่งและคำบ่งชี้สาปแช่งนั้นสามารถปรากฏได้หลายตำแหน่ง กล่าวคือ องค์ประกอบเป้าหมายของการสาปแช่งปรากฏได้ 3 ตำแหน่ง โดยจะปรากฏอยู่ระหว่างคำบ่งชี้สาปแช่งกับคำสาปแช่งมากที่สุด รองลงมาคือ อยู่ข้างหน้าของคำบ่งชี้สาปแช่ง และอยู่ข้างหลังของคำสาปแช่ง ตามลำดับ

สิ่งที่น่าสนใจคือ บางครั้งองค์ประกอบผู้อื่นเป็นเป้าหมายสามารถปรากฏได้ 2 ตำแหน่งในข้อความเดียวกัน นั่นคือ ข้างหน้าและข้างหลังคำบ่งชี้สาปแช่ง ซึ่งตำแหน่งที่อยู่ข้างหลังคำบ่งชี้สาปแช่งนั้น มักเป็นการใช้รูปอ้างถึงที่เป็นสรรพนามหรือรูปแทนนาม เพื่อแทนที่ค่านามหรือนามวลีเป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า ดังตัวอย่าง

*ผมไม่อยากจะฝอย ไม่อยากจะพูดเรื่องบ่อนการพนัน เพราะพูดไปแล้วก็ไม่มีน้ำยาไปปิด
เค้าได้ ไอคนไหนที่เอานะ ครบก็ขอให้มันตกนรกหมกไหม้ นะครับ*

(ชววิทย์ กมลวิศิษฎ์) (ผู้จัดการรายวัน, 14 ก.ย. 2555)

*ใครที่ต้องการให้มีนายกรัฐมนตรีมาตรา 7 ขอให้กลุ่มคนเหล่านั้นพบความวิบัติ ไม่มี
ความเจริญรุ่งเรือง เป็นเรื่องที่ประชาชน พรรคเพื่อไทยรับไม่ได้*

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (มติชน, 19 มี.ค. 2557)

ข้อน่าสังเกตของผู้ที่เป็นเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการสาบานหรือสาปแช่งก็คือ หากปรากฏในตำแหน่งต้นข้อความมักจะมีลักษณะของการเป็นเรื่อง (topic) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้พูดต้องการเน้น เพราะถ้าเป็นข้อความทั่วไปที่ไม่ได้เน้นเรื่องหรือไม่ได้ทำให้เป็นเรื่อง (topicalization) แล้ว ผู้ที่เป็น

เป้าหมายมักจะปรากฏหลังคำกริยา *สาปแช่ง* หรือคำบ่งชี้ไม่ชัดเจน *ขอ ขอให้* เพื่อบอกความเป็นผู้รับหรือเป้าหมายของกริยาเหล่านั้น

ส่วนองค์ประกอบคำบ่งชี้สาปแช่งนั้นก็สามารถปรากฏได้หลายตำแหน่งเช่นกัน โดยมีเงื่อนไขของการปรากฏในตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

(1) ถ้ามีองค์ประกอบผู้พูด คำบ่งชี้สาปแช่งจะอยู่ระหว่างผู้พูดกับเป้าหมายของการสาปแช่ง ดังตัวอย่าง

ผมขอสาปแช่งให้คนที่ออกมากล่าวหาผมมีอันเป็นไป ถ้าผมรับเงินจากพรรคภูมิใจไทย แม้แต่บาทเดียว ขอให้ตระกูลฉิบหายวายวอด

(จุมพฏ บุญใหญ่) (คมชัดลึก, 18 มิ.ย. 2552)

(2) ถ้าไม่มีองค์ประกอบผู้พูด คำบ่งชี้สาปแช่งจะอยู่ข้างหน้าเป้าหมายของการสาปแช่ง ดังตัวอย่าง

ขอสาปแช่งให้นายสุเทพพบจุดจบในวันที่ 19 พ.ค.นี้ เหมือนที่ นปช.เคยถูกสลายการชุมนุมเมื่อ 4 ปีที่แล้ว ใครฆ่าประชาชนวันไหนก็พบจุดจบวันเดียวกัน

(จตุพร พรหมพันธุ์) (มติชน, 14 พ.ค. 2557)

(3) ถ้าไม่ปรากฏทั้งองค์ประกอบผู้พูดและเป้าหมายของการสาปแช่ง คำบ่งชี้สาปแช่งจะอยู่ข้างหน้าคำสาปแช่ง ดังตัวอย่าง

ถ้าผมไม่ได้เป็นอย่างนั้น ไม่ได้ไปแตะต้องแม้แต่บาทเดียว ผมทำเพื่อบ้านเมืองของผม ทำเพื่อคนปลุกอ้อย ก็ขอให้คนเขียนคอลัมน์มีอันเป็นไป ขอให้บรรลัษฏวายวอดกันไปเลย ขอให้มีอันเป็นไป ให้บรรลัษฏวายวอดทันตาเห็น

(สมักร สุนทรเวช) (มติชน, 5 พ.ค. 2551)

(4) ถ้าเป้าหมายของการสาปแช่งปรากฏเป็นองค์ประกอบแรกของถ้อยคำสาปแช่ง คำบ่งชี้สาปแช่งจะอยู่ข้างหลังเป้าหมายของการสาปแช่ง ดังตัวอย่าง

ผมไม่เป็นเครื่องมือของใคร ใครที่คิดดีก็ขอให้เจริญ ไอ้พวกชาติชั่วในวงการเมืองขอให้วิบัติ หายนะ จัญไรทั้งครอบครัว ถ้าผมเป็นอย่างนั้นก็ขอให้ไปตามคำแช่งของผม

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (ผู้จัดการรายวัน, 17 มิ.ย. 2556)

จากผลการศึกษาทั้งหมดนี้ สามารถสรุปได้ว่า การسابานและسابแข่งเป็นการสื่อสารที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบมากมาย ที่ถูกจัดเรียงออกมาเป็นรูปแบบต่างๆ โดยสะท้อนให้เราเห็นถึงวิธีการที่ผู้พูดเลือกใช้ถ้อยคำและรูปแบบในการสื่อสารเพื่อให้ตรงกับเจตนามากที่สุด

บทที่ 5

หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการตีความเกี่ยวกับหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองของไทย โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเบื้องต้นไว้ว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในบริบทการเมืองไทยนั้นมีหน้าที่ในการสื่อเจตนาที่เอื้อประโยชน์บางประการให้แก่ผู้พูด เช่น ใช้เป็นเครื่องมือโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม หรือใช้ในการแก้ข้อกล่าวหา เป็นต้น

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตีความเจตนาโดยอาศัยข้อความแวดล้อม (circumstance) (Yule, 1996) ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ตามมุมมองของทฤษฎีวิัจจนกรรมที่มองว่า เมื่อผู้พูดกล่าวถ้อยคำใดๆ ออกมาก็ตาม ถ้อยคำเหล่านั้นย่อมแสดงถึงหน้าที่หรือเจตนาอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ ซึ่งถ้อยคำเหล่านั้นอาจสามารถสื่อเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดได้มากกว่าหนึ่งอย่าง ดังนั้น ผู้ฟังจึงมีหน้าที่ค้นหาความหมายหรือตีความ โดยอาศัยบริบทตัวภาษา (co-text) หรือข้อความแวดล้อม และบริบท (context) ที่การสนทนากำลังดำเนินอยู่มาช่วยในการพิจารณา เพราะบริบทสามารถทำให้เราเข้าใจเจตนาในการสื่อสารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2550; 2554)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังนำแนวคิดบางส่วนของทฤษฎีภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบมาเป็นแนวทางในการพิจารณาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งด้วย โดยทฤษฎีภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบมองว่า ภาษาที่ปรากฏในตัวบทนอกจากจะแสดงให้เห็นระบบของภาษาที่ทำให้ถ้อยคำเรียงร้อยอยู่ในตัวบทอย่างมีตรรกะ (logical) ทำให้ตัวบทมีความเป็นข้อความ (discourse) ตามที่ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งไปในบทที่ 4 แล้ว ขณะเดียวกัน ตัวบทยังทำหน้าที่แสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด (ผู้ส่งสาร) กับผู้ฟัง (ผู้รับสาร) อีกด้วย (Halliday, 1985) โดยผู้พูดอาจอาศัยตัวบทแสดงความสัมพันธ์ของตนกับตัวบท (หรือเรื่องที่ต้องการจะสื่อ) เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ การใช้น้ำเสียง เพื่อให้ผู้รับสารคิดหรือรู้สึก หน้าที่ทางความคิด (ideational function) ของตัวบทที่ปรากฏถ้อยคำสาบานหรือสาปแช่ง พบว่าจะเป็นตัวบทที่มีเนื้อหาหรือการแสดงความคิดที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง หรือแสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือภาวะวิกฤตของผู้พูดซึ่งเป็นนักการเมืองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองนั่นเอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ตัวบทหนึ่งๆ ทำหน้าที่ทางการสื่อสารใน 3 ลักษณะ อันได้แก่ หน้าที่ทางตัวบท หน้าที่ทางการปฏิสัมพันธ์ และหน้าที่ทางความคิด ที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน

จากการวิเคราะห์ในแง่ของการแสดงเจตนาของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองนั้น ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูด (คือ นักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง) ใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองเพื่อสื่อเจตนาหลัก คือ การโน้มน้าวให้ผู้อื่น

เชื่อถือในคำพูดของตน หรือก็คือการทำให้ตนเองน่าเชื่อถือและลดความน่าเชื่อถือของผู้อื่น หากพิจารณาในแง่ของหน้าที่การสื่อสาร พบว่าถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งแสดงหน้าที่ทางวาทกรรมทั้งหมด 5 หน้าที่ ได้แก่ การปฏิเสธข้อกล่าวหา แก้อข้อกล่าวหาและแสดงความบริสุทธิ์ใจ การย้ำความจริง การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม การสัญญาและการตักเตือน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การปฏิเสธข้อกล่าวหา

ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งทำหน้าที่ในการปฏิเสธข้อกล่าวหา เนื่องจากผู้พูดใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในการแสดงการไม่รับหรือไม่ยอมรับข้อกล่าวหาหรือข้อสันนิษฐานของผู้อื่นที่ได้เกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ ผู้พูดมักจะกล่าวอ้างถึงเหตุอันเป็นข้อกล่าวหาก่อน แล้วจึงใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในการปฏิเสธข้อกล่าวหา

ตัวอย่างที่ 1

สำหรับเรื่องเงินจำนวน 80 ล้านบาทที่นายนิพิฐกุลกล่าวอ้างนั้น ผมไม่ทราบ เรื่องนี้ไม่มี ผมไม่เคยเห็นตัวเลขเงิน ซึ่งคงต้องสอบถามนายนิพิฐกุลว่าเป็นเงินอะไรและสงสัยใคร ถ้าสงสัยผมจะได้ชี้แจง ผมขอสาบานว่าไม่มีใครซื้อตำแหน่งได้ในพรรคประชาธิปัตย์ หากมีคนยืนยันได้ ผมพร้อมลาออกทันที ไม่ต้องพิสูจน์ ขอแค่คนออกมายืนยัน ผมจะออกจากตำแหน่งทั้งหมดทั้งเลขาธิการพรรคด้วย

(สุเทพ เทือกสุบรรณ) (มติชน, 21 ธ.ค. 2551)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาเรื่องการซื้อตำแหน่งในพรรคประชาธิปัตย์ตามที่นายนิพิฐกุล อินทรสมบัติ ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ผู้พูดได้ปฏิเสธว่าไม่มีการซื้อตำแหน่งในพรรคประชาธิปัตย์ โดยใช้คำบ่งชี้สาบาน “ขอสาบาน” ตามด้วยอนุภาคย์ “ว่า” ที่มีคำปฏิเสธ “ไม่มี” เพื่อชี้แจงว่าผู้พูดไม่มีส่วนรู้เห็นกับเรื่องดังกล่าวตามที่ถูกกล่าวอ้าง ที่น่าสังเกตก็คือ เมื่อผู้พูดใช้ถ้อยคำสาบานแล้ว ผู้พูดยังย้ำด้วยข้อความแสดงการรับผิดชอบเพื่อทำให้ถ้อยคำสาบานมีน้ำหนักมากขึ้น และเพื่อตอกย้ำให้เขาเชื่อว่าคำพูดของตนเป็นความจริง นั่นก็คือ การลาออกจากตำแหน่งโดยไม่ต้องพิสูจน์ หากอีกฝ่ายมีพยานมายืนยันว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจริง

ตัวอย่างที่ 2

ผมขอสาบานต่อหน้าวัดพระแก้วว่าไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง ขอให้ผมโดนรถชนตายก็ยิ่งได้ หรือถ้าสื่อคนไหนได้รับเงินก็ขอให้ออกมายืนยัน เพราะเงิน 2 หมื่นบาทนั้นใครจะรับให้เสียศักดิ์ศรี

(วิม รุ่งวิวัฒนะจินดา) (คมชัดลึก, 19 ส.ค. 2554)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาเรื่องที่ดิน ถูกอ้างว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดสินบนสื่อมวลชน โดยใช้คำปฏิเสธสาบาน “ขอสาบาน” ตามด้วยอนุภาค “ว่า” ที่มีคำปฏิเสธ “ไม่” เพื่อชี้แจงว่าเรื่องดังกล่าวไม่เป็นความจริง และผู้พูดไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวตามที่ถูกกล่าวอ้าง นอกจากนี้ เมื่อผู้พูดใช้ถ้อยคำสาบานแล้ว ยังเสริมด้วยข้อความสาปแช่งตนเอง “ขอให้ผมโดนรถชนตายก็ยิ่งได้” เพื่อให้ถ้อยคำสาบานมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า ในขณะที่ผู้พูดใช้การสาบานหรือสาปแช่งเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหา ก็อาจใช้การกล่าวถ้อยคำแสดงการสาปแช่งเพื่อตอบโต้ผู้ที่กล่าวหาตนไปในเวลาเดียวกันด้วย เพื่อตอกย้ำให้เห็นชัดว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวนั้นมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ข้อความที่ผู้พูดกล่าวมีความเป็นจริงอยู่ มิฉะนั้นผู้พูดจะไม่กล้าสาปแช่งให้เกิดผลร้ายต่อตัวเอง และเพื่อให้ทวิน้ำหนักความรุนแรงของข้อความที่กล่าวให้มีมากขึ้นจึงต้องตอบโต้ด้วยการสาปแช่งผู้ที่กล่าวหาด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 3

หลัง ครม. มีมติ มีคนเขียนวิจารณ์ว่ามาหากินกับราคาน้ำตาล ผมได้ 500 ล้านบาท เรื่องนี้หากผมไปยุ่งเกี่ยวแล้วได้สักบาท **ขอให้ม๊อ้นเป็นไป บรรลั้วยาวรอด ทั้งวงศ์ตระกูล อย่าได้มีความเจริญในข้างเมืองนี้อีกต่อไปวันข้างหน้าหมดเลย** แต่หากผมไม่ได้แตะต้อง ไม่มีผลประโยชน์ ผมทำเพื่อบ้านเมืองของผม เพื่อคนที่เขาปลุกอ้อย **ขอให้คนเขียนคอลัมน์ม๊อ้นเป็นไป บรรลั้วยาวรอด ให้ทันตาเห็น** ชาวที่ทำมาบาทเดียวไม่เคยแตะ น้ำตาลก็ทำให้ ผมเป็นคนทำให้ ไม่ได้ทำเอา เพราะหารอถึงเดือนพฤศจิกายน ที่เป็นฤดูน้ำตาลใหม่ นายกฯ อาจไม่ใช่ นายสมศรีก็ได้

(สมัคร สุนทรเวช) (ข่าวสด, 5 พ.ค. 2551)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ถ้อยคำสาปแช่งปรากฏตามหลังข้อความที่เป็นข้อกล่าวหาที่มีต่อตัวผู้พูดคือ นายสมัคร สุนทรเวช ถ้อยคำสาปแช่งระบุมวลที่จะเกิดขึ้นจากการสาปแช่งมีน้ำหนักความรุนแรงเพราะประกอบไปด้วยถ้อยคำที่กล่าวถึงผลร้ายหลายส่วน คือ (1) ขอให้ม๊อ้นเป็นไป (2) บรรลั้วยาว

วอดทั้งวงศ์ตระกูล (3) อย่าได้มีความเจริญในบ้างเมืองนี้อีกต่อไป (4) วันข้างหน้าหมดเลย นอกจากผู้พูดจะกล่าวสาปแช่งตนเองเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจแล้ว ยังสาปแช่งกลับเพื่อเป็นการตอบโต้การกระทำของอีกฝ่าย ซึ่งก็คือ นักเขียนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ โดยถ้อยคำสาปแช่งแสดงผลร้ายเช่นเดียวกัน คือ ขอให้คนเขียนคอลัมน์มีอันเป็นไป บรรลี่ยายวอด แต่ข้อความขยายแสดงผลที่รวดเร็วในระยะเวลานั้นสั้น คือ ให้ทันตาเห็น การกล่าวสาปแช่งตนเองที่รุนแรงเช่นนี้จึงน่าจะสร้างความน่าเชื่อถือในคำพูดของผู้พูดได้มากกว่าเรื่องที่พูดเป็นเรื่องจริง และผู้พูดก็มิได้มีพฤติกรรมหรือกระทำตามที่ถูกล่ามโทษแต่อย่างใด

ลักษณะเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าถ้อยคำสาปแช่งช่วยลดทอนความน่าเชื่อถือให้ฝ่ายตรงข้าม แต่กลับเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือว่าถ้อยคำของผู้พูดเป็นเรื่องจริง

5.2 การแก้ข้อกล่าวหาและแสดงความบริสุทธิ์ใจ

สำหรับหน้าที่นี้ เป็นการที่ผู้พูดใช้การสาบานหรือสาปแช่งเพื่อทำให้ตัวเองหรือพวกพ้องหลุดพ้นจากความผิดหรือข้อกล่าวหาโดยมีเหตุผลหรือหลักฐานมาหักล้างข้อกล่าวหา ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 4 การสาปแช่งยังช่วยย้าให้ผู้ฟังเห็นถึงความบริสุทธิ์ใจของผู้พูดด้วย ดังในตัวอย่างที่ 5 ขณะเดียวกันการแก้ข้อกล่าวหาอาจจะปรากฏถ้อยคำสาบานเพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจของผู้พูด และเพื่อขอความเห็นใจจากผู้ฟัง เพื่อให้เกิดความน่าสงสารและอาจนำไปสู่การเชื่อถือในคำพูดของผู้พูดได้ว่าเป็นความจริง ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 6

ตัวอย่างที่ 4

ผมยืนยันว่าเรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. พล.ต.อ.พงศพัช ทำเพราะถูกแต่งตั้งเป็นประธานร่างทีโออาร์ สมัย พล.ต.อ.พัชรวาท วงษ์สุวรรณ อดีต ผบ.ตร. แต่ตอนหลังใครไปบีบไม่รู้จน พล.ต.อ.ปทีป ตันประเสริฐ ผบ.ตร.สมัยนั้น เซแซ่ดๆ กับปัญหาที่เกิดขึ้น ก็เพราะพอมีรายเดียวมันขัดต่อ พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พล.ต.อ.พงศพัช ไม่เกี่ยวแล้ว ในตอนหลัง หากไม่เปลี่ยนวิธีอนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง ปัญหาก็ไม่เกิด **ใครโกงไม่รู้ แต่ขอให้มันหายนะมีอันเป็นไป** และจะให้ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการฟ้องร้องบริษัทฐานฉ้อโกงทันทีที่หมดสัญญาลงวันที่ 14 มีนาคมนี้

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (มติชน, 14 ก.พ. 2556)

ในตัวอย่างที่ 4 จะเห็นได้ว่า ผู้พูดออกมาแก้ข้อกล่าวหาให้กับ พล.ต.อ.พงศพัช พงษ์เจริญ เกี่ยวกับปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง โดยในขณะนั้น พล.ต.อ.พงศพัช พงษ์เจริญ เป็นตัวแทนพรรค

เพื่อไทยในการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพรรคเดียวกับที่ผู้พูดสังกัดอยู่ ผู้พูดจึงพยายามอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ พร้อมทั้งกล่าวสาปแช่งผู้ที่กระทำผิด เพื่อแสดงให้เห็นว่า พล.ต.อ.พงศพัช พงษ์เจริญ มิได้เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว เพราะถ้าหากเกี่ยวข้องหรือกระทำตามข้อกล่าวหาจริง ก็ย่อมต้องได้รับผลตามคำสาปแช่งของตนไปด้วย

การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งเพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดทำทุกอย่างด้วยความจริงใจและไม่มีเจตนาอื่นเคลือบแฝง ถ้อยคำสาบานหรือสาปแช่งในตัวอย่างที่ 5 ทำให้เห็นว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำสาปแช่งสาบานเพื่อย้ำข้อความที่แสดงความบริสุทธิ์ใจหรือความจริงใจของตนเองที่นำมาข้างหน้า

ตัวอย่างที่ 5

ที่ทำเพราะเราต้องการช่วยชาวไร่อ้อย กลับโดนด่าว่าได้กำไร ผมได้ 500 ล้านบาท สุวิทยได้เท่าไรไม่รู้ แต่มันเป็นเรื่องที่บังเอิญ เพราะชาวไร่อ้อยร้องเรียนมาวันพฤหัสบดี วันเสาร์ผมไปพบ นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ วันอังคารต่อมาทำงานรวดเร็วจนถูกด่า แต่ผมจะบอกว่าที่ทำให้เกษตรกร ผมทำให้ ไม่ได้ทำเอาไม่เอายากสภสบบาน แต่ถ้าไปกินเขาหนึ่งบาทก็ขอให้มันเป็นไปก็แล้วกัน

(สมัคร สุนทรเวช) (มติชน, 19 มิ.ย. 2551)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ผู้พูดได้ทำเรื่องถึงเรื่องของตนเองถูกผู้อื่นกล่าวหา พร้อมทั้งปฏิเสธข้อกล่าวหาที่ตนนั้น แต่อาจจะเกรงว่าผู้ฟังจะไม่เชื่อในคำพูดของตน ผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำสาปแช่งตนเองเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจให้ผู้อื่นเห็นว่า ตนทำงานด้วยความตั้งใจอย่างแท้จริงและไม่ได้หวังผลประโยชน์ใดๆ ดังที่ถูกกล่าวหา แม้จะใช้ถ้อยคำว่า “ไม่เอายากสภสบบาน” แต่สื่อความหมายไปสู่การสาปแช่งสาบานตนเองในข้อความที่ตามมา เพื่อย้ำให้ข้อความข้างหน้ามีน้ำหนักมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 6

ทั้งพาอะไรไม่ได้แล้ว ต้องฟังสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวสุดท้าย ลงพื้นที่หาเสียงทุกครั้ง ไม่เคยใช้หัวคะแนน ไม่ซื้อเสียงเพราะไม่มีเงินจะซื้อ ดิฉันขอสาบานต่อหน้าพระแก้วมรกต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่บ้านเมือง ดิฉันไม่เคยมีหัวคะแนน ที่ผ่านมามีเสียงด้วยความบริสุทธิ์ แต่กลับถูกกลั่นแกล้งและรังแก

(สรชา วีระชาติวัฒนา) (ข่าวสด, 13 ก.พ. 2552)

จากตัวอย่าง หากมองเพียงผิวเผินอาจดูเหมือนว่าผู้พูดใช้การสาบานเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาเท่านั้น แต่หากพิจารณาถ้อยคำที่ว่า “ที่ผ่านมามีเสียงด้วยความบริสุทธิ์ แต่กลับถูกกลั่นแกล้งและรังแก” จะพบว่า การสาบานของผู้พูดในครั้งนี้ยังแฝงนัยเพื่อขอความเห็นใจจากผู้ฟัง โดยใช้ถ้อยคำที่สื่อว่าตนเป็นผู้ถูกกระทำ เช่น คำว่า “ถูกกลั่นแกล้ง” “ถูกรังแก” เป็นต้น ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งเพื่อขอความเห็นใจจากผู้ฟังให้สงสารหรือเห็นอกเห็นใจผู้พูด เพื่อย้ำว่าสิ่งที่ผู้พูดนำเสนอเชื่อถือเพราะใช้ถ้อยคำสาบานโดยอ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทั้งนี้ก็เพื่อชักนำผู้ฟังให้สนับสนุนผู้พูดนั่นเอง

5.3 การย้ำความจริง

ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งในการขยายความหมายของข้อความที่นำมาข้างหน้า เพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อความที่ผู้พูดได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นเป็นความจริงและไม่ได้โกหก ดังนั้นเพื่อเป็นการย้ำความจริงของข้อความข้างหน้านั้น ผู้พูดจึงใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง เพื่อให้คำพูดของตนมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ

ตัวอย่างที่ 7

ในวันที่ 26 ส.ค. ที่พันธมิตรฯ บุกสถานีโทรทัศน์ NBT ในขณะนั้นมีการถ่ายทอดสดบริเวณสะพานมอญวานรังสรรค์ โดยนายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ แกนนำพันธมิตรฯ ได้ประกาศว่า ขณะนี้ยึด NBT ได้แล้ว และนายสนธิก็สั่งให้นายวัชรไปที่ NBT เอาเป็นว่า ถ้าผมพูดไม่จริงขอให้ครอบครัวมีอันลี้ภัย หายนะ อย่าให้ได้ดิบได้ดีเลย

(จตุพร พรหมพันธุ์) (ไทยโพสต์, 20 พ.ย. 2551)

ในตัวอย่างที่ 7 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาปแช่งตัวเองและครอบครัวเป็นการย้ำอนุพากย์ “ถ้าผมพูดไม่จริง” เพื่อสื่อความหมายว่าผู้พูดพูดความจริง โดยย้ำน้ำหนักของความจริงของข้อความที่กล่าวมาแล้วด้วยการสาปแช่งตนเองและครอบครัวให้เกิดผลร้าย เพื่อให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวมาก่อนหน้านั้นเป็นเรื่องจริงและสามารถเชื่อถือได้ มิฉะนั้นผู้พูดคงไม่กล้าจะนำตัวเองและครอบครัวมาเสี่ยงกับการสาปแช่ง

ตัวอย่างที่ 8

ผมไม่เคยคิดโกง หลักทรัพย์มีมาตั้งแต่ก่อนเป็นนักการเมือง จึงไม่มีความจำเป็นต้องโกง **สาบานได้เลยว่าไม่เคยคิดแม้แต่บ่อย** คุณหญิงสอนลูกมาดี ลูกไม่เคยใช้เงินฟุ่มเฟือย เราจึงไม่จำเป็นต้องฉ้อโกง โกงบ้านโกงเมือง

(ทักษิณ ชินวัตร) (คมชัดลึก, 27 ก.พ. 2553)

จากตัวอย่างที่ 8 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานเพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อความ “ผมไม่เคยคิดโกง หลักทรัพย์มีมาตั้งแต่ก่อนเป็นนักการเมือง จึงไม่มีความจำเป็นต้องโกง” ที่ผู้พูดได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นเป็นความจริง โดยการสาบานนี้ช่วยเพิ่มน้ำหนักและความน่าเชื่อถือให้แก่ข้อความก่อนหน้ามากยิ่งขึ้น เนื่องจากคนส่วนใหญ่มักจะมองว่า ถ้าหากสิ่งที่กล่าวออกไปไม่เป็นความจริง ผู้พูดคงไม่กล้าสาบานเป็นแน่ ดังนั้น การสาบานจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยตอกย้ำความเป็นจริงของถ้อยคำได้

5.4 การสัญญาและการเตือน

จากข้อมูลวาทกรรมการเมืองที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ พบการใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งเพื่อแสดงการสัญญากับผู้ฟัง ขณะเดียวกันก็เป็นการเตือนไปยังบุคคลเป้าหมายด้วย ผู้พูดย้ำการสัญญาว่าจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้ฟังให้มีน้ำหนักมากขึ้นด้วยการสาบานนำหน้าข้อความที่แสดงการสัญญา เพื่อให้คำมั่นกับผู้ฟังว่าจะทำตามคำพูดอย่างแน่นอน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9

ผมสาบานต่อหน้า เสด็จพ่อ ร.5 เสด็จเตี้ยกรมหลวงชุมพรฯ และต่อหน้าประชาชนทุกคน ว่าตราบใดที่ลูกคนนี้อยู่ยังมีลมหายใจอยู่ ผมจะต้องเอาหน้าพดลให้ตายให้ได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนจะต้องเอามาติดคุกจนตาย ไม่ว่าจะไปแสวงสุขกับเงินที่ได้ที่ไหนก็ตามก็จะลากคอมาติดคุกจนตาย

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 11 ก.ค. 2551)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานเพื่อให้คำมั่นสัญญากับผู้ฟังว่า ตราบใดที่ผู้พูดยังมีชีวิตอยู่ จะต้องนำตัวนายพดล ปัทมะ มารับโทษจำคุก การสาบานที่นำหน้าข้อความสัญญานั้นเป็นการแสดงความหนักแน่นของข้อความสัญญาที่ตามมา และทำให้น้ำหนักของการสัญญามีมากขึ้นด้วยการสาบานโดยการอ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือในแวดวงของสิ่งศักดิ์สิทธิ์มักจะเรียกพระนามว่า “เสด็จพ่อ ร.5” หรือ อ้าง

ถึงกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ที่ในแวดวงของสิ่งศักดิ์สิทธิ์มักจะเรียกพระนามว่า “เสด็จเตี่ยกรมหลวงชุมพรฯ” การอ้างถึงการสาบานต่อหน้า เป็นการเสนอข้อความเชิงประจักษ์เพื่อแสดงหลักฐานให้ผู้ฟังเห็นชัดว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวมีน้ำหนัก สามารถเชื่อถือได้ และเป็นความจริงที่ผู้พูดจะต้องกระทำให้เกิดขึ้นตามที่เอ่ยอ้างไว้

การใช้ถ้อยคำสาบานเพื่อแสดงการสัญญาในสิ่งที่ผู้พูดจะกระทำที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 9 นั้น อาจสื่อเจตนาเตือนไปยังบุคคลเป้าหมาย คือนายนภดล ปัทมะ ได้ด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดจะกระทำจริง การเตือนเช่นนี้เป็นเหมือนการเตือนทางอ้อม ในข้อมูลวาทกรรมการเมือง ยังพบว่าผู้พูดมีการใช้การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาปแช่งเพื่อแสดงการเตือนไปยังบุคคลเป้าหมายโดยตรง ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 10

ตัวอย่างที่ 10

มีคำกล่าวที่ว่า ไม่มีงานเลี้ยงใดที่ไม่มีวันเลิกรา เมื่อนายฯ ประกาศให้ทราบว่าจะมีการยุบสภาในระยะเวลาวันนี้หรือวันพรุ่งนี้ ก็จะมีผลทำให้สภาฯ ชุดที่ 23 ต้องสิ้นสุดลง และเราทั้งหลายก็ต้องแยกย้ายกันไปทำหน้าที่ของตนเอง ท่านใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งก็ขอให้กลับมาเป็นอีก แต่หากกลับมาแล้วไม่มาประชุม ขาดประชุมบ่อย ทำให้สภาฯ ล่มก็ขออย่าให้ได้กลับมาเป็น ส.ส.อีกเลย สำหรับผมคงขอหยุดพักจากการเมือง

(ชัย ชิดชอบ) (ไทยโพสต์, 4 พ.ค. 2554)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาปแช่งเพื่อตักเตือนบุคคลเป้าหมายคือ นักการเมืองรุ่นน้อง ว่าถ้าหากได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว แต่กลับไม่เข้ามาทำหน้าที่ ขาดประชุมจนทำให้สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถประชุมเพื่อปฏิบัติงานบริหารประเทศได้ ก็ไม่ควรกลับมาทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎรอีก แต่ผู้พูดตอกย้ำคำพูดของตนด้วยการใช้ถ้อยคำสาปแช่งนักการเมืองที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในลักษณะของการเตือนล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เป็นการเน้นความหมายเชิงตักเตือนให้แก่แก่นักการเมืองนั่นเอง

5.5 การลดความน่าเชื่อถือและการโจมตีฝ่ายตรงข้าม

ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาบานหรือสาปแช่งเพื่อกล่าวหาหรือสร้างข้อกล่าวหาให้แก่ฝ่ายตรงข้าม เป็นการโจมตีหรือลดความน่าเชื่อถือให้กับฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผู้พูดด้วยเช่นเดียวกัน การลดความน่าเชื่อถือโดยโจมตีฝ่ายตรงข้ามที่พบมักเป็นการ

กล่าวถ้อยคำสาบานในลักษณะของการทำให้ฝ่ายตรงข้ามสาบาน ซึ่งนับว่าเป็นหน้าที่เฉพาะของการใช้ถ้อยคำทำสาบานในบริบทการเมืองเลยก็ว่าได้ ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 11 และตัวอย่างที่ 12

ตัวอย่างที่ 11

*ทุกคนในพื้นที่รู้หมดว่าใครเป็นใคร เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ก็ถือว่าพรรคประชาธิปัตย์อยู่เบื้องหน้า ไม่ได้อยู่เบื้องหลัง อย่างกรณีที่มีการออกมาต่อต้านที่ จ.ภูเก็ต **ผมขอท้าให้ ส.ส.ในพื้นที่พรรคประชาธิปัตย์กล้าไปสาบานต่อหน้าหลวงพ่อแซมหรือไม่ว่าไม่เป็นความจริง***

(จตุพร พรหมพันธุ์) (ข่าวสด, 18 พ.ค. 2555)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การที่ผู้พูดกล่าวท้าทายให้ผู้อื่นกระทำการสาบานนั้นก็เปรียบเสมือนเป็นการสร้างข้อกล่าวหรือกล่าวโจมตีอีกฝ่ายทางอ้อมนั่นเอง เพราะถ้าหากอีกฝ่ายไม่สาบานก็เท่ากับเป็นการยอมรับว่าตนมีพฤติกรรมตามที่ผู้พูดกล่าวหาจริง การทำสาบานเช่นนี้จึงเป็นเครื่องมือของการลดความน่าเชื่อถือของผู้อื่น ซึ่งก็คือผู้ที่ถูกทำให้สาบาน ขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงความกล้าของผู้พูดที่กระทำการท้าทายเช่นนี้ได้ อันจะนำมาซึ่งการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้พูดกล่าวความจริง ดังนั้น หากจะกล่าวว่าการทำสาบานเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้ามก็เป็นการย้ำความจริงทางอ้อมในสิ่งที่ผู้พูดกล่าวก็ได้เช่นกัน

ตัวอย่างที่ 12

*พ.อ.สรรเสริญ เคยให้สัมภาษณ์พาดพิงถึงกรณีการเสียชีวิต 91 ศพ ว่า ทหารไม่ได้เป็นผู้กระทำ แต่มีคนบางกลุ่มพยายามยัดเยียดให้ทหารกระทำ ซึ่งเป็นคำพูดที่ไม่รับผิดชอบเลย **ดิฉันขอท้าให้ พ.อ.สรรเสริญ ไปสาบานที่ วัดพระแก้ว ว่าทหารไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตจริง***

(พะเยาว์ อัคฮาด) (มติชน, 2 ก.ค. 2554)

จากตัวอย่างที่ 12 เห็นได้ว่าผู้พูดท้าทายให้ฝ่ายตรงข้ามที่เป็นคู่กรณีหรือคู่ขัดแย้งในการกล่าวข้อความข้างต้น กระทำการสาบานนั้น นอกจากจะเป็นการสร้างข้อกล่าวหาให้อีกฝ่ายแล้ว ยังเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้ามอีกทางหนึ่งด้วย เพราะถ้าหากอีกฝ่ายไม่รับคำท้าหรือไม่ไปสาบาน ก็จะทำให้คำพูดของอีกฝ่ายที่เคยกล่าวไว้ก่อนหน้านี้รั้น้ำหนักและขาดความน่าเชื่อถือไปในทันที

ที่น่าสังเกตประการหนึ่งก็คือ การอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในถ้อยคำสาบานนั้น มักจะเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทั้งผู้พูดและผู้ที่เป็นเป้าหมายต่างรับรู้ร่วมกัน บางครั้งอาจเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบริบทเฉพาะหรือในบริบทกว้างระดับประเทศก็ได้ เช่น หลวงพ่อแช่ม อาจนับว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในระดับบริบทเฉพาะเนื่องจาก ต้องเป็นผู้ที่มีบริบทร่วมกันเท่านั้นถึงจะทราบว่าคุณศักดิ์สิทธิ์อย่างไร และเป็นพระที่กลุ่มบุคคลใดให้ความเคารพนับถือ ส่วนวัดพระแก้วนั้นอาจนับได้ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ระดับประเทศ เพราะเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตที่เคารพนับถือสูงสุดของคนไทย การอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่นนี้จึงเป็นการยั้มน้ำหนักให้กับคำพูดของผู้พูดว่ามีความน่าเชื่อถือและน่าจะมีแนวโน้มของความจริง

กล่าวโดยสรุป จากการวิเคราะห์ในแง่ของการแสดงเจตนาของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองนั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้พูด ซึ่งก็คือนักการเมืองและผู้ที่มีบทบาททางการเมืองของไทย ใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองเพื่อสื่อเจตนาหลัก คือ การโน้มน้าวให้ผู้อื่นเชื่อถือในคำพูดของตน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การทำให้ตนเองน่าเชื่อถือและลดความน่าเชื่อถือของผู้อื่น เมื่อพิจารณาในแง่ของหน้าที่การสื่อสาร ผู้วิจัยพบว่าถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งแสดงหน้าที่ทางวาทกรรม ทั้งหมด 5 หน้าที่ ได้แก่ การปฏิเสธข้อกล่าวหา แก้อัปเดตข้อกล่าวหาและแสดงความบริสุทธิ์ใจ การย้ำความจริง การสัญญาและการตักเตือน การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม

5.6 อภิปรายผลการศึกษาท้ายบท

จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในบริบทการเมืองมีนัยพิเศษต่างไปจากถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในบริบทอื่นๆ เนื่องจาก “ผู้พูด” ที่ส่วนใหญ่เป็นนักการเมือง มิได้ใช้การสาปแช่งเพื่อระบายความโกรธแค้น (Tafarroji and Malekzadeh, 2015) หรือใช้การสาบานเพื่อคลายความสงสัยและแสดงความจริงใจ (Abd el-Jawad, 2000) เท่านั้น แต่พวกเขายังใช้ถ้อยคำเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองและสร้างความชอบธรรมให้แก่ตนเองและพวกพ้อง ไม่ว่าจะเป็นการปฏิเสธข้อกล่าวหา การแก้ข้อกล่าวหาและการแสดงความบริสุทธิ์ใจ การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม การสัญญาและการเตือน ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ให้ผลดีแก่ตัวผู้พูดและพวกพ้องทั้งสิ้น เพราะเป้าหมายที่แท้จริงของผู้พูดมิได้ต้องการส่งสารเหล่านี้ไปถึงฝ่ายตรงข้ามเท่านั้น หากแต่มุ่งไปยัง “ฐานมวลชน” ที่สนับสนุนพวกเขาด้วย นอกจากนี้ ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งยังถูกใช้เป็นเครื่องมือทำลายความชอบธรรมของฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย

ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองของไทยจึงมีลักษณะของความเป็นกลยุทธ์ทางวาทกรรมที่มุ่งแสดงเจตนาหลักของผู้พูดในการที่จะโน้มน้าวชักจูง

ผู้ฟัง (ซึ่งก็คือ นักข่าว ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ประชาชนทั่วไปที่น่าจะได้รับข่าวสารบ้านเมืองผ่านสื่อหนังสือพิมพ์) ให้เชื่อถือในสิ่งที่ผู้พูดหรือนักการเมือง (รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง) ได้พูดออกมาว่าเรื่องราวที่ตนกล่าวถึงนั้นเป็นความจริง การสาบานและสาปแช่งมีส่วนในการตอกย้ำและเพิ่มน้ำหนักให้กับถ้อยคำพูดของนักการเมืองให้ดูน่าเชื่อถือ น่าเชื่อว่าจะ “จริง” และมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ ยิ่งแสดงการสาปแช่งตัวเองเพื่อให้เกิดผลร้ายเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผู้พูดยิ่งขึ้นเท่านั้น ขณะเดียวกันบุคคลเป้าหมายหรือฝ่ายตรงข้ามก็จะถูกลดทอนความน่าเชื่อถือลงไป ข้อกล่าวหาใดๆ ที่ผู้อื่นได้กระทำต่อผู้พูด จึงล้วนเป็นสิ่งที่เชื่อถือไม่ได้ ไม่เป็นความจริง ไม่ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริงอย่างไรก็ตาม แต่การสื่อสารของผู้พูดที่ประกอบไปด้วยถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งได้ทำให้คำพูดของนักการเมืองน่าเชื่อว่าเป็นความจริง ถึงแม้ว่าเรื่องที่กล่าวหาจะเป็นความจริงก็ตาม แต่การใช้การสาบานและสาปแช่งก็ช่วยกลบเกลื่อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นตามข้อกล่าวหาเหล่านั้นไปได้ จะเห็นได้ชัดจากการที่ผู้พูดทำให้อีกฝ่ายกระทำการสาบาน ถ้าอีกฝ่ายไม่รับคำทำสาบานนั้น ก็ย่อมทำให้ผู้อื่นมองว่า มีพฤติกรรมตามที่ผู้พูดกล่าวหาจริงๆ จึงไม่กล้าสาบาน ดังนั้น การทำสาบานจึงเปรียบเสมือนอาวุธที่ใช้สร้างข้อกล่าวหาและทำลายความน่าเชื่อถือของอีกฝ่ายในเวลาเดียวกัน อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองนั้น ถูกใช้เป็น “อาวุธ” เพื่อรุกรไล่อีกฝ่ายตรงข้าม ในขณะเดียวกัน เมื่อฝ่ายตนถูกโจมตีก็ใช้ถ้อยคำเหล่านี้เป็น “โล่กำบัง” เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเอาไว้ การสาบานและสาปแช่งจึงเป็นการใช้วาทศิลป์เพื่อสร้างทั้ง “ทางหนี” และ “ที่ไล่” ให้แก่นักการเมืองได้ในเวลาเดียวกัน แม้ว่าบางครั้งเรื่องที่นักการเมืองถูกกล่าวหาอาจจะมีส่วนจริงอยู่บ้างก็ตาม แต่ด้วยการสื่อสารอย่างมีศิลปะ โดยอาศัยถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งจึงทำให้ยังรักษา “หน้า” หรือภาพลักษณ์ของนักการเมืองไว้ได้

จากผลการศึกษาในแง่ของหน้าที่ อาจกล่าวสรุปได้ว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งเป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหรือเป็น*เครื่องมือของการแสดงอำนาจ* (power weapon) อย่างหนึ่ง เนื่องจากผู้พูดสามารถใช้ถ้อยคำเหล่านี้เพื่อโจมตีและทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้าม ทำให้อีกฝ่ายเสียหน้า เสียความชอบธรรม และอาจเสียอำนาจไปในที่สุด แต่ในขณะเดียวกันก็ช่วยรักษาอำนาจ ผลประโยชน์ และความชอบธรรมของตัวเองไว้ได้

อย่างไรก็ดี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอว่าถ้อยคำพูดของนักการเมืองเป็นความจริงหรือไม่จริง เชื่อถือได้หรือไม่ได้ แต่ต้องการชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่นักการเมืองสื่อสารอยู่นั้น ประกอบไปด้วยเจตนาหลักก็คือ ต้องการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง และลดทอนความน่าเชื่อถือของผู้อื่นหรือฝ่ายตรงข้าม ไม่ว่าเรื่องที่มีการกล่าวถึงหรือข้อกล่าวหาที่มีต่อนักการเมืองจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ตาม การสื่อสารของนักการเมืองด้วยการชี้แจงข้อมูล พร้อมด้วยถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ได้ทำให้ค่าความเป็นจริงของข้อกล่าวหาเหล่านั้นดู “ด้อยค่า” ลงไป และในขณะเดียวกันก็ “เพิ่มค่า” ของความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้พูดหรือนักการเมืองมากขึ้น เพราะไม่ว่าถ้อยคำพูด

จะมีลักษณะอย่างไรก็ตาม ที่สุดแล้ว นักการเมืองเหล่านี้ก็พยายามที่จะสร้างวาทกรรม “ความน่าเชื่อถือ” ให้กับตนเอง เพื่อผลสุดท้ายก็คือ ต้องการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและสื่อมวลชนให้ตนเองดำรงอยู่ได้ในสถานะของนักการเมืองไทยต่อไป

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย รวมถึงหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองด้วย โดยอาศัยเกณฑ์แนวทางการวิเคราะห์ข้อความ การพิจารณารูปภาษาและบริบทตามแนวคิดภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบ และการวิเคราะห์เจตนาตามแนววจนกรรม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ของนักการเมืองและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองของไทย เช่น แกนนำกลุ่มผู้ชุมนุมต่างๆ นักวิชาการ ผู้ที่เข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองต่างๆ ในสื่อหนังสือพิมพ์รายวันจำนวน 5 รายชื่อ ได้แก่ มติชน ผู้จัดการ ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยค้นหาหัวข้อข่าวทั้งหมดที่มีการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการสาบานและสาปแช่งในบริบทการเมืองไทยจากฐานข้อมูล matichon e-library แล้วเลือกวิเคราะห์เฉพาะคำให้สัมภาษณ์ที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งเท่านั้น

ในบทสรุปผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย การสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย และการให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทยประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ นั่นคือ บุคคล และถ้อยคำสาบานหรือสาปแช่ง โดยสามารถจำแนกเป็นองค์ประกอบย่อยได้ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้พูด ผู้ที่เป็นเป้าหมาย คำบ่งชี้การสาบานหรือสาปแช่ง คำสาบานหรือสาปแช่ง คำเน้นย้ำพิเศษ คำลงท้าย และการอ้างถึงพยาน

โดยสรุปแล้ว ผู้พูดมักจะใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการเรียกแทนตนเองหรืออาจจะไปเลยส่วนคำที่ใช้แทนเป้าหมายนั้น หากผู้พูดเป็นเป้าหมายเองก็อาจจะใช้สรรพนามแทนตนเองว่า “ผม” “ดิฉัน” หรือ “ข้าพเจ้า” แต่เพื่อเพิ่มความรุนแรงให้แก่คำสาบานหรือสาปแช่ง ก็อาจจะกล่าวถึงบุคคลในครอบครัวด้วย เช่น “ข้าพเจ้าและครอบครัว” เช่นเดียวกับที่ผู้อื่นเป็นเป้าหมายของการสาปแช่ง ผู้พูดจะกล่าวชื่อของเป้าหมาย รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย เช่น “ครอบครัวและลูกของนายจตุพร พรหมพันธุ์” แต่ผลการศึกษาก็ชี้ให้เห็นว่า ในการสาปแช่งผู้อื่นนั้น ผู้พูดจะไม่ระบุชื่อของ

เป้าหมายอย่างตรงไปตรงมา แต่จะใช้คำหรือถ้อยคำที่บ่งชี้ถึงเป้าหมายแบบกว้างๆ เช่น “คนที่คิดไม่ดีต่อชาติบ้านเมือง” “คนไม่ดี คนทรยศต่อชาติบ้านเมือง” “คนที่โกงการเลือกตั้ง” เพื่อเลี่ยงการถูกฟ้องร้องทางกฎหมายในแง่การละเมิดหรือหมิ่นประมาท ในขณะที่การทำสาบาน ผู้พูดจะกล่าวชื่อของผู้ที่เป็นเป้าหมายไปอย่างชัดเจน เช่น “ขอทำให้นายสุเทพ นายอภิสิทธิ์สาบานที่วัดพระแก้ว” “ผมขอทำนายอาริตและนางวรรณมลไปสาบานที่วัดพระแก้ว” เป็นต้น ในส่วนของคำบ่งชี้สาบานและสาปแช่งนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำบ่งชี้แบบชัดเจน และคำบ่งชี้แบบไม่ชัดเจน ผู้วิจัยพบว่า ในการสาปแช่งนั้น ผู้พูดมักจะใช้คำบ่งชี้แบบไม่ชัดเจนมากกว่า ในขณะที่การทำสาบานและทำสาบาน ผู้พูดจะใช้คำบ่งชี้แบบชัดเจนเสียเป็นส่วนใหญ่

ส่วนเรื่องที่ทำสาปแช่งก็มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความตาย ความอับมงคล ความไม่เจริญรุ่งเรืองทั้งในชีวิตและหน้าที่การงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ทางการเมือง ส่วนเนื้อหาของการทำสาบานและการทำสาบานส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำงาน การแสดงความบริสุทธิ์ใจ การโกหก และการทุจริต ในด้านของคำเน้นย้ำพิเศษ มักจะถูกนำมาใช้ในการสาปแช่ง เพื่อเพิ่มความรุนแรงให้แก่ถ้อยคำสาปแช่ง ไม่ว่าจะเป็นการสาปแช่งที่เน้นจำนวน “ทั้งครอบครัว” “ทั้งวงศ์ตระกูล” หรือเวลาที่ให้เกิดผลลัพธ์อย่างรวดเร็ว ทันที เช่น “ภายใน 3 วัน 7 วัน” “ในเร็ววันนี้” หรือส่งผลยาวนาน เช่น “ชั่วกัปชั่วกัลป์” “ตลอดไปทั้งชาตินี้และชาติหน้า” ในด้านของคำลงท้ายและการอ้างถึงพยานนั้นมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันอยู่ จากข้อมูลพบคำลงท้าย 2 คำ คือ “สาธุ” และ “เทอญ” ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏในวาทกรรมศาสนา โดยผู้วิจัยมองว่า อาจเป็นเพราะในการทำสาบานและสาปแช่ง ผู้พูดมักกล่าวถึงบุคคลหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาเพื่อมาเป็นพยาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “วัดพระแก้ว” “พระแก้วมรกต” และ “พระสยามเทวาธิราช” ซึ่งเป็นสถานที่และสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของไทย จึงทำให้มีการนำคำลงท้ายในวาทกรรมศาสนามาใช้ในการสาปแช่งด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า มีการอ้างถึงบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์เพื่อให้มาเป็นพยานในการทำสาบานและสาปแช่งด้วย อาทิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (เสด็จเตี่ย) ท้าวสุรนารี (ย่าโม)

สำหรับรูปแบบของถ้อยคำแสดงการทำสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบกว้างๆ ได้แก่ รูปแบบของถ้อยคำแสดงการทำสาบาน และรูปแบบของถ้อยคำแสดงการทำสาปแช่ง ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรูปแบบย่อยได้ 4 รูปแบบ นั่นคือ รูปแบบของถ้อยคำสาบาน รูปแบบของถ้อยคำทำสาบาน รูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งตนเอง และรูปแบบของถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น

จากการวิเคราะห์ในแง่ของการแสดงเจตนาของถ้อยคำแสดงการทำสาบานและสาปแช่งที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองนั้น ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูด ซึ่งก็คือนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ใช้การทำสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองเพื่อสื่อเจตนาหลัก คือ การโน้มน้าวให้ผู้อื่นเชื่อถือในคำพูดของตน หรือก็คือการทำให้ตนเองน่าเชื่อถือและลดความน่าเชื่อถือของผู้อื่น หากพิจารณาในแง่

ของหน้าที่การสื่อสาร พบว่าถ้อยคำสาบานและสาปแช่งแสดงหน้าที่ทางวาทกรรม ได้แก่ การปฏิเสธ ข้อกล่าวหา การแก้ข้อกล่าวหาและแสดงความบริสุทธิ์ใจ การย้ำความจริง การลดความน่าเชื่อถือและ โจมตีฝ่ายตรงข้าม และการสัญญาและการตักเตือน

ผู้วิจัยพบว่า ผลการศึกษาในประเด็นเรื่องหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย มีความสอดคล้องกับสมมติฐานในบทที่ 1 เนื่องจากถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งที่ผู้พูดเลือกใช้ในสถานการณ์ต่างๆ นั้นแสดงหน้าที่ทางการสื่อสารที่แฝงการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้พูดทั้งสิ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การสาบานและสาปแช่งถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมืองอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้พูดได้ประโยชน์และเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้ามให้เสียประโยชน์

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อพิจารณาหน้าที่ตามรูปแบบของถ้อยคำแล้ว จะพบว่า ถ้อยคำสาปแช่งตนเองส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ปฏิเสธข้อกล่าวหา ย้ำความจริง แก้ข้อกล่าวหา และแสดงความบริสุทธิ์ใจ เช่นเดียวกับถ้อยคำสาบาน แต่ถ้อยคำสาบานยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มน้ำหนักให้แก่การสัญญาด้วย ส่วนถ้อยคำทำสาบานนั้นทำหน้าที่ลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม ทำนองเดียวกับถ้อยคำสาปแช่งผู้อื่น แต่อาจจะต่างกันตรงที่การสาปแช่งผู้อื่นนั้น นอกจากจะเป็นเครื่องมือในการโจมตีฝ่ายตรงข้ามแล้ว ยังสามารถช่วยหักล้างข้อกล่าวหาของอีกฝ่ายได้ในเวลาเดียวกัน

นอกจากนี้ การสาบานและสาปแช่งยังมีความเกี่ยวข้องกับความคิดและความเชื่อทางสังคมวัฒนธรรมไทยอีกด้วย เช่น ความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เรื่องศาสนา สังเกตได้จากการอ้างถึงบุคคลหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนา อาทิ พระแก้วมรกต วัดพระแก้ว พระพุทธรูป หลวงปู่ทวด หลวงปู่โต หลวงพ่อแช่ม ครูบาศรีวิชัย ฯลฯ เพื่อให้มาเป็นพยานในการสาบานหรือสาปแช่ง จึงทำให้เห็นว่า เหตุการณ์ทางการเมืองและความเชื่อในศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ล้วนประกอบสร้างอยู่ในวาทกรรมการเมืองไทย โดยผู้วิจัยจะกล่าวอภิปรายถึงรายละเอียดในลำดับต่อไป

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถตั้งประเด็นที่น่าสนใจจากผลการศึกษา มาอภิปรายได้ตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

6.2.1 การสาบานและสาปแช่งเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า นักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทยใช้การสาบานและสาปแช่ง โดยแสดงหน้าที่ทางการสื่อสาร 5 หน้าที่ ได้แก่ การปฏิเสธข้อกล่าวหา การแก้ข้อ

กล่าวหาและแสดงความบริสุทธิ์ใจ การย้าความจริง การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม การสัญญาและการตักเตือน

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า หน้าที่ทางการสื่อสารของการสาบานในวาทกรรมการเมืองไทย มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของอับด์ เอล-จาหวาด (Abd el-Jawad, 2000) ที่ศึกษาหน้าที่ของการสาบานในภาษาอาหรับ ในเรื่องของการปฏิเสธความผิดและปกป้องตนเอง และแสดงความจริงใจของผู้พูด ส่วนหน้าที่ของการสาปแช่งนั้นก็มีความคล้ายคลึงกับงานของอาฟดิโกส (Avdikos, 2011) ที่ศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำสาปแช่งที่ใช้ในเกาะคาร์พาทอส ประเทศกรีซ ในเรื่องของการทำลายผู้ที่ต่อต้านหรือฝ่ายตรงข้าม ในงานของเดมิโนวา (Demianova, 2014) ศึกษาหน้าที่ของการสาปแช่งในการสนทนาที่เกิดความขัดแย้งในภาษายูเครน พบว่า หน้าที่สำคัญของการสาปแช่งในภาษายูเครนคือ การถ่ายทอดความรู้สึกด้านลบและอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ของผู้พูดที่มีต่อผู้อื่น ในขณะที่ผู้วิจัยพบว่า หน้าที่หลักของการสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทยคือ การปฏิเสธข้อกล่าวหาและการลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม ซึ่งหน้าที่เหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้พูดและพวกพ้อง และเป็นเครื่องมือทำลายความชอบธรรมของฝ่ายตรงข้ามในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า อาจเนื่องมาจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งที่ปรากฏในข่าวการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินที่ผิดพลาด ข้อบกพร่องของรัฐมนตรี หรือเหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ เนื้อหาที่ปรากฏจึงเป็นเรื่องที่มีความเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางการเมือง การสาบานและสาปแช่งที่ปรากฏในบริบทการเมืองจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อตอบสนองการแข่งขันและช่วงชิงพื้นที่ทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่คนไทยมีต่อการเมือง ได้แก่ การมองว่าการเมืองเป็นสงคราม และการเมืองเป็นการแข่งขัน (อุษา พฤทธิชัยวิบูลย์, 2544)

ด้วยเหตุนี้ อาจกล่าวสรุปได้ว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองของไทยมีลักษณะเป็นกลยุทธ์ทางวาทกรรมที่มุ่งแสดงเจตนาหลักของผู้พูดในการที่จะโน้มน้าวชักจูงผู้ฟัง ซึ่งก็คือ นักข่าว ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ และประชาชนทั่วไปที่ได้รับข่าวสารบ้านเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ ให้เชื่อถือในสิ่งที่ผู้พูดหรือนักการเมือง (รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง) ได้พูดออกมา ว่าเรื่องราวต่างๆ นั้นเป็นความจริง การสาบานและสาปแช่งมีส่วนในการตอกย้ำและเพิ่มน้ำหนักให้กับถ้อยคำพูดของนักการเมืองให้ดูน่าเชื่อถือ มีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ และน่าเชื่อว่าจะ “จริง” ยิ่งแสดงการสาปแช่งตัวเองเพื่อให้เกิดผลร้ายมากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผู้พูดยิ่งขึ้นเท่านั้น ขณะเดียวกันบุคคลเป้าหมายหรือฝ่ายตรงข้ามก็จะถูกลดทอนความน่าเชื่อถือลงไป ข้อกล่าวหาใดๆ ที่ผู้อื่นได้กระทำต่อผู้พูด จึงล้วนเป็นสิ่งที่เชื่อถือไม่ได้ ไม่เป็นความจริง ไม่ว่าจะเรื่องดังกล่าวจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริงอย่างไรก็ตาม แต่การสื่อสารของผู้พูดที่ประกอบไปด้วยถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งได้ทำให้คำพูดของนักการเมืองน่าเชื่อว่าเป็นความจริง ถึงแม้ว่าเรื่องที่กล่าวหาจะเป็นความจริงก็ตาม แต่การใช้การสาบานและสาปแช่งก็ช่วยกลบเกลื่อนความเป็น

จริงที่เกิดขึ้นตามข้อกล่าวหาขึ้นไปได้ จะเห็นได้ชัดจากการที่ผู้พูดทำให้อีกฝ่ายกระทำการสาบาน ถ้าอีกฝ่ายไม่รับคำทำสาบานนั้น ก็ย่อมทำให้ผู้อื่นมองว่า มีพฤติกรรมตามที่ผู้พูดกล่าวหาจริงๆ จึงไม่กล้าสาบาน ดังนั้น การทำสาบานจึงเปรียบเสมือนอาวุธที่ใช้สร้างข้อกล่าวหาและทำลายความน่าเชื่อถือของอีกฝ่ายในเวลาเดียวกัน อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมือง เปรียบเสมือนเป็น “อาวุธ” เพื่อรุกไล่ฝ่ายตรงข้าม ในขณะเดียวกัน เมื่อฝ่ายตนถูกโจมตีก็ใช้ถ้อยคำเหล่านี้เป็น “โล่กำบัง” เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเอาไว้ นอกจากนี้ การสาบานและสาปแช่งยังเป็นการใช้วาทศิลป์เพื่อสร้างทั้ง “ทางหนี” และ “ที่ไล่” ให้แก่นักการเมืองได้ในเวลาเดียวกัน แม้ว่าบางครั้งเรื่องนี้นักการเมืองถูกกล่าวหาอาจจะมีส่วนจริงอยู่บ้างก็ตาม แต่ด้วยการสื่อสารอย่างมีศิลปะ โดยอาศัยถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งจึงทำให้ยังรักษา “หน้า” หรือภาพลักษณ์ของนักการเมืองไว้ได้

ไม่ว่าถ้อยคำพูดจะมีลักษณะอย่างไรก็ตาม ที่สุดแล้ว นักการเมืองเหล่านี้ก็พยายามที่จะสร้างวาทกรรม “ความน่าเชื่อถือ” ให้กับตนเอง โดยใช้ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งเป็นเครื่องมือของการแสดงอำนาจ เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้าม ทำให้อีกฝ่ายเสียหาย เสียความชอบธรรม หรือลดทอนอำนาจของอีกฝ่ายลง ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ตัวผู้พูด ทั้งนี้เพราะต้องการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและสื่อมวลชน ให้ตนเองดำรงอยู่ได้ในสถานะของนักการเมืองไทยต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น ไม่ว่าเรื่องที่มีการกล่าวถึงหรือข้อกล่าวหาที่มีต่อนักการเมืองจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ตาม การสื่อสารของนักการเมืองด้วยการชี้แจงข้อมูล พร้อมด้วยถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง ไม่เพียงแต่ทำให้ค่าความเป็นจริงของข้อกล่าวหาเหล่านั้นดู “ด้อยค่า” ลงไป แต่ยังช่วย “เพิ่มค่า” ของความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้พูดหรือนักการเมืองมากขึ้น

จากผลการวิจัย สามารถสรุปได้ในระดับหนึ่งว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งของนักการเมืองนั้นเป็นแค่เพียง “วาทกรรมการเมือง” ประเภทหนึ่งที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือเรียกคะแนนนิยมให้แก่ตนเองและพวกพ้องเท่านั้น อนึ่ง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของการสื่อสารทางการเมืองมากขึ้น เพื่อที่จะได้ไม่ต้องตกเป็นเหยื่อ “กรรม” ของนักการเมืองอีกต่อไป

6.2.2 การสาบานและสาปแช่งกับความเชื่อในสังคมไทย

การสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนความเชื่อของคนในสังคมไทยด้วย โดยในที่นี้ “ความเชื่อ” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมที่ยึดมั่นและยอมรับในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลก็ได้ เช่น ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ผีศาจ เทวดา การระลึก

ชาติ เป็นต้น นันทา ขุนภักดี (2530) อธิบายว่า ความเชื่อมีมูลเหตุมาจากความไม่รู้ เพราะความไม่รู้ทำให้เกิดความกลัว เมื่อมีความกลัวแล้วจึงคิดสร้างความเชื่อขึ้นมาเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ

จากการศึกษาการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย เผยให้เห็นความเชื่อของคนในสังคมไทยในเรื่องศาสนา ซึ่งเป็นความเชื่อที่ผสมผสานระหว่างศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และสิ่งเหนือธรรมชาติ รวมไปถึงการสักการะบูชาบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ อาทิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (เสด็จเตี้ย) ท้าวสุรนารี (ย่าโม) ซึ่งภายหลังได้รับการยกฐานะให้เป็น “บุคคลศักดิ์สิทธิ์” โดยเชื่อว่าบุคคลเหล่านี้มีอำนาจในการให้คุณและโทษเช่นเดียวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ

6.2.2.1 การสาบานและสาปแช่งกับความเชื่อทางพุทธ พราหมณ์ และไสยศาสตร์

ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองแสดงให้เห็นความเชื่อที่หลากหลายในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อในทางพุทธศาสนา ความเชื่อในทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติและการนับถือผีบรรพบุรุษ สิ่งที่น่าสนใจคือความเชื่อที่หลากหลายนั้นมีความกลมกลืนและอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

พี่น้องครับ คุณสุเทพครับ ผมเตรียมรูปมาแล้ว 9 ดอก รูป 9 ดอกคือรูปที่ไหว้เทพยดาฟ้าดิน ผมไม่รู้ว่าคุณปฏิบัติธรรมมานาน้อยแค่ไหน ผมปฏิบัติธรรมตลอด ผมจะตั้งจิตอธิษฐานดังนี้ ผมจะตั้งจิตอธิษฐานถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในดินแดนไทย องค์พระสยามเทวาธิราชเจ้า พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง เจ้าพ่อหลักเมือง เจ้าพ่อทอกลอง ดวงวิญญาณบุรพคุณศรีทั้งหลายในอดีต ตลอดจนดวงวิญญาณของทหารหาญทั้งหลาย และคนที่ปกป้องประเทศชาติจากอริราชศัตรูที่เสียชีวิตไปแล้ว พ่อแม่ครูอาจารย์ทั้งหลาย ที่สิ้นไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด หลวงพ่อโตวัดระฆัง หลวงปู่สุขวัดมะขามเฒ่า หลวงพ่อแดง วัดถ้ำเขานันไดอิฐ หลวงพ่อแดง วัดแหลมสอสมุทร ที่เกาะสมุย ตลอดจนหลวงปู่อ่อน หลวงปู่ชอบ หลวงปู่คำตัน หลวงปู่หล้า หลวงพ่อปัญญา วัดป่าบ้านตาด หลวงพ่อญาณานัน วัดกุดโพ้นัน หลวงปู่บุญมี โชติธาดา หลวงปู่ตุล ที่สุรินทร์ หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ท่านพ่อลี วัดอโศการาม และพ่อแม่ครูอาจารย์อีกมากหลายที่ลูกเคารพและลูกไม่เอ่ยชื่อในที่นี้ ตลอดจนองค์พญานาคราช พระอนันตนาคราชที่มี 9 เศียร ทวยเทพ ยมทูต ยมบาล ทวยเทพสวรรค์ชั้นฟ้าทุกชั้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดได้มาเป็นประจักษ์พยาน หากข้าพเจ้า นายสนธิ ลิ้มทองกุล เลวเช่นที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ พูดจริง เลวกับชาติบ้านเมือง ทำร้ายชาติบ้านเมือง ขอให้ข้าพเจ้านั้น จงมี

อันเป็นไปใน 3 วัน 7 วัน ขอให้ครอบครัวอยู่ไม่เป็นสุข ขอให้ลูกมีแต่ความพินาศ
ฉิบหาย และขอให้ข้าพเจ้าจงอย่าได้เจริญ ขอให้ตระกูลลี้มทองกุลจงอย่าได้เจริญ
ไปอีกทุกชั่วอายุคน แต่หากข้าพเจ้าเป็นคนที่ทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง เพื่อแผ่นดิน
เพื่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ จริ่ง และไม่ได้เป็นอย่างที่นายสุเทพกล่าว ขอให้
ผลอธิษฐานจิตของลูกอันนี้ และผลกรรมที่ลูกสาปแช่งไว้นั้น จงกลับไปสู่นายสุเทพ
เทือกสุบรรณ และครอบครัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ทุกๆ ประการด้วยเถิด

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 4 ธ.ค. 2553)

ผมขอเชิญ ร.ต.อ.เฉลิม มาสาบานด้วยกัน สาบานตรงละครับ ไม่ต้องไป
สนามหลวง เสียเวลา **พระแก้วมรกต พระทรงเมือง พระสยามเทวาธิราช หลวง**
ปู่ทวด หลวงปู่โต หลวงพ่อเงิน หลวงพ่อม้วย หลวงพ่อแถม หลวงพ่อเดิม
สาบานเลยครับว่าวันนี้ผมไม่พูดเรื่องส่วนตัวใคร ไม่พูดครับ จะเอาข้อกฎหมาย
ล้วนๆ

(จูวิทย์ กมลวิศิษฐ์) (มติชน, 26 พ.ย. 2555)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าก่อนที่ผู้พูดจะกล่าวถ้อยคำสาบานหรือ
สาปแช่งนั้นได้มีการอ้างถึงพยานไว้มากมายทั้งในทางศาสนาพุทธ เช่น หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด
หลวงพ่อโตวัดระฆัง หลวงปู่สุขวัดมะขามเฒ่า หลวงพ่อแดง วัดถ้ำเขาบันไดอิฐ หลวงพ่อแดง วัดแหลม
สอสมุท ที่เกาะสมุย ตลอดจนหลวงปู่อ่อน หลวงปู่ชอบ เป็นต้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับอธิษฐานจาก
ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เช่น องค์พระสยามเทวาธิราชเจ้า พระเลื้อเมือง พระทรงเมือง เจ้าพ่อหลัก
เมือง เจ้าพ่อหอกลอง เป็นต้น รวมไปถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น ดวงวิญญาณของทหารหาญทั้งหลาย
และคนที่ปกป้องประเทศชาติจากอริราชศัตรูที่เสียชีวิตไปแล้ว ทวยเทพ ยมทูต ยมบาล ทวยเทพ
สวรรค์ชั้นฟ้าทุกชั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนไทยมิได้แบ่งแยกความศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาต่างๆ ออกจาก
กันโดยเด็ดขาด แต่เชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์สามารถให้คุณและโทษได้เหมือนกัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า สาเหตุที่ทำให้คนในสังคมไทยมีความเชื่อในทาง
ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และไสยศาสตร์ นอกจากการนับถือศาสนาพุทธเพียงอย่างเดียวนั้น
เนื่องมาจาก ความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดาหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นความเชื่อที่อยู่คู่กับมนุษย์มานับ
นานแล้ว ก่อนที่จะมีศาสนา มนุษย์จะนับถือและบูชาผี เทวดา และสิ่งเหนือธรรมชาติอื่นๆ เพื่อเป็นที่
พึ่งและเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ต่อมาเมื่อมีศาสนามาสอนให้มนุษย์เข้าใจสภาพความเป็นไปของ
ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้มนุษย์มองว่าศาสนามีความศักดิ์สิทธิ์และคำสอนในศาสนาก็ศักดิ์สิทธิ์ ความ
เชื่อในเรื่องของสิ่งเหนือธรรมชาติก็อาจจะเบาบางลง แต่ก็ยังคงปะปนอยู่กับศาสนาจนถึงทุกวันนี้
โรสิตา แสงสกุล (2550) ได้อธิบายว่า แต่เดิมพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ไม่มีไสยศาสตร์ปะปนอยู่เลย
แต่เมื่อพุทธศาสนาแพร่เข้าไปในประเทศที่มีศาสนาพราหมณ์-ฮินดู อยู่ด้วย เช่น กัมพูชา พม่า เป็นต้น

พุทธศาสนาก็รับเอาไสยศาสตร์ในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มาเป็นส่วนหนึ่งของตนด้วย ดังจะเห็นได้จาก พิธีกรรมต่างๆ ที่เราได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เช่น พิธีวางศิลาฤกษ์ พิธีไหว้ครู พิธีตั้งศาลพระภูมิ รวมไปถึงการสาบานและสาปแช่งด้วย ดังนั้นจึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยจะนับถือศาสนาพุทธ แต่ก็ยังเช่นสรวงบูชาเทพ เทวดา และผี ให้เห็นกันจนเป็นปกติวิสัย และนำมาเป็นพยานในการสาบานหรือสาปแช่งอยู่บ่อยครั้ง

นอกจากนี้ การกล่าวถึงพระภิกษุหรือเกจิอาจารย์ ดังที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เรามิได้อ้างถึงเฉพาะตัวบุคคลเท่านั้น แต่เราเชื่อกันว่าพระภิกษุเหล่านี้มีอิทธิฤทธิ์หรืออำนาจเหนือธรรมชาติที่จะบันดาลลาภยศหรือปกป้องภัยให้แก่ผู้ที่เคารพกราบไหว้ได้ รวมไปถึงการบูชาวัตถุมงคลต่างๆ ของพระภิกษุด้วย เพราะคนไทยเชื่อว่าวัตถุเหล่านี้ศักดิ์สิทธิ์และมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ สามารถปกป้องคุ้มครองให้รอดพ้นจากอันตรายหรือโรคภัยไข้เจ็บได้ และนี่ก็คงเป็นอีกหนึ่งเครื่องพิสูจน์ที่ทำให้เห็นถึงการนำเอาคติความเชื่อทั้งในศาสนาพุทธ พราหมณ์ และไสยศาสตร์ มาผสมผสานไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน

อีกประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจก็คือ เมื่อพิจารณาเนื้อหาของถ้อยคำแสดงสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทยแล้ว จะพบว่า การสาบานและสาปแช่งมีความสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนาอย่างมาก โดยเฉพาะศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ดังตัวอย่าง

ผมคงไม่ต่อสู้อะไรอีกแล้ว เพราะมติของ ก.พ.ค. ถือว่าสูงสุดและเท่ากับว่าผมเป็นอธิบดีกรมการปกครองตั้งแต่แรก ส่วนใครจะไปฟ้องร้องอะไรนั้น เป็นการบ่งบอกถึงความชั่วร้าย ใครทำอะไรก็ขอให้ได้รับผลกระทบเช่นกัน

(วงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์) (มติชน, 16 มี.ค. 2554)

ใกล้ปีใหม่แล้ว ผมก็ขอลงรูป ฟังสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขอให้โครงการดังกล่าวเหล่านี้ให้จัดสร้างให้แล้วเสร็จ ขอให้ประเทศไทยไม่มีการโกงกิน ทูจริด คอร์รัปชัน ในปี 2555 และขอให้ผลกรรมตามทัน ก็ขอให้ติดคุกเยอะๆ

(ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์) (ผู้จัดการรายวัน, 30 ธ.ค. 2554)

นับจากนี้พวกเราขอเป็นปรปักษ์กับพรรคประชาธิปัตย์ตลอดไป จะไม่โหวตกรรมให้ และขอให้กรรมที่พรรคนี้ได้เคยก่อไว้ตกกับลูกหลานตลอดไป

(พะเยาว์ อัครชาติ) (ข่าวสด, 21 ต.ค. 2555)

ปัจจุบันเป็นยุคข่าวสารรวดเร็ว ปิดอะไรไม่ได้ คนชั่วไม่มีวันเจริญ เมืองไทยมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่เชื่ออย่าลบหลู่ จะมาตั้งแก๊งอะไรไม่รู้ สุดท้ายก็ต้องถอยหมด คนทำผิดคิดชั่วจะต้องได้รับกรรม

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) (ไทยโพสต์, 4 ส.ค. 2551)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เราเห็นถึงความเชื่อในเรื่องกรรมและกฎแห่งกรรม ซึ่งถือเป็นคำสอนที่สำคัญประการหนึ่งของพุทธศาสนา โดยเป็นคำสอนที่แสดงให้เห็นถึงเหตุและผลของการกระทำของมนุษย์ ใครกระทำความผิดไว้ ไม่ว่าจะป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ตาม บุคคลนั้นก็จะได้รับผลของการกระทำนั้นๆ คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธจึงมีความเชื่อในเรื่องนี้ ดังเห็นได้จากถ้อยคำสาปแช่ง ที่มักจะปรากฏคำสาปแช่งให้บุคคลเป้าหมายได้รับผลกระทบตามที่พวกเขาก่อเอาไว้

นอกจากเรื่องกรรมแล้ว คนในสังคมไทยยังมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนรกและสวรรค์ด้วย โดยมีพื้นฐานมาจากพุทธศาสนาที่สอนว่า ผู้ที่ประกอบกรรมดีก็จะพบเจอแต่สิ่งดีๆ หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด และได้ขึ้นสวรรค์ ส่วนผู้ใดที่ทำผิดคิดชั่ว ผู้นั้นก็จะพบแต่ความทุกข์วนเวียนอยู่ในวัฏสังสาร ตกอยู่ในนรกอเวจี และไม่มีทางหลุดพ้น โดยนรกตามความเชื่อของคนไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากหนังสือเรื่อง *ไตรภูมิพระร่วง* ซึ่งเป็นวรรณกรรมทางพุทธศาสนา เป็นภาพที่น่าเกลียดน่ากลัวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งตรงข้ามกับภาพของสวรรค์ที่เพียบพร้อมและอุดมสมบูรณ์ มีความสะดวกสบายทุกอย่าง บุคคลใดได้ไปอยู่บนสวรรค์จะได้รับความสะดวกสบาย ปราศจากสิ่งใดก็ได้สมปรารถนาทุกประการ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เวลาที่เราสาปแช่งใคร ก็มักจะสาปแช่งให้เขาตกนรก เพื่อให้เขาต้องทุกข์ทรมานและพบเจอแต่สิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ดังตัวอย่าง

ผมไม่อยากจะฝอย ไม่อยากจะพูดเรื่องบ่อนการพนัน เพราะพูดไปแล้วก็ไม่มีน้ำยาไปปิดเค้าได้ ไ้คนไหนที่เอาชนะครึบก็ขอให้มันตกนรกหมกไหม้เนะครึบ

(ชววิทย์ กมลวิศิษฎ์) (ผู้จัดการรายวัน, 14 ก.ย. 2555)

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้พูดอาจเพิ่มความรุนแรงของถ้อยคำสาปแช่งนั้นด้วยการนำความเชื่อเรื่องชาติภพเข้ามาเสริม โดยสาปแช่งให้ผู้ที่เป้าหมายนั้นพบเจอแต่สิ่งไม่ดี ไม่เพียงแต่ในชาตินี้เท่านั้น แต่ยังให้ส่งผลไปถึงชาติภพต่อไปด้วย ดังตัวอย่าง

ขอให้บรรพบุรุษสาปแช่งให้ตกนรกหมกไหม้ชั่วกัปชั่วกัลป์ ใครกินงบประมาณไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็ก ขอให้วิบัติ ส่วนใครคิดดีทำดีกับประเทศขอให้มีความสุขความเจริญ

(ชววิทย์ กมลวิศิษฎ์) (คมชัดลึก, 19 ก.ค. 2554)

ขอให้พรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ไม่เจริญรุ่งเรืองทางการเมือง เป็นฝ่ายค้านตลอดไปทั้งชาตินี้และชาติหน้า

(พร้อมพงศ์ นพฤทธิ์) (มติชน, 21 มิ.ย. 2555)

ความเชื่อที่แฝงอยู่ในถ้อยคำสาบานและสาปแช่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนความคิดและความเชื่อของคนในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย เผยให้เห็นว่า การสาบานและสาปแช่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความคิดความเชื่อทางสังคมวัฒนธรรมไทย เช่น ความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เรื่องศาสนา ซึ่งทำให้เห็นว่าเหตุการณ์การเมืองและเรื่องความเชื่อในศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ล้วนประกอบสร้างอยู่ในวาทกรรมการเมืองไทย และสิ่งที่น่าสนใจคือ คนในสังคมไทยสามารถนำเอาคติความเชื่อทั้งในศาสนาพุทธ พราหมณ์-ฮินดู และไสยศาสตร์ มารวมเข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน โดยคติความเชื่อดังกล่าวเห็นได้จากตัวบทที่มีการอ้างอิงพยาน ซึ่งเป็นการกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ทั้งในศาสนาพุทธ พราหมณ์ และสิ่งเหนือธรรมชาติ ที่ได้รับการเคารพนับถือร่วมกันของคนในสังคมไทย

6.2.2.2 การสาบานและสาปแช่งกับความเชื่อเรื่องบุคคลศักดิ์สิทธิ์

จากผลการศึกษาองค์ประกอบของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยพบประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การอ้างอิงบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย อันได้แก่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และท้าวสุรนารี เพื่อให้มาเป็นพยานในการสาบานและสาปแช่ง ดังตัวอย่าง

ผมสาบานต่อหน้า **เสด็จพ่อ ร.5 เสด็จเตี้ยกรมหลวงชุมพรฯ** และต่อหน้าประชาชนทุกคน ว่าตราบใดที่ลูกคนนี่ยังมีลมหายใจอยู่ ผมจะต้องเอาหน้าผกให้ตายให้ได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนจะต้องเอามาติดคอกจนตาย ไม่ว่าจะไปแสวงสุขกับเงินที่ได้ที่ไหนก็ตามก็จะลากคอมาติดคอกจนตาย

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 11 ก.ค. 2551)

อาทิตย์ที่แล้วผมก็บอกไปแล้ว นายสุเทพ เทือกสุบรรณ มาอยู่กับผมเหมาะแล้ว นายอภิสิทธิ์ ก็มาอยู่กับผมก็เหมาะแล้ว นี่ได้นายบรรหาร แถมอีกคนถือว่า แจ๋วเลย ผมขอสาบานต่อ**คุณย่าโม**ว่า ถ้าชิววิทย์กลับคำการเลือกตั้งในครั้งนี้นี้ ขอให้ผมตายกลางถนน ผมไม่เคยคิดที่จะเป็นฝ่ายรัฐบาลอยู่แล้ว

(ชิววิทย์ กมลวิศิษฎ์) (ผู้จัดการรายวัน, 29 พ.ค. 2554)

ความน่าสนใจอยู่ที่บุคคลเหล่านี้มิได้เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือขณะที่มีชีวิตอยู่ก็มีอำนาจเหนือธรรมชาติแต่อย่างใด แล้วเหตุใดเมื่อมีการสาบานหรือสาปแช่งจึง

ถูกอ้างถึงและเชิญให้มาเป็นพยาน ประหนึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถบันดาลคุณและโทษให้แก่ผู้ที่เป็นเป้าหมายของการสาบานหรือสาปแช่งได้ นอกจากนี้ เมื่อถูกอ้างถึงในการสาบานหรือสาปแช่งแล้ว บุคคลเหล่านี้จะปรากฏพระนามหรือนามที่ต่างไปจากปกติ กล่าวคือ เมื่ออ้างถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็จะเรียกว่า “เสด็จพ่อ ร.5” ส่วนพระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ก็จะเรียกว่า “เสด็จเตี่ย” และท้าวสุรนารี ก็จะเรียกว่า “ย่าโม”

จากข้อสังเกตข้างต้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเหตุที่บุคคลเหล่านี้ได้รับการยกฐานะให้เป็น “บุคคลศักดิ์สิทธิ์” อาจเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้คือวีรบุรุษและวีรสตรีที่สร้างคุณงามความดีและคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างมหาศาล ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณเป็นเอกประการ ทรงพระราชทานชีวิตใหม่และให้อิสระแก่ประชาชน โดยทรงประกาศเลิกทาส และทรงปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน และอื่นๆ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทย ส่วนพระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ นั้นทรงเป็นผู้ที่พัฒนากองทัพเรือให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ จนได้รับการขนานนามเป็น “พระบิดาแห่งกองทัพเรือ” นอกจากนี้ ท่านยังทรงเขียนตำรายาแผนโบราณและทรงรักษาโรคให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดค่ารักษาหรือค่ายา จนเป็นที่นับถือและถวายพระนามว่า “หมอมร” ส่วนท้าวสุรนารีนั้น ตามตำนานเล่าว่า ท่านคือวีรสตรีสามัญชนคนแรกของไทย โดยได้ช่วยกอบกู้เมืองนครราชสีมาจากกองทัพเจ้าอนุวงศ์ และเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อให้ประเทศชาติได้อยู่รอดปลอดภัย

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าบุคคลทั้งสามได้ประกอบคุณงามความดีไว้ให้แก่ประเทศและประชาชนอย่างใหญ่หลวง แม้ตัวจะละจากโลกนี้ไปแล้ว แต่คุณงามความดีนั้นก็ยังคงดำรงอยู่ตลอดไป ไม่สูญหายไปไหน คนรุ่นหลังจึงพร้อมใจกันสร้างอนุสาวรีย์หรือศาลเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้ระลึกถึงคุณงามความดีของท่าน แต่เมื่อมีประชาชนไปกราบไหว้สักการบูชา บนบานศาลกล่าวแล้วสัมฤทธิ์ผลตามที่ปรารถนา จึงทำให้บุคคลต่างๆ เหล่านี้ได้รับการยกฐานะเป็น “บุคคลศักดิ์สิทธิ์” เป็นปูชนียบุคคลที่ควรค่าแก่การสักการบูชา นอกจากนี้ คนไทยยังเชื่อว่า คนที่ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาตินั้นเป็นคนดี เป็นคนที่รักประเทศ เมื่อพวกเขาเสียชีวิตไปแล้ว ดวงวิญญาณก็จะยังคงปกป้องคุ้มครองประเทศ คอยสอดส่องดูแลทุกข์สุขของประชาชน และลงโทษคนที่คิดร้ายต่อประเทศชาติบ้านเมือง

ที่น่าสนใจคือ ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาของถ้อยคำสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันและความไม่ซื่อสัตย์ในการบริหารประเทศของนักการเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นสาเหตุสำคัญในการทำลายประเทศชาติและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ด้วยเหตุนี้การยกเอาบุคคลที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และเป็นปฏิปักษ์กับความไม่ซื่อสัตย์สุจริตและการบ่อนทำลายบ้านเมือง ดังเช่นบุคคลทั้งสาม นั่นคือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์

กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และท้าวสุรนารี เพื่อให้มาเป็นพยานในการสาบานหรือสาปแข่งในบริบททางการเมืองนั้น ช่วยให้ถ้อยคำสาบานและสาปแข่งเหล่านี้ทวีความรุนแรงและศักดิ์สิทธิ์มากยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ การใช้คำเรียกญาติกับบุคคลศักดิ์สิทธิ์ อันได้แก่คำว่า “พ่อ” “เตี้ย” และ “ย่า” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ริเริ่มหรือให้กำเนิดกิจการงานต่างๆ ในประเทศไทย อาทิ การรถไฟ การไฟฟ้า การประปา โรงพยาบาล และอื่นๆ อีกมากมาย จนได้รับการขนานนามเป็น “พระบิดา” แห่งกิจการนั้นๆ หรือแม้แต่การต่อสู้ปกป้องบ้านเมืองจากข้าศึกเพื่อรักษาแผ่นดินให้ชนรุ่นหลังได้อาศัยอยู่ จึงทำให้เรารู้สึกเหมือนว่าท่านเป็นบุคคลในครอบครัวที่คอยดูแลลูกหลานนั่นเอง นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่า เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลสูงศักดิ์ เป็นเจ้าแผ่นดิน เป็นลูกของกษัตริย์ และวีรสตรีที่สร้างคุณงามความดีให้แก่บ้านเมืองอย่างมหาศาล จึงทำให้ผู้คนที่เคยพบปะรู้สึกว่าคุณค่าตนเองห่างไกลจากบุคคลเหล่านี้ การนำคำเรียกญาติมาใช้เรียกบุคคลเหล่านี้จึงทำให้รู้สึกเหมือนได้ใกล้ชิดบุคคลที่ตนเคารพนับถือมากยิ่งขึ้น ดังที่นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2536: 46) ได้ตั้งข้อสังเกตอย่างน่าสนใจว่า การเรียก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยคำว่า “เสด็จพ่อ” เป็นการเน้นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างรัชกาลที่ 5 กับสาวกเป็นอย่างมาก ทำให้การประกอบพิธีบูชาท่าน สามารถทำได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านคนกลางใดๆ ให้ยุ่งยาก

อีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้วิจัยพบว่า นอกจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาและบุคคลศักดิ์สิทธิ์แล้ว ยังมีการอ้างถึง “ประชาชน” เพื่อให้มาเป็นพยานในการสาบานอีกด้วย

ผมสาบานต่อหน้า เสด็จพ่อ ร.5 เสด็จเตี้ยกรมหลวงชุมพรฯ และต่อหน้าประชาชนทุกคน ว่าตราบไตที่ถูกคนนี้ยังมีลมหายใจอยู่ ผมจะต้องเอาหนวดพลให้ตายให้ได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนจะต้องเอามาติดคอกจนตาย ไม่ว่าจะไปสวดยสุขกับเงินที่ได้ที่ไหนก็ตามก็จะลากคอมาติดคอกจนตาย

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 11 ก.ค. 2551)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่านอกจากบุคคลศักดิ์สิทธิ์แล้ว ผู้พูดยังอ้างถึง “ประชาชน” อีกด้วย ทั้งนี้ ผู้วิจัยมองว่า การที่ผู้พูดกล่าวอ้างถึงประชาชนเพื่อให้เป็นมาเป็นพยานในการสาบานนั้น นอกจากจะเป็นการให้คำมั่นสัญญาแล้ว ยังถือเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ประชาชนที่มาชุมนุมไปในเวลาเดียวกัน เพราะในการชุมนุมทางการเมือง ประชาชนถือเป็นฐานกำลังสำคัญที่จะช่วยให้การชุมนุมนั้นดำเนินต่อไปได้จนกระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์ของการชุมนุม ยิ่งไปกว่านั้น ผู้วิจัยยังเห็นว่า ประชาชนคือผู้ที่มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียง สามารถกำหนดชะตาของนักการเมืองได้ ดังนั้น ในบริบทการเมือง เสียงของประชาชนจึงเปรียบดั่ง “เสียงสวรรค์” ที่สามารถชี้ชะตาและกำหนดอนาคตทางการเมืองของนักการเมืองได้นั่นเอง

6.3 ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย

สำหรับปัญหาที่พบในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ในช่วงเก็บข้อมูลแรกๆ นั้น ผู้วิจัยพบว่า แหล่งข้อมูลที่เป็นหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย ที่เป็นตัวฉบับจริงนั้นหายาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฉบับเก่าๆ ที่ย้อนหลังไปสัก 4-10 ปี ผู้วิจัยจึงไปขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่หอสมุดปรีดี พนมยงค์ และได้คำแนะนำว่าให้หาข่าวต่างๆ จากฐานข้อมูล matichon e-library ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่รวบรวม ข่าว บทสัมภาษณ์ บทความ บทวิเคราะห์ วิจารณ์ รายงาน หรือข้อเขียนอื่นๆ จากหนังสือพิมพ์กว่า 29 ฉบับในประเทศไทย โดยสามารถค้นข้อมูลได้ตั้งแต่ปี 2539 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้จากฐานข้อมูล matichon e-library โดยค้นหาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย ตามที่กำหนดไว้เช่นเดิม

6.4 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งในบริบททางการเมือง โดยเก็บข้อมูลจากสื่อหนังสือพิมพ์เพียงแหล่งเดียวเท่านั้น จึงอาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลเกิดข้อจำกัดด้านการพิจารณาวัจนภาษาและปรลักษ์ณภาษา เช่น น้ำเสียงของผู้พูด การใช้สยดา การแสดงสีหน้า ท่าทาง เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการศึกษาในอนาคตควรมีการเก็บข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ อาทิ เทปบันทึกการอภิปรายทางการเมืองหรือการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รายการที่เชิญนักการเมืองไปสัมภาษณ์ เป็นต้น เพื่อให้การวิเคราะห์มีความชัดเจนและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กรมศิลปากร. (2540). *วรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนต้น เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์.
- _____. (2538). *ขุนช้างขุนแผน เล่ม 1-3*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2532). *ขุนช้างขุนแผนฉบับอ่านใหม่*. กรุงเทพฯ: สยามรัฐ.
- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2557). *การวิเคราะห์ข้อความ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ. (2547). *รู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง: ทักษะสมัย*. กรุงเทพฯ: ขอคิดด้วยคน.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2554). “ระบบข้อความ.” ใน *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลลดา ชะบางบอน. (2550). *ศรีปราชญ์ (ฉบับการ์ตูน)*. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). *แนวคิดพื้นฐานด้านวจนปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2554). “ภาษา เจตนา และบริบท.” ใน *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต), พระ. (2539). *พิธีกรรมใครว่าไม่สำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- นันทา ขุนภักดี. (2530). *รายงานการวิจัย การวิเคราะห์ความเชื่อของชาวไทยในสวัสดีรักษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปริญญา จิตรการนทีกิจ. (2538). *ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่นซึ่งหน้า*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2548). *ประเพณี 12 เดือนในประวัติศาสตร์สังคมวัฒนธรรมเพื่อความอยู่รอดของคน*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2547). “ภาษา อำนาจ และการเมือง.” ใน *เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และคณะ, ดร.. รู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง*. กรุงเทพฯ: ขอคิดด้วยคน.
- วีไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (2533). *ภาษาและภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สาวิตรี คทวณิช. (2549). “วาทกรรมศึกษาเพื่อการวิจัยทางสังคม: กรอบทฤษฎีเพื่อการวิจัยเชิง
 ประจักษ์.” ใน กฤษดาพรรณ หงส์ดารมณ และจันทิมา เอี่ยมานนท์. *มองสังคมผ่าน
 วาทกรรม*. หน้า 23-48. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ ปิรันธน์โอวาท. (2544). กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย. *ทฤษฎีวิจัยงบประมาณ
 แผ่นดิน*.

บทความจากวารสาร

- ศุภชัย ต๊ะวิชัย. (2550). อุปลักษณะเชิงมนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย. *วารสารอักษร
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร* ปีที่ 29 (ฉบับพิเศษ): 209-232.
- _____. (2557). การขอพรต่อเทพเจ้าไท้ส่วย: ค่านิยมกับความต้องการของมนุษย์. *วารสาร
 อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร* ปีที่ 36 (2): 204-228.
- สาวิตรี คทวณิช. (2557). การเมืองเรื่องปฏิเสธ: กรณีศึกษารัฐบาลนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร.
วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ 33 (1): 62-86.
- อาทิตย์ ศรีจันทร์. (2552a). องค์พยานในการกระทำสัตย์สาบานในพระโอวาทลักษณะพยานและ
 ลักษณะพิสูจน์ดำเนินสู่พิพากษา. *วารสารมนุษยศาสตร์* ปีที่ 16 (2): 133-146.

วิทยานิพนธ์

- กนิษฐา กนิษฐาน. (2547). *วัจนกรรมอ้อมในประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในงานแปลจาก
 ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- จันทิมา เอี่ยมานนท์. (2539). *การใช้ภาษาในคำปราศรัยหาเสียง. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์
 มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- _____. (2549). *การศึกษาวาทกรรมเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอดส์ในสังคมไทยแนวปฏิพนธ์วิเคราะห์.
 (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- จิรรัตน์ เพชรรัตน์โมรา. (2544). *การศึกษาการขอโทษของผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน
 ในภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ณิชภา เครือเอม. (2552). *การศึกษาวาจนกรรมการตำหนิในกลุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2541). *วัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์*

- มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชนารถ เพ็งสุริยา. (2549). *การใช้ภาษาเพื่อแสดงการตำหนิของคนไทย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2545). *การตอบรับคำขอโทษในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล่าย เจ้. (2554). *วัจนกรรมในการขอร้องและการปฏิเสธระหว่างพนักงานขายและลูกค้าชาวจีน*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีรนารถ เตชะวิบูลย์วงศ์. (2555). *การตอบการตำหนิในบทภาพยนตร์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาสินี โพธิวิทย์. (2547). *กลวิธีการแสดงความเห็นโต้แย้งในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อันธิกา ธรรมนิยม. (2549). *การแสดงวัจนกรรมการขอโทษของทหารบก*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อาทิตย์ ศรีจันทร์. (2552). *การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมคำลัษณ์สาบานของไทย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- วิกิพีเดีย. (2558). *รายนามนายกรัฐมนตรีไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2558, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/รายนามนายกรัฐมนตรีไทย>

Books and Book Articles

- Adler, R. and Rodman, G. (2010). *Understanding Human Communication* (10th edition). New York, NY: Oxford University Press.
- Austin, J. (1962). *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press.
- Chilton, P. and Schaffne, C. (1997). Discourse and politics. In: Van Dijk, T. A. (ed.) *Discourse as Social Interaction* (vol. 2). London: Sage, pp. 206-230.
- Culpeper, J. (2011). *Impoliteness: Using Language to Cause Offence*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gee, J. P. (1999). *An Introduction of Discourse Analysis*. London: Routledge.
- Gumperz, J. (1982). *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Halliday, M. (1994). *Introduction to Functional Grammar*. 2nd edition. London: Edward Arnold.
- Halliday, M. and Hasan, R. (1985). *Language: Context and Text*. Burwood, Vic; Deaken University.
- Harris, S. (1991). Evasive action: how politicians respond to question in political interview. In: Scannell, P. (ed.) *Broadcast Talk*. London: Sage, pp. 76-99.
- Jay, T. (1992). *Cursing In America: A Psycholinguistic Study Of Dirty Language In The Courts, In The Movies, In The Schoolyards, And On The Streets*. Philadelphia: J. Benjamins Pub.Co.
- Levinson, S. C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Searle, J. R. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Watson, L. (1991). *Arae: The Curse Poetry of Antiquity*. Leeds, Great Britain: Francis Cairns (Publications) Ltd.
- Yule, G. (2000). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.

Articles

- Abdel-Jawad, H. (2000). A linguistic and sociopragmatic and cultural study of swearing in Arabic. *Language, Culture and Curriculum* 13 (2): 217-240.
- Avdikos, E. Gr. (2011). "May the devil take your head and brain": the curses of Karpathos, Greece, social counterstructures, and the management of social relations. *Journal of American Folklore* 124 (492): 88-117.
- Corinne, K. (1989). Genres of power: A comparative analysis of Okiek blessings, curses and oaths. *Man New Series* 24 (4): 636-656.
- Demianova, Y. (2014). Cursing as a part of conflict speech genre. *Mizhnarodny News: Kulturologiya* 2 (3): 191-198.
- Fraser, B. and Nolan, W. (1981). The association of deference with linguistic form. *International Journal of the Sociology of Language* 27: 93-109.
- Gruber, H. (1993). Political language and text vagueness. *Pragmatics* 3: 11-28.

- Lloyd-Jones, H. (2002). Curses and divine anger in early Greek epic: The pisander scholion. *The Classical Quarterly New Series* 52 (1): 1-14.
- Hutchby, I. (2008). Participants' orientations to interruptions, rudeness and other impolite acts in talk-in-interaction. *Journal of Politeness Research* 4: 221-241.
- Kienpointner, M. (1997). Varieties of rudeness: types and functions of impolite utterances. *Functions of Language* 4: 251-287.
- Nezakat-Alhossaini, M. and Esslami-Rasekh, A. (2013). "May bread run and you run after it": the function of cursing in Persian. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 70: 517-525.
- Obeng, S.G. (1997). Language and politics: indirectness in political discourse. *Discourse and Society* 5, 49-83.
- Searle, J. R. (1968). Austin on locutionary and illocutionary acts. *The Philosophical Review* 77: 405-424.
- _____. (1976). A classification of illocutionary acts. *Language in Society* 5: 1-23.
- Sharifi, Sh. and Ebrahimi, Sh. (2012). Assessing speech acts of curses and prayers in Persian. *Theory and Practice in Language Studies* 2 (9): 1911-1916.
- Sharifi, Sh. and Karimpour, Sh. (2012). Thematic roles and grammatical features of cursing and blessing speech acts in Kurdish (Ilami Dialect). *Studies in Literature and Language* 5 (1): 54-58.
- Tafarroji, M. and Malekzadeh, P. (2015). Assessing speech acts of curses and prayers in Turkish. *Cumhuriyet Science Journal* 36 (3): 1226-1238.
- Watson, L. (1991). Arae: The curse poetry of antiquity. *Classical Philology* 88 (4): 336-340.

Theses

Bitz, A. (2013). *The Nature Of Cursing: Efficacy, Femininity and Revenge in Shakespeare's Curses*. (Master's Thesis). Montana State University.

Templin, L. M. (2014). *"I'll Tell My Sorrows Unto Heaven, My Curse to Hell": Cursing Women in Early Modern Drama*. (Master's Thesis). University of Ottawa.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาววิกานดา เกียรติมาโนชญ์
วันเดือนปีเกิด	13 เมษายน 2532
วุฒิการศึกษา	อักษรศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) เกียรตินิยม อันดับ 2 มหาวิทยาลัยศิลปากร

